

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lag om ändring av utlänningslagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslår regeringen att utlänningslagen skall ändras. Genom propositionen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.

Direktivet är en kodifiering av två tidigare förordningar och nio tidigare direktiv om EU-medborgarnas inrese- och uppehållsrätt. Syftet med direktivet är att förtydliga unionsmedborgarnas ställning och göra det lättare för de nationella myndigheterna att tillgodose de nämnda rättigheterna. Det är också meningen att direktivet skall leda till en för-

enkling av formaliteterna när det gäller unionsmedborgarnas och deras familjemedlemmars uppehållsrätt.

Utlänningslagens bestämmelser motsvarar innehållsmässigt i huvudsak direktivets bestämmelser, eftersom man under beredningen av utlänningslagen hade som mål att i så stor omfattning som möjligt beakta direktivförslaget. Genom propositionen anpassas utlänningslagens bestämmelser fullt ut till direktivet, och samtidigt ändras strukturen på 10 kapitel och innehållet i kapitlets bestämmelser så att de ligger närmare direktivet.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLLSFÖRETECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRETECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge.....	4
2.1. Direktivet om fri rörlighet.....	4
Kapitel I Allmänna bestämmelser	4
Kapitel II Rätt till ut- och inresa	5
Kapitel III Uppehållsrätt	5
Kapitel IV Permanent uppehållsrätt	5
Kapitel V Gemensamma bestämmelser om uppehållsrätt och permanent uppehållsrätt 6	
Kapitel VI Begränsningar i rätten till inresa och uppehåll av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsan	6
Kapitel VII Slutbestämmelser	7
2.2. Lagstiftning och praxis.....	7
Allmänt.....	7
Unionsmedborgares inresa och vistelse.....	7
Registrering av uppehållsrätten	7
Uppehållstillståndshandling.....	8
Återkallande av registrering och av uppehållstillståndshandling	9
Avlägsnande ur landet.....	9
2.3. Genomförande av direktivet i andra nordiska länder	10
Sverige.....	10
Danmark	10
Norge och Island.....	11
2.4. Bedömning av nuläget	11
Artiklar som föranleder ändringar i utlänningslagen.....	11
Artiklar som inte föranleder ändringar i utlänningslagen.....	16
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	18
3.1. Målsättning	18
3.2. De viktigaste förslagen.....	18
3.3. Att förbättra statistikföringen av rörligheten för arbetstagare från Europeiska unionen.....	20
4. Propositionens konsekvenser	22
4.1. Ekonomiska konsekvenser	22
4.2. Konsekvenser för myndigheterna.....	22
4.3. Samhälleliga konsekvenser	23
5. Beredning av propositionen.....	23
6. Samband med andra propositioner	24
DETALJMOTIVERING	25
1. Lagförslag	25
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter	46
3. Ikraftträdande.....	46

4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning.....	46
LAGFÖRSLAG	47
om ändring av utlänningslagen	47
BILAGA	59
PARALLELLTEXTER	59
om ändring av utlänningslagen	59

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Den 29 april 2004 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, nedan kallat *direktivet om fri rörlighet*. Genom direktivet kodifieras de två förordningar och nio direktiv som utgjorde den tidigare regleringen av EU-medborgarnas inrese- och uppehållsrätt. Syftet med den förenklade lagstiftningen är att medborgarnas ställning förtydligas och att de nationella myndigheterna lättare skall kunna tillgodose de nämnda rättigheterna. Det är dessutom meningen att formaliteterna för unionsmedborgarnas och deras familjemedlemmars uppehållsrätt skall bli enklare. Genom direktivet ändras förordning (EEG) nr 1612/68 och upphävs direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG.

Vår nuvarande utlänningslag (301/2004) trädde i kraft den 1 maj 2004. Den nationella beredningen av utlänningslagen pågick samtidigt som arbetet med att ta fram direktivet om fri rörlighet inom EU-institutionerna. Man försökte så långt som möjligt beakta direktivförslaget i beredningen. Regeringens proposition med förslag till utlänningslag och vissa lagar som har samband med den (RP 28/2003 rd) överlämnades ändå till riksdagen innan direktivförslaget hade godkänts av EU, och därmed förelåg inte den slutliga versionen av direktivet under lagberedningsprocessen.

Utlänningslagens 10 kap. innehåller bestämmelser om vistelse i fråga om medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer. Bestämmelserna i det kapitlet motsvarar i huvudsak bestämmelserna i direktivet om fri rörlighet. Lagen måste ändå i viss mån justeras utifrån direktivet.

2. Nuläge

2.1. Direktivet om fri rörlighet

Unionsmedborgarskapet ger varje unionsmedborgare en primär, individuell rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium, med förbehåll för de begränsningar och villkor som fastställs i EG-fördraget och genom de åtgärder som antas för att genomföra detta. Fri rörlighet för personer är en av de grundläggande friheterna på den inre marknaden. Unionsmedborgarskap bör vara grundläggande status för medborgarna i medlemsstaterna när de utövar sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig. Därför fattades beslut om en översyn av de existerande gemenskapsinstrument som var för sig behandlar såväl arbetstagare, egenföretagare som studenter och andra ekonomiskt inaktiva personer för att förenkla och stärka rätten att fritt röra sig och uppehålla sig för alla unionsmedborgare.

Direktivet om fri rörlighet är indelat i sju kapitel: I – Allmänna bestämmelser, II – Rätt till ut- och inresa, III – Upphållsrätt, IV – Permanent uppehållsrätt, V – Gemensamma bestämmelser om uppehållsrätt och permanent uppehållsrätt, VI – Begränsningar i rätten till inresa och uppehåll av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan och VII – Slutbestämmelser. Sammanlagt omfattar direktivet 42 artiklar.

Kapitel I Allmänna bestämmelser

Kapitel I omfattar tre artiklar: syfte (artikel 1), definitioner (artikel 2) och förmånstagare (artikel 3). Direktivet om fri rörlighet innehåller bestämmelser om villkoren för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig i medlemsstaterna, om permanent uppehållsrätt och om begränsningar i dessa rättigheter

av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsa.

För att varje unionsmedborgare skall kunna utöva sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier på objektiva villkor som säkerställer frihet och värdighet bör även familjemedlemmar beviljas denna rätt, oavsett medborgarskap. För tillämpningen av detta direktiv bör definitionen av familjemedlem även omfatta registrerade partner, om den mottagande medlemsstatens lagstiftning behandlar registrerade partnerskap som likvärdiga med äktenskap.

Kapitel II Rätt till ut- och inresa

I kapitel II finns bestämmelser om rätten till utresa (artikel 4) och rätten till inresa (artikel 5). Alla unionsmedborgare har rätt att resa till en annan medlemsstat, om de kan uppvisa giltigt identitetskort eller pass. Ingen in- eller utresevisering får krävas. Om en unionsmedborgare saknar resehandling måste den mottagande medlemsstaten ge honom eller henne rimlig möjlighet att få eller få tillgång till de nödvändiga handlingarna.

Familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat har samma rättigheter som den medresande unionsmedborgaren. Familjemedlemmarna får åläggas skyldighet att ha visering för kortvarig vistelse i enlighet med rådets förordning (EG) nr 539/2001. Ett uppehållskort anses motsvara visering för kortvarig vistelse.

Kapitel III Uppehållsrätt

Kapitel III innehåller bestämmelser om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars uppehållsrätt och behållande av uppehållsrätt samt om de administrativa formaliteterna avseende uppehållsrätt (artiklarna 6—15). Unionsmedborgarnas uppehållsrätt registreras och till familjemedlemmarna utfärdas uppehållskort.

För vistelse som inte överskrider tre månader behöver unionsmedborgare endast ha giltigt identitetskort eller pass. Den mottagande medlemsstaten får begära att den berörda personen rapporterar sin närvaro inom dess territorium inom rimlig och icke-diskriminerande tid.

Förutsättningarna för en vistelse som överstiger tre månader är att personen i fråga 1) bedriver ekonomisk verksamhet som anställd eller egenföretagare, 2) har tillräckliga tillgångar och sjukförsäkring så att personen under sin vistelse inte behöver utnyttja den mottagande medlemsstatens sociala trygghetssystem, 3) deltar i exempelvis yrkesutbildning i egenskap av studerande eller 4) hör till en familj till en unionsmedborgare som uppfyller något av de nämnda villkoren. Medlemsstaterna får inte fastställa något fast belopp som de anser vara tillräckliga tillgångar, utan de måste ta hänsyn till den berörda personens personliga omständigheter.

Unionsmedborgare behöver inte ha uppehållskort. Medlemsstaterna får emellertid ålägga unionsmedborgare att registrera sig hos behöriga myndigheter inom en frist som inte får understiga tre månader räknat från ankomstdagen. Ett bevis om registrering skall utfärdas omedelbart när personen i fråga uppvisat giltigt identitetskort eller pass, en anmälan eller något annat bevis på att unionsmedborgaren uppfyller villkoren ovan.

De familjemedlemmar till unionsmedborgare som inte är medborgare i en medlemsstat måste ansöka om "uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem". Kortet gäller i minst fem år räknat från dagen för utfärdandet.

Uppehållsrätten för de familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat påverkas under vissa villkor inte av att unionsmedborgaren avlider eller lämnar den mottagande medlemsstaten och inte heller av äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap eller upplösning av registrerat partnerskap.

Kapitel IV Permanent uppehållsrätt

I kapitel IV regleras frågor som gäller permanent uppehållsrätt (artiklarna 16—21).

Alla unionsmedborgare som har uppehållit sig lagligt i den mottagande medlemsstaten under en fortlöpande period av fem år har permanent uppehållsrätt där, förutsatt att de inte varit föremål för utvisningsåtgärder.

Inga andra villkor uppställs för permanent uppehållsrätt utom vistelsens längd. Samma regel gäller för familjemedlemmar som inte

är medborgare i en medlemsstat och som har levt med en unionsmedborgare i fem år. När permanent uppehållsrätt väl har förvärvats kan den gå förlorad endast genom frånvaro från den mottagande medlemsstaten i mer än två på varandra följande år.

Enligt direktivet kan permanent uppehållsrätt på vissa villkor kunna beviljas anställda och egenföretagare samt deras familjemedlemmar innan unionsmedborgaren har varit bosatt i den mottagande medlemstaten i fem år. Bestämmelsen grundar sig på kommissionens förordning (EEG) nr 1251/70 av den 29 juni 1970 om arbetstagares rätt att stanna kvar inom en medlemsstats territorium efter att ha varit anställda där.

Ingen tidsgräns uppställs för giltigheten på permanent uppehållsrätt. För unionsmedborgare skall intyg om permanent uppehållsrätt utfärdas snarast möjligt. För familjemedlemmar skall ett permanent uppehållskort utfärdas senast sex månader efter det att ansökan lämnades in. Kortet skall kunna förnyas automatiskt vart tionde år. Stadigvarande uppehåll får styrkas med varje bevismedel som godtas i den mottagande medlemsstaten.

Kapitel V **Gemensamma bestämmelser om uppehållsrätt och permanent uppehållsrätt**

Kapitel V innehåller gemensamma bestämmelser om uppehållsrätt och permanent uppehållsrätt (artiklarna 22—26).

Alla unionsmedborgare med uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt samt deras familjemedlemmar skall åtnjuta samma behandling som den mottagande medlemsstatens egna medborgare inom de områden som omfattas av EG-fördraget. Den mottagande medlemsstaten behöver ändå inte innan permanent uppehållsrätt beviljas ge andra än anställda eller egenföretagare och deras familjemedlemmar rätt till socialbidrag och inte heller bevilja innehavare av uppehållsrätt som kommit till medlemsstaten för att studera bistånd till uppehälle avsett för levnads-kostnader.

Unionsmedborgares familjemedlemmar skall, oavsett medborgarskap, ha rätt att ta anställning eller inleda verksamhet som egenföretagare.

Kapitel VI **Begränsningar i rätten till inresa och uppehåll av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsan**

I kapitel VI regleras begränsningarna i rätten till inresa och uppehåll av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsan (artiklarna 27—33).

Unionsmedborgare och deras familjemedlemmar kan avlägsnas ur landet av skäl i anknytning till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan. Sådana skäl får inte åberopas för att tjäna statens ekonomiska syften. Åtgärder som gäller fri rörlighet och fri vistelse skall uteslutande vara grundade på vederbörandes personliga beteende. Tidigare straffdomar är inte i sig ett tillräckligt skäl för sådana åtgärder.

Det hot som den berörda personens beteende utgör skall vara tillräckligt allvarligt för ett grundläggande samhällsintresse. Den mottagande medlemsstaten får inte avlägsna en person ur landet på den grunden att inre-seehandlingen upphör att gälla.

Den mottagande medlemsstaten skall under alla omständigheter innan den fattar ett beslut om utvisning beakta sådana faktorer som längden av personens uppehåll inom dess territorium, personens ålder, hälsotillstånd, integrering och familjesituation i den mottagande medlemsstaten samt banden till ursprungslandet. Unionsmedborgare som har uppehållit sig i den mottagande medlemsstaten under de tio föregående åren eller som är underåriga får utvisas endast under exceptionella förhållanden grundade på tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet. Underåriga kan emellertid utvisas om det är förenligt med barnets bästa.

Beslut som förbjuder inresa eller gäller utvisning skall delges de berörda. Besluten skall motiveras, och delgivningen skall ange hur beslutet kan överklagas och inom vilken tid detta skall göras. Utom i väl bestyrkta brådskande fall skall tidsfristen för att lämna territoriet vara minst en månad från dagen för delgivningen.

Medlemsstaterna får inte utfärda livslånga inreseförbud. En person med inreseförbud får senast efter tre år ansöka om att hans eller hennes fall omprövas. Direktivet innehåller

dessutom bestämmelser om flera rättssäkerhetsgarantier.

Kapitel VII Slutbestämmelser

Direktivets slutbestämmelser, sammanlagt nio artiklar, återfinns i kapitel VII (artiklarna 34–42).

Medlemsstaterna får vidta nödvändiga åtgärder för att neka, avbryta eller dra tillbaka en rättighet enligt direktivet i händelse av missbruk av rättigheter eller bedrägeri, till exempel ske näktenskap.

Direktivets bestämmelser påverkar inte tillämpningen av lagar eller andra författningar i medlemsstaterna som är mer förmånliga än direktivbestämmelserna.

Genom direktivet upphävs artiklarna 10 och 11 i förordning (EEG) nr 1612/68 med verkan från den 30 april 2006 och följande direktiv: 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG.

Kommissionen skall senast den 30 april 2008 till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport om direktivets tillämpning tillsammans med eventuella ändringsförslag.

Medlemsstaterna skall genomföra de åtgärder som direktivet förutsätter senast den 30 april 2006. De skall därefter underrätta kommissionen om dessa åtgärder.

Direktivet trädde i kraft den 30 april 2004, då det offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning (EUT L 158/2004).

2.2. Lagstiftning och praxis

Allmänt

Bestämmelserna om vistelse i fråga om medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer finns i utlänningslagens 10 kap. Bestämmelserna i kapitlet tillämpas på unionsmedborgare och därmed jämförbara personer samt deras familjemedlemmar och andra anhöriga. Med unionsmedborgare jämföras medborgare i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz.

Familjemedlemmar till unionsmedborgare är maken, unionsmedborgarens eller makens barn, om de inte fyllt 21 år eller är beroende

av unionsmedborgaren eller maken för sin försörjning, unionsmedborgarens eller makens föräldrar, om de är beroende av unionsmedborgaren eller maken för sin försörjning. Om en i Finland bosatt unionsmedborgare är ett minderårigt barn, är barnets vårdnadshavare familjemedlem. Personer av samma kön vars partnerskap har registrerats jämföras med makar. Detsamma gäller personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

Unionsmedborgares inresa och vistelse

En unionsmedborgare som reser in eller vistas i Finland skall ha giltigt identitetsbevis eller pass. Av familjemedlemmar och andra anhöriga som inte är unionsmedborgare kan krävas visum, men bara om den anhörige är medborgare i en stat av vilkas medborgare visum krävs enligt rådets förordning. Medborgare i Danmark, Island, Norge och Sverige har rätt att resa in i landet utan pass direkt från dessa stater och att vistas i Finland utan att registrera sin uppehållsrätt och utan en permanent uppehållstillståndshandling.

Förutom det ovan sagda är ett villkor för unionsmedborgares inresa och vistelse i landet att de eller deras familjemedlemmar eller andra anhöriga inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan. Förhindrande av inresa eller avlägsnande ur landet på grund av allmän ordning och säkerhet skall grunda sig på utlänningsens eget uppförande, medan enbart tidigare domar i brottmål inte får utgöra en grund för detta.

Unionsmedborgare får vistas i Finland i högst tre månader utan att registrera sin uppehållsrätt. En arbetssökande unionsmedborgare får även efter detta vistas i Finland under en rimlig tid utan att registrera sin uppehållsrätt, om han eller hon alltså söker arbete och har faktiska möjligheter att få arbete. Unionsmedborgare skall registrera sin uppehållsrätt senast när deras rätt att vistas i Finland på grundval av det ovan sagda upphör.

Registrering av uppehållsrätten

Registreringen av uppehållsrätten förutsätter att unionsmedborgaren uppfyller de

nämnda villkoren för inresa och vistelse samt bedriver ekonomisk verksamhet i egenskap av avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare eller har tillräckliga medel och vid behov sjukförsäkring, så att han eller hon inte under vistelsen i Finland behöver ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller har antagits som studerande vid en läroanstalt i Finland och har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov sjukförsäkring. Uppehållsrätten för en familjemedlem till en unionsmedborgare registreras, om också familjemedlemmen är unionsmedborgare.

Uppehållsrätten för en annan anhörig till en unionsmedborgare registreras, om också den anhöriga är unionsmedborgare och om en vägran att registrera uppehållsrätten skulle vara oskälig därför att de berörda har för avsikt att i Finland fortsätta leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levt i eller därför att den anhöriga är fullständigt beroende av sin i Finland bosatta anhöriga.

En förutsättning för registrering av uppehållsrätten för familjemedlemmar och andra anhöriga är att den anhöriga har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov också sjukförsäkring. Uppehållsrätten för en nordisk medborgares familjemedlem registreras emellertid även om hans eller hennes försörjning inte är tryggad. En förutsättning för registrering av uppehållsrätten för någon annan anhörig till en nordisk medborgare är däremot att han eller hon har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov sjukförsäkring.

Den registrerade uppehållsrätten för en arbetstagare eller självständig yrkesutövare kvarstår, även om denne har upphört med sin verksamhet som avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare, om han eller hon tillfälligt blivit arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller arbetslös av skäl som inte beror på honom eller henne. En registrerad uppehållsrätt kvarstår i två år, om arbetslösheten fortgår och inte beror på unionsmedborgaren.

Uppehållstillståndshandling

För en unionsmedborgares familjemedlem som inte själv är unionsmedborgare utfärdas på ansökan en uppehållstillståndshandling för familjemedlem, om anknytningspersonen

uppfyller villkoren för inresa och vistelse. För en sådan annan anhörig till en unionsmedborgare som inte är unionsmedborgare utfärdas på ansökan en uppehållstillståndshandling för annan anhörig, om anknytningspersonen uppfyller villkoren för inresa och vistelse samt om vägran att bevilja uppehållsrätt skulle vara oskälig därför att de berörda har för avsikt att i Finland fortsätta att leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levt i eller därför att den anhöriga är fullständigt beroende av den i Finland bosatta anhöriga.

Av familjemedlemmar och andra anhöriga till unionsmedborgare som registrerat sin uppehållsrätt på andra grunder än anställning eller självständig yrkesutövning förutsätts att de har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov sjukförsäkring. En uppehållstillståndshandling för familjemedlem när det gäller en nordisk medborgares familjemedlem utfärdas emellertid även om hans eller hennes försörjning inte är tryggad. En förutsättning för att uppehållstillståndshandling skall utfärdas för en annan anhörig till en nordisk medborgare är att han eller hon har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov sjukförsäkring.

För unionsmedborgares familjemedlemmar och andra anhöriga utfärdas en uppehållstillståndshandling som är i kraft fem år, om inte uppehållsrätt söks för kortare tid. Om vistelsen dock bedöms pågå kortare tid än ett år, kan uppehållstillståndshandlingen utfärdas för den tid vistelsen beräknas pågå.

För unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar eller andra anhöriga utfärdas på ansökan en permanent uppehållstillståndshandling, när de har bott i Finland i fyra år utan avbrott. Boendet anses vara oavbrutet, om sökanden har vistats i Finland under minst hälften av tiden om fyra år. För personer som vistas i Finland i syfte att studera utfärdas inte permanent uppehållstillståndshandling enligt den gällande lagstiftningen.

Avlönade arbetstagare och självständiga yrkesutövare kan på vissa villkor beviljas permanent uppehållsrätt innan kravet på fyra års oavbruten vistelse har uppfyllts.

De som har uppehållsrätt enligt 10 kap. i utlänningslagen har obegränsad rätt att utföra förvärvsarbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare.

Återkallande av registrering och av uppehållstillståndshandling

En registrering av uppehållsrätten och en uppehållstillståndshandling återkallas, om den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken det utfärdats en tidsbegränsad uppehållstillståndshandling varaktigt flyttar från Finland. Också vistelse utanför Finland i två år utan avbrott i varaktigt syfte leder till återkallelse. Dessutom återkallas registrering eller en tidsbegränsad uppehållstillståndshandling även om de förutsättningar utifrån vilka rättigheten har beviljats inte längre finns. Slutligen sker återkallelse om rättighetsinnehavaren anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

En permanent uppehållstillståndshandling återkallas om innehavaren på ovan beskrivet sätt vistas tillräckligt länge utanför Finland eller anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan. Dessutom återkallas handlingen om sökanden vid ansökan om den medvetet har lämnat oriktiga uppgifter som inverkat på beslutet eller hemlighållit någon omständighet som skulle ha inverkat på beslutets innehåll.

Den som flyttat från Finland kan inom två år från utflyttningen ansöka om att uppehållstillståndshandlingen eller registreringen av uppehållsrätten inte återkallas.

En registrering av uppehållsrätten eller en uppehållstillståndshandling upphör att gälla, om dess innehavare utvisas ur landet eller blir finsk medborgare.

Avlägsnande ur landet

Enligt den gällande lagen kan en unionsmedborgare eller en familjemedlem eller någon annan anhörig avvisas, om uppehållsrätten inte har registrerats eller någon uppehållstillståndshandling inte har utfärdats. Ytterligare villkor för att avvisning skall kunna ske är att unionsmedborgaren inte uppfyller de inresevillkor som ställs på unionsmedborgare, att han eller hon en kort tid efter inresan har blivit tvungen att ty sig till utkomststöd eller jämförbara förmåner eller att en fortsatt vistelse i Finland skulle kräva registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av en uppehållstillståndshandling, men villkoren för registreringen eller utfärdande av handlingen

inte uppfylls.

Unionsmedborgare kan utvisas, om registreringen av uppehållsrätten eller den permanenta uppehållstillståndshandlingen har återkallats eller om de anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan. Familjemedlemmar och andra anhöriga kan utvisas på samma grunder, men också om ingen ny uppehållstillståndshandling har utfärdats eller om handlingen har återkallats.

De nordiska länderna har kommit överens om hur nordiska medborgares flytt från ett nordiskt land till ett annat skall registreras. Fram till dags dato har flyttningen registrerats med internordiskt flyttningsbetyg. Den 1 november 2004 ingick Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige en överenskommelse om skyldigheten att anmäla flyttning. Överenskommelsen har antagits i Finland och en lag om sättande i kraft av överenskommelsen (955/2005) gavs den 2 december 2005. Den nya överenskommelsen träder i kraft efter att den har antagits av alla avtalslutande stater. I och med överenskommelsen frångicks det internordiska flyttningsbetyget som en förutsättning för registrering. En nordisk medborgare kan avvisas innan flyttningen registrerats på föreskrivet sätt, om han eller hon anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan. Efter registrerad flyttning kan nordiska medborgare utvisas på de nämnda grunderna.

Om en unionsmedborgare eller en familjemedlem eller någon annan anhörig avlägsnas ur landet på grund av att personen i fråga anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan, kan ett högst 15 år långt inreseförbud meddelas. Inreseförbudet kan återkallas på ansökan.

Beslut om avvisning på grund av att inresevillkoren inte är uppfyllda eller, i fråga om nordiska medborgare, på grund av att allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan äventyras kan verkställas trots att ändring har sökts, om ärendet på goda grunder är brådskande, såvida inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Om någon avvisas på grund av att han eller hon en kort tid efter inresan har blivit tvungen att ty sig till utkomststöd eller jämförbara förmåner eller inte uppfyller villkoren för registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av en uppehållstillståndshandling trots att

fortsatt vistelse skulle kräva detta kan avviseringsbeslutet verkställas tidigast 30 dagar efter det att beslutet har delgivits den som skall avvisas. Vid delgivningen av ett avviserings- eller utvisningsbeslut skall det anges inom vilken tid den som skall avvisas eller utvisas skall avlägsna sig ur landet.

2.3. Genomförande av direktivet i andra nordiska länder

De flesta medlemsstaterna har ännu inte slutfört genomförandet av direktivet. Under beredningen av propositionen var det inte möjligt att utföra en översiktlig jämförelse av olika länders lösningar för att genomföra direktivet.

Sverige

I Sverige sköttes det nationella genomförandet av direktivet om fri rörlighet och direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (2003/109/EG) samtidigt (Regeringens proposition 2005/06:77). Lagändringarna trädde i kraft den 30 april 2006. Sedan av gammalt motsvarade Sveriges utlänningslag i huvudsak direktivets sakinhåll och därför förutsatte genomförandet närmast några mindre preciseringar och tillägg. När det gäller genomförandet av direktivet finns det skillnader mellan Sverige och Finland närmast i registreringsförfarandet och den valda formuleringen. I den svenska lagen har man inte heller intagit ett särskilt kapitel om unionsmedborgare.

En av de största ändringarna som förutsätts av direktivet är att unionsmedborgare skall registrera sig och att det införs ett uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar. Uppehållsrätt som alla unionsmedborgare har är också ett nytt begrepp i det svenska rättssystemet. De som har uppehållsrätt behöver inte längre ansöka om uppehållstillstånd, men detta utgör dock inget hinder för att unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar ansöker om ett s.k. vanligt nationellt uppehållstillstånd. Negativa registreringsbeslut kan inte överklagas. Detta motiveras med att uppehållsrätten inte är beroende av registreringen och enligt direktivet bör registreringsförfarandet inte få följder i prak-

tiken. Av personer som har uppehållsrätt och deras familjemedlemmar krävs inte längre uppehållstillstånd eller arbetstillstånd. Tidigare har utlänningar som inte har beviljats permanent uppehållstillstånd, med undantag av nordiska medborgare, varit tvungna att skaffa arbetstillstånd.

Sverige tillämpar direktivet utom på unionsmedborgare på medborgare i EES-stater och i Schweiz. Också i Sverige jämställs sambor med makar. Det finns ingen definition i lag för begreppet sambo och det finns inga närmare bestämmelser t.ex. om den tid samboende personer skall ha bott tillsammans. Andra familjemedlemmar enligt artikel 3.2 i direktivet har inte intagits i lagens definition av unionsmedborgares familjemedlemmar. I anvisningarna till Migrationsverket som motsvarar Utlänningsverket i Finland konstateras dock att andra familjemedlemmar kan antingen registreras eller beviljas uppehållskort beroende av medborgarskap. Andra familjemedlemmar kan också beviljas uppehållstillstånd med stöd av utlänningslagens andra bestämmelser.

När det gäller avlägsnande ur landet har man i Sverige inte i varje respektive punkt i lagen intagit ett särskilt omnämnande om att bestämmelsen i fråga inte gäller unionsmedborgare. Det har ansetts vara tillräckligt att bestämmelserna i fråga inte har någon praktisk betydelse för unionsmedborgare. Formuleringen i lagen följer nödvändigtvis inte heller ordagrant formuleringen i direktivet i de fall då sakinhållet i lagrummet motsvarar direktivet. Att utvisa unionsmedborgare uttryckligen av hänsyn till allmän ordning och säkerhet är en ny utvisningsgrund i lagen. Minderåriga unionsmedborgare och unionsmedborgare som har uppehållit sig i landet i tio år eller deras familjemedlemmar kan utvisas om det är absolut nödvändigt av hänsyn till allmän säkerhet. Att allmän ordning utelämnats i bestämmelsen understryker enligt motiveringen till propositionen att personerna i fråga åtnjuter förstärkt skydd mot utvisning. Direktivets artikel 29 som gäller folkhälsan tillämpas inte i Sverige. Begreppet är relativt nytt och regeringens proposition ser ingen anledning att inta det i lagen.

Danmark

Direktivet genomfördes i Danmark den 30 april 2006. Inga ändringar gjordes i lagen för genomförandet av direktivet utan genomförandet skedde genom beslut som fattades på ministernivå. Beredningen av det nationella genomförandet skedde under en snäv tidtabell varför många av lagens tolkningsfrågor inte har lösts än. Danmark tillämpar direktivet endast på unionsmedborgare. På medborgare i de andra EES-länderna tillämpas gamla EES-bestämmelser. Registreringen sköts av myndigheterna på kommunnivå (statsakterna). Negativa beslut kan överklagas hos Udlændingestyrelsen som är Danmarks motsvarighet till Utlänningsverket. Sambor jämställs med makar men kravet är att personerna i fråga har bott tillsammans i minst 18 månader.

Norge och Island

Norge och Island ingår ett särskilt anslutningsavtal för att genomföra direktivet. I detta sammanhang har det kommit fram att Norge och Island upplever det vara problematiskt att bevilja permanent uppehållsrätt för sådana tredjelandsmedborgare som har uppehållit sig i landet på grund av familjeband (i praktiken äktenskap), men dessa band har senare brutits. Kommissionen väntar som bäst Norges och Islands förslag till hur man skall fortskrida i ärendet. Avsikten är att ärendet skall behandlas av Efta-arbetsgruppen.

I Norge förutsätts på samma sätt som i Finland att berörda personer har bott tillsammans i två år innan de kan jämföras med makar.

2.4. Bedömning av nuläget

Regeringen försökte i samband med totalrevisionen av utlänningslagen beakta bestämmelserna i direktivet, som då höll på att tas fram, i så stor utsträckning som möjligt. Bestämmelserna i 10 kap. i utlänningslagen ligger huvudsakligen i linje med bestämmelserna i direktivet.

Artiklar som föranleder ändringar i utlänningslagen

Artikel 1. Direktivet innehåller bestämmel-

ser om villkoren för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att röra sig och uppehålla sig, om permanent uppehållsrätt och om begränsningar i dessa rättigheter av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsan. Tillämpningsområdet för 10 kap. i utlänningslagen fastslås i dess 153 §. Paragrafen bör ändras så att den mer exakt anger syftet enligt artikel 1 i direktivet.

Artikel 2. I direktivet om fri rörlighet anses följande personer vara familjemedlemmar till unionsmedborgare: make eller maka, den partner med vilken unionsmedborgaren har ingått ett registrerat partnerskap på grundval av lagstiftningen i en medlemsstat, släktingar i rakt nedstigande led som är under 21 år, och motsvarande släktingar till maken, maken eller en registrerad partner och underhållsberrättigade släktingar i rakt uppstigande led, och motsvarande släktingar till maken, maken eller en registrerad partner. Enligt 154 § i utlänningslagen är följande personer familjemedlemmar till unionsmedborgare: maken, unionsmedborgarens eller makens barn, om de inte fyllt 21 år eller är beroende av unionsmedborgaren eller maken för sin försörjning, unionsmedborgarens eller makens föräldrar, om de är beroende av unionsmedborgaren eller maken för sin försörjning. Personer av samma kön vars partnerskap har registrerats jämföras med makar. Detsamma gäller personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden. Utlänningslagens definition av familjemedlemmar till unionsmedborgare bör preciseras i linje med direktivet.

Artikel 3. Direktivet tillämpas på alla unionsmedborgare som reser till eller uppehåller sig i en annan medlemsstat än den de själva är medborgare i samt på de familjemedlemmar som följer med eller ansluter sig till unionsmedborgaren.

Bestämmelserna i utlänningslagens 10 kap. tillämpas enligt de gällande bestämmelserna på unionsmedborgare och därmed jämförbara personer samt på deras familjemedlemmar och andra anhöriga. Med unionsmedborgare jämföras medborgare i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz. Den fria rörlighetens räckvidd bör beskrivas närmare i lagen.

Enligt direktivet skall den mottagande medlemsstaten underlätta inresa och uppehåll för andra familjemedlemmar till unionsmed-

borgare än de som anges i direktivet i överensstämmelse med nationell lagstiftning. Som villkor ställs att dessa familjemedlemmar i det land från vilket de har kommit är beroende av eller bor hos unionsmedborgaren eller att det av allvarliga hälsoskäl absolut krävs att unionsmedborgaren ger familjemedlemmen personlig omvårdnad. Även inresa för den partner med vilken unionsmedborgaren har ett varaktigt vederbörligen bestyrkt förhållande skall underlättas.

Enligt 154 § 2 mom. i utlänningslagen jämställs sambor med makar. Som tilläggsvillkor för att de skall jämställas föreslår regeringen en ny bestämmelse om att parterna skall ha bott tillsammans i minst två års tid. Boendetid förutsätts inte om personerna i fråga gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl. Andra anhöriga skall oavsett medborgarskap jämnställas med unionsmedborgares familjemedlemmar på vissa villkor.

Artikel 5. Unionsmedborgare får inte åläggas skyldighet att inneha inresevisering. Familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat får åläggas skyldighet att ha visering endast i enlighet med förordning (EG) nr 539/2001. Visering får inte krävas av de familjemedlemmar som innehar giltigt uppehållskort. Den mottagande medlemsstaten får heller inte införa inrese- eller utresestämpel i passen för dylika familjemedlemmar. Familjemedlemmars viseringar skall enligt direktivet utfärdas gratis så snart som möjligt på grundval av ett påskyndat förfarande.

Till utlänningslagen bör fogas en bestämmelse om att familjemedlemmars pass inte får förses med inrese- eller utresestämpel samt en bestämmelse om att unionsmedborgare och deras familjemedlemmar innan inresa vägras ges all rimlig möjlighet att bevisa att de har rätt till fri rörlighet och vistelse.

Artikel 6. Unionsmedborgare skall ha rätt att uppehålla sig på en annan medlemsstats territorium i högst tre månader utan några andra villkor eller formaliteter än kravet på att inneha ett giltigt identitetskort eller pass. Bestämmelsen skall också tillämpas på familjemedlemmar som följer med eller ansluter sig till unionsmedborgaren och som innehar ett giltigt pass. Bestämmelser om kortvarig vistelse i fråga om unionsmedborgare finns i 158 § i utlänningslagen. Paragrafen

bör preciseras i enlighet med direktivet. En bestämmelse om att rätten till vistelse på högst tre månader också gäller familjemedlemmar bör fogas till paragrafen.

Artikel 7. I den gällande utlänningslagen regleras unionsmedborgares rätt till längre vistelse än tre månader i 159 § under rubriken Registrering av unionsmedborgares uppehållsrätt. Utlänningslagens bestämmelser motsvarar i huvudsak bestämmelserna i artikel 7. Enligt den gällande utlänningslagen kräver registrering av uppehållsrätten bl.a. att unionsmedborgaren har tillräckliga medel och vid behov sjukförsäkring, så att han eller hon inte under vistelsen i Finland behöver ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner. I direktivet krävs på motsvarande sätt att unionsmedborgaren för egen och sina familjemedlemmars räkning har tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala trygghetssystem under vistelsen. Formuleringen i utlänningslagens bestämmelser bör ändras i enlighet med detta.

Medlemsstaterna får inte fastställa något fast belopp som anses vara tillräckliga tillgångar på nationell nivå. Att personen under sin vistelse i Finland skulle bli en belastning för det sociala trygghetssystemet skulle detta i praktiken innebära att personen kontinuerligt skulle lyfta utkomststöd. Utkomststöd är i Finlands sociala trygghetssystem den närmaste motsvarigheten till det sociala bistånd som nämns i direktivet. Utkomststöd är en förmån enligt prövning som var och en som behöver stöd har rätt till på sätt som anges i lagen om utkomststöd (1412/1997). Man behöver inte vara finsk medborgare för att få utkomststöd. Syftet med utkomststöd är att trygga en persons oundgängliga utkomst när hans eller hennes egna inkomster och tillgångar inte är tillräckliga.

Artikel 8. Utlänningslagen anger inte den tid inom vilken ett bevis om registrering av uppehållsrätt skall utfärdas till en unionsmedborgare. Enligt direktivet skall ett bevis om registrering utfärdas omedelbart, med uppgift om den registrerade personens namn och adress samt registreringsdatum. I artikeln bestäms också om de utredningar som medlemsstaterna kan kräva för att utfärda ett bevis om registrering. Utlänningslagens be-

stämmelser bör ses över utifrån artikeln och behövliga tillägg skall göras i dem.

Artikel 9. Medlemsstaterna skall utfärda ett uppehållskort till unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är medborgare i någon medlemsstat, om det planerade uppehållet överstiger tre månader. Fristen för att ansöka om uppehållskort får inte understiga tre månader räknat från ankomstdagen. Utlänningslagens 161 § innehåller bestämmelser om uppehållstillståndshandlingar för familjemedlemmar och andra anhöriga. Namnet på handlingen måste ändras och handlingen skall kallas uppehållskort i enlighet med direktivet. Dessutom bör paragrafen preciseras genom att ange den tid inom vilken ansökan om uppehållskort skall lämnas in.

Artikel 10. Upphållsrätten för unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat skall intygas genom att en handling som kallas ”uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem” utfärdas senast sex månader efter det att ansökan lämnades in. Ett intyg om inlämnad ansökan om uppehållskort skall utfärdas omedelbart.

Ansökan om uppehållskort skall lämnas till polisinspektionen i häradet. Polisen skall utfärda ett intyg över att ansökan inlämnats. Lagen bör ange den tid som direktivet fastslår för behandling av ansökan samt de handlingar som skall uppvisas för att ett uppehållskort skall kunna utfärdas.

Artikel 11. För unionsmedborgares familjemedlemmar och andra anhöriga utfärdas enligt 161 § 4 mom. i utlänningslagen en uppehållstillståndshandling som är i kraft fem år, om inte uppehållsrätt söks för kortare tid. Bestämmelsen motsvarar direktivets bestämmelse om uppehållskortets giltighet. Enligt direktivet skall uppehållskortets giltighet inte påverkas av tillfällig frånvaro som inte överstiger sex månader per år. Giltigheten påverkas heller inte av längre frånvaro, om det är fråga om exempelvis obligatorisk militärtjänst.

Bestämmelser om återkallande av uppehållsrättens registrering och av uppehållstillståndshandling finns i utlänningslagens 165 §. Återkallelse får göras bl.a. om innehavaren av uppehållsrätt i varaktigt syfte vistas utanför Finland i två år utan avbrott. Eftersom bara vistelse utanför Finland i varaktigt syfte

kan leda till att en uppehållstillståndshandling återkallas motsvarar utlänningslagen direktivet i detta avseende. Till lagen bör fogas en exempelförteckning över sådan tillfällig frånvaro som inte påverkar uppehållskortets giltighet.

Artikel 12. En unionsmedborgares död eller avresa från den mottagande medlemsstaten skall inte påverka uppehållsrätten för unionsmedborgarens familjemedlemmar som är medborgare i en medlemsstat. Innan personerna i fråga kan få permanent uppehållsrätt skall de dock uppfylla villkoren i artikel 7 för vistelse som överstiger tre månader när det gäller unionsmedborgare.

En unionsmedborgares död skall inte leda till förlust av uppehållsrätten för unionsmedborgarens familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat och som har varit bosatta i den mottagande medlemsstaten som familjemedlemmar i minst ett år före unionsmedborgarens fränfalle. Kraven för att dessa personer skall få permanent uppehållsrätt är emellertid strängare. Utlänningslagen innehåller inga detaljbestämmelser om hur familjemedlemmar behåller sin uppehållsrätt. Upphållstillståndshandlingen återkallas om förutsättningarna utifrån vilka en tidsbegränsad uppehållstillståndshandling har utfärdats inte längre finns. Utlänningslagen bör i enlighet med direktivet innehålla detaljerade bestämmelser om bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar om unionsmedborgaren avlider eller lämnar landet.

Artikel 13. Utlänningslagen innehåller inga bestämmelser om bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar vid äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap eller upplösning av registrerat partnerskap. Dessa påverkar inte familjemedlemmars vistelse. Innan personerna i fråga kan få permanent uppehållsrätt skall de ändå uppfylla kraven i artikel 7 i fråga om uppehåll som överstiger tre månader. Direktivet ställer strängare krav på de familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat än på unionsmedborgare när det gäller att behålla uppehållsrätten i de nämnda situationerna (kraven gäller bl.a. äktenskapets längd och särskilt svåra omständigheter, exempelvis våld i hemmet). Utlänningslagen bör kompletteras med en bestämmelse som motsvarar artikel 13.

Artikel 14. Unionsmedborgare och deras

familjemedlemmar har rätt att uppehålla sig på en annan medlemsstats territorium i högst tre månader utan några andra villkor än kravet på att inneha ett giltigt identitetskort eller pass. Upphållsrätten gäller så länge de inte utgör en oskäligen belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem. Enligt direktivet får en utvisningsåtgärd inte vara den automatiska följden av att man har anlitat det sociala biståndssystemet i den mottagande medlemsstaten. En utvisningsåtgärd får under inga förhållanden vidtas mot unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar för att de anlitat det sociala biståndssystemet, om unionsmedborgaren är anställd eller egenföretagare. En utvisningsåtgärd får heller inte vidtas om unionsmedborgaren har kommit till den mottagande medlemsstatens territorium för att söka arbete. Till lagen bör fogas en särskild bestämmelse om bibehållen uppehållsrätt.

Enligt 167 § i utlänningslagen kan en unionsmedborgare och en familjemedlem eller någon annan anhörig avvisas, om unionsmedborgaren en kort tid efter inresan, på grund av avsaknad av sådana tillräckliga medel som han eller hon förutsatts ha, har blivit tvungen att ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner. Ordalydelsen i 167 § bör ses över.

Artikel 15. Direktivets bestämmelser om delgivning av beslut och om rättssäkerhetsgarantier skall tillämpas på alla beslut som på andra grunder än allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan begränsar unionsmedborgares och deras familjemedlemmars fria rörlighet. Den mottagande medlemsstaten får inte kombinera ett sådant beslut med ett inreseförbud. I 170 § i utlänningslagen regleras meddelande av inreseförbud. Ett inreseförbud får meddelas endast om en person avlägsnas ur landet på grund av att han eller hon anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

Utfärdande av visering till en unionsmedborgares familjemedlem måste anses vara ett sådant beslut avseende fri rörlighet som bör kunna överklagas. Men enligt 191 § 1 mom. får beslut om beviljande av visum inte överklagas genom besvär. Bestämmelsen bör ändras i fråga om unionsmedborgares familjemedlemmar. Dessutom måste viseringsbeslut motiveras, och detta förutsätter att lagen

ändras.

Artikel 16. Unionsmedborgare som har uppehållit sig lagligt under en fortlöpande period av fem år i den mottagande medlemsstaten har permanent uppehållsrätt där. Samma regel gäller för familjemedlemmar som har uppehållit sig tillsammans med unionsmedborgaren i den mottagande medlemsstaten under nämnda tid. Stadigvarande uppehåll påverkas inte av tillfällig frånvaro. Permanent uppehållsrätt kan endast gå förlorad genom bortavaro från den mottagande medlemsstaten i mer än två på varandra följande år.

Enligt 162 § i utlänningslagen utfärdas en permanent uppehållstillståndshandling för unionsmedborgare, deras familjemedlemmar eller andra anhöriga när de har bott i Finland i fyra år utan avbrott. Med andra ord är utlänningslagen förmånligare än direktivet när det gäller den boendetid som krävs. Fyraårsregeln infördes i utlänningslagen eftersom direktivet i det skedet planerades innehålla ett krav på fyra års bosättning. Det slutliga direktivet kräver dock femårig vistelse. Det är motiverat att i en separat paragraf föreskriva om en unionsmedborgares rätt till permanent vistelse.

Den som uppehåller sig i Finland för att studera beviljas i dagens läge inte permanent uppehållstillståndshandling. Direktivet jämställer dem som studerar med andra i fråga om permanent uppehållsrätt, så utlänningslagens undantag för dem som vistas här i syfte att studera bör utgå.

Artikel 17. Personer som inte längre arbetar i den mottagande medlemsstaten och deras familjemedlemmar kan på vissa villkor erhålla rätt till permanent vistelse även om de inte har varit bosatta där under en fortlöpande period av fem år. Bestämmelsen om undantag från villkoren för erhållande av permanent uppehållstillståndshandling finns i utlänningslagens 163 §. Dess ordalydelse motsvarar inte direktivet och bör därmed ändras.

Artikel 18. De familjemedlemmar som behåller uppehållsrätt enligt direktivet om unionsmedborgaren avlider eller lämnar landet eller efter äktenskapsskillnad skall förvärva permanent uppehållsrätt efter lagligt uppehåll under fem på varandra följande år i den mottagande medlemsstaten. Detta skall ändå inte påverka tillämpningen av artikel 17 i fråga

om familjemedlemmar till personer som inte längre arbetar.

Enligt 162 § i utlänningslagen skall permanent uppehållstillståndshandling utfärdas för unionsmedborgares familjemedlemmar eller andra anhöriga när de har bott i Finland i fyra år utan avbrott. Lagen bör få mer exakta bestämmelser om familjemedlemmars rätt till permanent uppehåll.

Artikel 19. Medlemsstaterna skall, efter att ha kontrollerat uppehållets varaktighet, på ansökan utfärda ett intyg om permanent uppehållsrätt för unionsmedborgare som uppfyller villkoren för permanent uppehållsrätt. Det skall utfärdas snarast möjligt. Utlänningslagen innehåller ingen motsvarande bestämmelse om när intyget skall utfärdas. En bestämmelse om utfärdande av intyget bör fogas till lagen i enlighet med direktivet.

Artikel 20. Medlemsstaterna skall för familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat men som uppfyller villkoren för permanent uppehållsrätt utfärda ett permanent uppehållskort senast sex månader efter det att ansökan lämnades in. Det permanenta uppehållskortet skall förnyas automatiskt vart tionde år. Till utlänningslagen bör fogas en bestämmelse om en frist på sex månader för att utfärda ett permanent uppehållskort.

Artikel 23. Unionsmedborgares familjemedlemmar som har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt i en medlemsstat skall, oavsett medborgarskap, ha rätt att där ta anställning eller inleda verksamhet som egenföretagare. Enligt 164 § i utlänningslagen skall den som har uppehållsrätt enligt 10 kap. ha obegränsad rätt att utföra förvärvsarbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare. För tydlighetens skull bör lagen också ange rätten att idka näring utan uppehållstillstånd för näringsidkare.

Artikel 27. Medlemsstaterna får begränsa unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan. Sådana hänsyn får ändå inte åberopas för att tjäna ekonomiska syften. Åtgärder som vidtas med hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet skall överensstämma med proportionalitetsprincipen och dessutom uteslutande vara grundade på vederbörandes personliga beteende. Tidigare straffdomar skall inte i sig utgöra skäl

för sådana åtgärder. Det personliga beteendet måste utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse.

Myndigheternas skyldighet att iakttä proportionalitetsprincipen framgår av 5 § i utlänningslagen. Enligt den får utlänningarnas rättigheter inte begränsas mer än vad som är nödvändigt när lagen tillämpas. Proportionalitetsprincipen nämns också i förvaltningslagens (434/2003) 6 § om rättsprinciperna inom förvaltningen. Enligt 156 § i utlänningslagen är ett villkor för unionsmedborgares inresa och vistelse i landet att de eller deras familjemedlemmar inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan. Paragrafen ligger i övrigt i linje med direktivets bestämmelser, men den nämner inte hurdant hot som den berörda personens beteende skall utgöra. Unionsmedborgare kan avvisas bland annat om de inte uppfyller lagens villkor för inresa. En av förutsättningarna för utvisning är att unionsmedborgaren eller en familjemedlem anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan. Direktivet ställer strängare krav för att en unionsmedborgare skall kunna avlägsnas ur landet när denne väl förvärvat permanent uppehållsrätt.

Artikel 28. Innan den fattar ett beslut om utvisning av skäl i anknytning till allmän ordning eller säkerhet skall den mottagande medlemsstaten beakta sådana faktorer som längden av personens uppehåll inom dess territorium, personens ålder, hälsotillstånd, familjesituation, ekonomiska situation, sociala och kulturella integrering i den mottagande medlemsstaten och banden till ursprungslandet. Den mottagande medlemsstaten får fatta beslut om utvisning av unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar som har permanent uppehållsrätt på dess territorium bara om det föreligger ett allvarligt hot mot allmän ordning eller säkerhet. Beslut om utvisning av unionsmedborgare får inte fattas, utom om beslutet grundar sig på tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet såsom de definieras av medlemsstaterna, om de har uppehållit sig i den mottagande medlemsstaten under de tio föregående åren eller är underåriga. Underåriga kan emellertid utvisas om det är nödvändigt för barnets bästa. Bestämmelserna i utlänningslagens 10 kap. bör

preciseras i enlighet med artikeln.

Artikel 29. De enda sjukdomar som kan motivera åtgärder som begränsar den fria rörligheten är sjukdomar som kan vara epidemiska enligt Världshälsoorganisationens gällande bestämmelser samt andra smittsamma infektions- eller parasitsjukdomar. Ett villkor är att de i den mottagande medlemsstaten omfattas av skyddsbestämmelser som gäller för de egna medborgarna. Sjukdomar som uppstår senare än tre månader efter inresan får inte ligga till grund för utvisning. En medlemsstat får, inom tre månader efter inresan, kräva att personer som uppfyller villkoren för uppehållsrätt genomgår en kostnadsfri hälsoundersökning. Sådana hälsoundersökningar får inte göras rutinmässigt.

Direktivet skiljer mellan allmän ordning eller allmän säkerhet, å ena sidan, och folkhälsa, å andra sidan, som grunder för att vägra inresa eller uppehåll. Däremot jämföras dessa grunder med varandra i utlänningslagen. Det är motiverat att särskilja hänsyn till folkhälsan som orsak till begränsningar av inresa och vistelse från hänsyn till allmän ordning och säkerhet, på samma sätt som i direktivet.

Artikel 30. Varje beslut om begränsning i rätten till inresa och uppehåll av skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet skall skriftligen delges de berörda på sådant sätt att de kan förstå beslutets innehåll och följder. Exakt och fullständig information skall ges om de hänsyn som ligger till grund för ett beslut, såvida detta inte strider mot statens säkerhetsintressen. Delgivningen skall dessutom innehålla uppgifter om hur beslutet kan överklagas och tidsfristen för överklagande. I förekommande fall skall det också anges hur lång tid som står till personens förfogande för att lämna medlemsstatens territorium. Utom i brådskande fall skall tidsfristen vara minst en månad från delgivningen. Utlänningslagens 171 § bör kompletteras med en tidsfrist på minst en månad för att lämna landet, eftersom lagen saknar en sådan.

Artikeln skall också tillämpas på viseringsbeslut avseende unionsmedborgares familjemedlemmar som omfattas av direktivets tillämpningsområde. Detta innebär att 32 § i utlänningslagen måste ses över.

Artikel 32. Direktivet förutsätter att upphävande av ett återreseförbud som påförts av

hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet skall kunna sökas. Den berörda personen skall kunna ansöka om upphävande efter en skälig frist och i vart fall efter tre år från och med verkställigheten av beslutet genom att åberopa bevisning som kan styrka att de faktiska omständigheterna som låg till grund för beslutet har ändrats. Beslut i fråga om en sådan ansökan skall fattas inom sex månader efter det att den lämnades in.

I utlänningslagens 170 § finns en bestämmelse om återkallande av inreseförbud. Paragrafen anger ingen sexmånadersfrist för myndigheterna att fatta beslut på – den bör kompletteras i detta avseende.

Artikel 33. Beslut om utvisning som sanktion eller som särskild rättsverkan till ett frihetsberövande får fattas endast om kraven i artiklarna 27, 28 och 29 är uppfyllda. Om ett sådant utvisningsbeslut verkställs mer än två år efter det att beslutet fattades, skall medlemsstaten kontrollera om den berörda personen fortfarande utgör ett verkligt hot mot den allmänna ordningen eller säkerheten, och bedöma om omständigheterna har ändrats sedan utvisningsbeslutet utfärdades. Utlänningslagen saknar en sådan bestämmelse och bör således kompletteras med en sådan.

Artikel 35. Medlemsstaterna får enligt direktivet vidta nödvändiga åtgärder för att neka, avbryta eller dra tillbaka en rättighet enligt direktivet i händelse av missbruk av rättigheter, till exempel skenäktenskap. Utlänningslagen saknar en särskild bestämmelse om missbruk av rättigheter. Lagen bör kompletteras med en bestämmelse som motsvarar artikel 35.

Artikel 36. Medlemsstaterna skall fastställa bestämmelser om sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antas enligt direktivet. Dessutom skall medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att de skall tillämpas. Sanktionerna skall vara effektiva och proportionerliga. Utlänningslagen saknar bestämmelser om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i 10 kap. Brottsrekvisitet för utlänningsförseelse skall preciseras så att förseelsen också omfattar överträdelse av i 10 kap. angivna skyldigheter.

Artiklar som inte föranleder ändringar i utlänningslagen

Artikel 4. Alla unionsmedborgare med giltigt identitetskort eller pass har rätt att lämna en medlemsstats territorium för att resa till en annan medlemsstat. Detsamma gäller de familjemedlemmar till dessa unionsmedborgare som inte är medborgare i en medlemsstat men som har giltigt pass. Detta påverkar ändå inte tillämpningen av bestämmelserna för kontroll av resehandlingar vid de nationella gränserna. I utlänningslagen finns inga bestämmelser som gäller rätten till utresa ur landet. Rörelsefriheten är en grundläggande rättighet. Enligt 9 § i grundlagen (731/1999) har finska medborgare och utlänningar som lagligen vistas i landet rätt att röra sig fritt inom landet och att där välja bostadsort. Var och en har rätt att lämna landet. Denna rätt kan begränsas genom lag, om det är nödvändigt för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs.

Artikel 21. Stadigvarande uppehåll får styrkas med varje bevismedel som godtas i den mottagande medlemsstaten. Varje verkställt utvisningsbeslut mot den berörda personen som verkställts i vederbörlig ordning medför att det stadigvarande uppehållet anses avbrutet. I praktiken är det polisirättningen i lärodet som utreder om vistelsen är stadigvarande. En registrering av uppehållsrätten eller en uppehållstillståndshandling upphör enligt 166 § i utlänningslagen att gälla, om rättighetsinnehavaren utvisas ur landet. I detta avseende motsvarar utlänningslagens bestämmelser direktivet.

Artikel 22. Upphållsrätt enligt direktivet skall gälla inom den mottagande medlemsstatens hela territorium. Utlänningslagen innehåller inga bestämmelser som begränsar uppehållsrätten territoriellt.

Artikel 24. Alla unionsmedborgare och deras familjemedlemmar som i enlighet med direktivet uppehåller sig i den mottagande medlemsstaten skall åtnjuta samma behandling som den medlemsstatens egna medborgare. Den mottagande medlemsstaten är ändå inte skyldig att bevilja socialt bistånd under uppehållets första månader.

Begreppet socialt bistånd används inte i Finland i officiella sammanhang. Som term skulle socialt bistånd också kunna täcka utkomststöd, men varje person som är i akut behov av stöd har rätt till utkomststöd som

beviljas i sista hand av den kommun där personen vistas.

Enligt artikel 69 i rådets förordning (EEC) nr 1471/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen har unionsmedborgare som är arbetslösa under de första tre månaderna berättigade att åtnjuta ursprungslandets förmåner. Å andra sidan har den som vistas i Finland alltid rätt till utkomststöd som beviljas i sista hand.

Unionsmedborgare och därmed jämförbara personer har rätt att vistas i landet i tre månader utan att registrera sin uppehållsrätt. Med tanke på utkomststöd har de under denna tid samma ställning som turister. Med turist avses en utlänning som inreser i landet för att vistas här en kort tid (högst tre månader) på turistresa eller av någon annan anledning. Sådana personer kan inte antas uppehålla sig stadigvarande i Finland så som avses i 14 § 1 mom. i lagen om utkomststöd. Sålunda kan det tänkas att utkomststöd kan endast beviljas i brådskande fall med stöd av 14 § 3 mom.

Artikel 25. Innehav av bevis om registrering, av ett intyg om permanent uppehållsrätt, av ett intyg om att ansökan om uppehållskort för familjemedlemmar har lämnats in, av ett uppehållskort eller av ett permanent uppehållskort får enligt direktivet inte göras till ett villkor för att utöva en rättighet. De nämnda handlingarna skall utfärdas gratis eller mot betalning av ett belopp som inte överstiger de avgifter som landets egna medborgare betalar för liknande handlingar.

Bestämmelser om avgifter för uppehållstillståndshandlingar finns i inrikesministeriets förordningar om polisens avgiftsbelagda prestationer (1254/2004) och Utlänningsverkets avgiftsbelagda prestationer (1029/2005). En behandlingsavgift på 40 euro tas ut för registrering av uppehållsrätt och för en uppehållstillståndshandling. Avgiften för identitetskort som utfärdas till finska medborgare är 40 euro och för Finlands pass uttas en avgift på 46 euro.

Artikel 26. Direktivet ger medlemsstaterna möjlighet att kontrollera att eventuella krav i nationell lagstiftning på att utländska medborgare alltid skall medföra bevis om registrering eller uppehållskort följs, förutsatt att

de ställer samma krav på sina egna medborgare i fråga om dessas identitetskort. Något sådant krav finns inte i Finland.

Artikel 31. Det måste enligt direktivet gå att överklaga beslut som fattats av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan. Om överklagandet eller begäran om omprövning av beslutet om utvisning åtföljs av en ansökan om ett interimistiskt beslut om att verkställigheten av utvisningen skall skjutas upp, får den faktiska utvisningen från territoriet inte ske förrän det interimistiska beslutet har fattats. Den faktiska utvisningen från territoriet får ändå ske om beslutet om utvisning grundas på ett tidigare rättsligt avgörande, de berörda personerna tidigare har beviljats rättslig prövning eller beslutet om utvisning grundas på tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet. Tillträde till territoriet får vägras fram till domstolsprövningen.

Beslut om avlägsnande ur landet får överklagas i Finland. Bestämmelserna om verkställighet av ett avlägsnande ur landet av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar finns i utlänningslagens 172 §. Ett avvisningsbeslut kan verkställas omedelbart, om det fattats på grund av att personen i fråga inte uppfyller inresevillkoren, trots att det överklagats, såvida inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Beslut om avvisning på någon annan grund kan verkställas tidigast 30 dagar efter det att beslutet har delgivits den som skall avvisas. Utlänningslagen motsvarar till denna del bestämmelserna i direktivet.

Artiklarna 34 och 37—42. Artiklarna är direktivets slutbestämmelser som föreskriver bland annat om tillhandahållande av information om bestämmelser som upphävs genom direktivet om fri rörlighet. Artiklarna medför inga ändringar i utlänningslagen.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning

Syftet med propositionen är att utlänningslagens bestämmelser skall motsvara bestämmelserna i direktivet om fri rörlighet. Unionsmedborgarnas ställning förtydligas och det skall bli enklare för myndigheterna att

tillgodose unionsmedborgarnas och deras familjemedlemmars rätt till fri rörlighet och vistelse. Dessutom vill regeringen förenkla de administrativa formaliteterna när det gäller uppehållsrätt för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar.

Direktivet om fri rörlighet höll på att tas fram samtidigt som beredningen av den gällande utlänningslagen pågick. Regeringen försökte i samband med beredningen av utlänningslagen beakta bestämmelserna i det kommande direktivet i så stor omfattning som möjligt. Nu skall utlänningslagen enligt avsikt ändras så att den fullt ut motsvarar direktivet. Samtidigt skall utlänningslagens 10 kap. om unionsmedborgare och därmed jämförbara personer omstruktureras för att bli klarare och i tillämpliga delar motsvara direktivets struktur.

3.2. De viktigaste förslagen

Regeringen föreslår att bestämmelserna i 10 kap. i utlänningslagen skall preciseras utifrån direktivet. Ordningen på paragraferna skall enligt förslaget ändras så att den i förekommande fall motsvarar ordningen i direktivet.

Enligt förslaget skall paragrafen om tillämpningsområdet för 10 kap. mer exakt än för närvarande beskriva tillämpningsområdet för fri rörlighet. Kapitlet avses i fortsättningen tillämpas endast på unionsmedborgare som utövar rätten till fri rörlighet enligt direktivet.

På familjemedlemmar till finska medborgare föreslås kapitlet vara tillämpligt när en finsk medborgare utövar rätten att fritt röra sig enligt direktivet genom att resa till en annan medlemsstat och uppehålla sig där. När denne återvänt till Finland skall 10 kap. tillämpas på familjemedlemmarna.

Lagen avses också innehålla en möjlighet att bevilja unionsmedborgare och jämförbara personer eller deras familjemedlemmar uppehållstillstånd på grundval av 4 kap. i utlänningslagen. Registrering av uppehållsrätten skall ändå vara huvudregel.

Regeringen föreslår att definitionen av familjemedlemmar till unionsmedborgare skall ändras så att den ligger närmare motsvarande bestämmelse i direktivet. Med makar skall även i fortsättningen jämsättas personer av

samma kön som registrerat partnerskap. Med makar jämställs dessutom också fortsatt personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden. Då krävs emellertid att dessa personer har bott ihop i minst två år. Denna tvåårsgräns gäller inte om personerna i fråga gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl. Med unionsmedborgares familjemedlemmar jämställs andra anhöriga oavsett medborgarskap, om de är beroende av eller har i ursprungslandet bott i samma hushåll med denna unionsmedborgare eller om det av allvarliga hälsoskäl absolut krävs att unionsmedborgaren ger familjemedlemmen personlig omvårdnad.

Unionsmedborgare skall även i fortsättningen få uppehålla sig i Finland i högst tre månader utan att registrera sin uppehållsrätt, om de har giltigt identitetsbevis eller pass. Samma avses gälla för de familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare, men som har giltigt pass och följer med eller ansluter sig till unionsmedborgaren. Dessa familjemedlemmar skall dessutom före resan ha uppehållit sig lagligt i en annan medlemsstat med unionsmedborgaren annat än tillfälligt. Unionsmedborgare skall registrera sin uppehållsrätt om vistelsen överstiger tre månader. Ansökan om registrering skall lämnas in inom tre månader från inresan. Enligt förslaget skall statsrådet utfärda förordning om de ordningar som krävs för registrering.

Dessutom skall inresa och vistelse kräva att unionsmedborgaren eller familjemedlemmen inte anses äventyra allmän ordning eller säkerhet. Förhindrande av inresa eller avlägsnande ur landet på dessa grunder skall grundas sig uteslutande på individens personliga beteende och inte uteslutande på tidigare domar i brottmål. Den berörda personens personliga beteende skall utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse.

Regeringen föreslår en särskild paragraf om begränsning av inresa och vistelse av hänsyn till folkhälsan. De begränsande åtgärderna får vidtas endast på grund av sjukdomar som kan vara epidemiska enligt Världshälsoorganisationens gällande bestämmelser.

Till familjemedlemmar eller jämförbara anhöriga till unionsmedborgare skall i framtiden inte längre på ansökan utfärdas den nu-

varande uppehållstillståndshandlingen, utan i stället ett uppehållskort för familjemedlem. Kortet skall utfärdas om familjemedlemmen avser att vistas i Finland mer än tre månader. Det föreslås att den tid inom vilken uppehållskortet skall utfärdas skall vara den tid som anges i direktivet, med andra ord skall kortet utfärdas senast sex månader efter det att ansökan inlämnats. Ett intyg om inlämnad ansökan skall emellertid utfärdas omedelbart. Regeringen föreslår att en uttömmande förteckning över de handlingar som krävs för att uppehållskort skall utfärdas införs i lagen.

En unionsmedborgares död eller avresa från Finland skall inte direkt påverka familjemedlemmarnas uppehållsrätt. Upphållsrätten för unionsmedborgare skall på vissa villkor kvarstå även efter äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap eller upplösning av registrerat partnerskap.

Unionsmedborgare skall ha rätt till permanent uppehåll när de har uppehållit sig lagligt i Finland i fem år utan avbrott. För närvarande är tidsgränsen fyra års vistelse. Bestämmelsen skall också gälla familjemedlemmar som bott i Finland med unionsmedborgaren under nämnda tid. Tillfällig frånvaro skall inte påverka om vistelsen anses oavbruten eller inte. När vistelsens varaktighet har kontrollerats skall ett intyg om permanent uppehållsrätt utfärdas snarast möjligt.

I vissa fall skall arbetstagare och egenföretagare kunna förvärva permanent uppehållsrätt redan innan de uppehållit sig i Finland fem år.

Regeringen föreslår att paragrafen om återkallande av registrering av uppehållsrätten och återkallande av uppehållstillståndshandling inte längre skall nämna äventyrande av allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan, eftersom detta redan omfattas av de andra grunderna i paragrafen. Registrering av uppehållsrätten, permanent uppehållsrätt och tidsbegränsade eller permanenta uppehållskort skall återkallas bl.a. om rättigheten förvärvats genom uppgivande av felaktiga uppgifter eller annat missbruk av rättigheter.

Unionsmedborgare och deras familjemedlemmar kan enligt gällande utlänningslag avisas utom därför att de inte uppfyller kraven för inresa också därför att de snart efter inresan har varit tvungna att ty sig till utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner på

grund av avsaknad av sådana tillräckliga medel som de förutsatts ha. Enligt direktivet får medlemsstaterna inte fastställa något fast belopp som de anser vara tillräckliga tillgångar, utan de måste alltid ta hänsyn till den berörda personens personliga omständigheter. Avvisning skall i fortsättningen vara möjlig om en unionsmedborgare eller hans eller hennes familjemedlem oskäligt belastar socialvårdssystemet. I lagen intas som grund för avvisning att personen i fråga har meddelats inreseförbud av skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet.

Ändringar föreslås i paragrafen om utvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. De skall nu kunna utvisas om de inte längre uppfyller villkoren för uppehållsrätt eller anses äventyra allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan enligt närmare angivna villkor. Unionsmedborgare med permanent uppehållsrätt eller unionsmedborgares familjemedlemmar med permanent uppehållskort får utvisas endast allvarliga skäl i anknytning till allmän ordning eller säkerhet. Unionsmedborgare som lagligen uppehållit sig i landet de senaste tio åren skall kunna utvisas endast av tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet. Det föreslås att paragrafen om avvisning och utvisning av nordiska medborgare skall få motsvarande omräknande av hur fem- och tio årig vistelse i landet påverkar avlägsnande ur landet.

Ett inreseförbud som på grund av att allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan är äventyrad meddelats i samband med ett beslut om avlägsnande ur landet skall även i fortsättningen kunna återkallas på ansökan. Myndigheterna skall fatta beslut om förbudet återkallas inom sex månader efter det att ansökan lämnades in.

Till straffbestämmelsen om utlänningsföreselse föreslås tillägg av underlåtenhet att registrera sin vistelse eller att ansöka om uppehållskort eller permanent uppehållskort. Även den som reser in i landet trots ett inreseförbud av skäl i anknytning till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan skall i fortsättningen dömas för utlänningsföreselse.

Utlänningslagens paragraf om besvärsförbud skall enligt förslaget preciseras så att beslut om visering inte får överklagas, såvida det inte är fråga om ett beslut som gäller familjemedlemmar till unionsmedborgare eller

finska medborgare som omfattas av bestämmelserna i 10 kap. om fri rörlighet för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Besvärsrätt skulle också innebära att viseringsbesluten i dessa fall borde motiveras på annat sätt än för närvarande.

3.3. Att förbättra statistikföringen av rörligheten för arbetstagare från Europeiska unionen

Enligt regeringens riktlinjer i statsrådets redogörelse till Riksdagen om verkningarna av lagen om övergångstid samt verkningarna av arbetskraftens och tjänsternas fria rörlighet på arbetsmarknadssituationen i olika branscher (SRR 1/2006 rd) skall regeringen utveckla registreringsförfarandena som gäller samtliga EU-medborgare med syfte att förbättra statistik över rörligheten av arbetskraft från EU-länderna. Registreringsförfarandena utvecklas i samband med att direktivet om EU-medborgarnas rörlighet och vistelse i andra medlemsstater sätts i kraft i Finland.

Riksdagen har i sin skrivelse (RSK 10/2006 rd) med anledning av redogörelsen godkänt ett ställningstagande i enlighet med arbetslivs- och jämställdhetsutskottets betänkande och sänt det till statsrådet för kännedom och för att beaktas. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har i kraft betänkande (AjUB 1/2006 rd) med anledning av redogörelsen konstaterat att det är av största vikt att vi får heltäckande information om arbetskraft från EU-länderna. Utskottet har påskyndat beredningen av registreringsprojektet.

I sitt utlåtande (FvUU 15/2006 rd) ställer sig förvaltningsutskottet bakom de föreslagna åtgärderna för registrering av EU-medborgare och insatserna för att effektivisera registreringen och förbättra arbetsvillkoren. Utskottet har konstaterat att uppföljningen av och statistiken för utlännningar som kommer från EU till Finland för att arbeta måste förbättras och effektiviseras. Dessutom är det viktigt att få information om rörligheten bland tredjelandsmedborgare inom EU. Också kortvarigare anställningar bör kunna statistikföras heltäckande. När registreringsförfarandet ses över är det bra att komma ihåg att det inte bara behövs statistik om arbete, utan att säkerheten på arbetsplatser och säkerhetsfrågorna i ett vidare perspektiv, be-

kämpningen av den svarta ekonomin och övervakningsaspekter spelar en viktig roll. I detta sammanhang har utskottet dock framhållit att övervakningen av utlänningars arbete i Finland och behoven av statistik är en sak och registrering av EU-medborgare i anknytning till rätten att uppehålla sig i Finland enligt utlänningslagen en annan sak.

På basis av redogörelsen har det stiftats en tidsbunden lag om registrering av uppgifter om arbete som utförs av medborgare i vissa av Europeiska unionens medlemsstater (418/2006). Lagen skall gälla till och med den 30 april 2009. Lagen gäller arbete som utförs av medborgare i Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien. Uppgifter om arbete kan anmälas vid en arbetskraftsbyrå för registrering av arbetsgivaren eller av den utländska arbetstagaren själv. Anmälan skall lämnas in senast 14 dagar efter den dag då arbetet inleddes. Ingen anmälan behöver lämnas om arbetet varar en kortare period än 14 dagar eller om polisen redan har registrerat arbetstagarens uppehållsrätt.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har i sitt betänkande (AjUB 3/2006 rd) med anledning av regeringens proposition konstaterat att man under den tidsbundna lagens giltighetstid borde få ordning på den arbetsregistrering som gäller alla EU- och EES-länder. Finland borde också i EU arbeta för att statistikföringen och förutsättningarna för att övervaka anställningsvillkoren förbättras. Detta förutsätter att arbetet registreras klart tidigare än nu, då registreringstiden är tre månader. I sitt betänkande har utskottet också hänvisat till det beredningsarbete som gäller genomförandet av direktivet om fri rörlighet och konstaterat att enligt motiveringen till propositionen är avsikten att en förbättring av den statistikföring och uppföljning av arbetskraftens rörlighet som omfattar alla medborgarna i Europeiska unionens medlemsstater skall utredas vid beredningen av genomförandet av det direktiv som gäller EU-medborgares uppehållsrätt. Utskottet ansåg att det var mycket viktigt att utreda detta så snart som möjligt.

Såsom förvaltningsutskottet har i sitt utlåtande om redogörelsen framhållit är övervakningen av utlänningars arbete i Finland och behoven av statistik en sak och registre-

ring av EU-medborgare i anknytning till rätten att uppehålla sig i Finland enligt utlänningslagen en annan sak. Syftet med direktivet om fri rörlighet är att främja rörligheten för unionsmedborgare i gemenskapens område. I punkt 11 i inledningen till direktivet konstateras att unionsmedborgarnas grundläggande och personliga rätt att uppehålla sig i en annan medlemsstat följer direkt av fördraget och är inte beroende av att administrativa formaliteter utförs. För uppehållsperioder som överstiger tre månader bör medlemsstaterna kunna kräva att unionsmedborgaren registrerar sig hos behöriga myndigheter på bosättningsorten. Dessutom ges den fria rörligheten för arbetstagare och självständiga yrkesutövare en särställning i direktivet jämfört med andra.

Det finns inga bestämmelser i direktivet om fri rörlighet som ger myndigheterna möjlighet att kräva att arbetstagare registrerar sin vistelse innan den utsatta fristen på tre månader har löpt ut. Det är möjligt att registrera sig omedelbart efter inresan om utlänningen har för avsikt att stanna i landet en period som överstiger tre månader, men han eller hon är skyldig att registrera sig inom tre månader räknat från ankomstdagen.

Enligt artikel 8.3 första stycket är det enda krav medlemsstaterna får ställa för att utfärda bevis om registrering att arbetstagare och självständiga yrkesutövare skall kunna visa upp ett giltigt identitetskort eller pass, en bekräftelse från arbetsgivaren om anställning eller ett anställningsintyg eller bevis på att de är självständig yrkesutövare. Formuleringen i artikeln är sådan att medlemsstaterna åläggs inga skyldigheter att kräva vissa utredningar. Däremot anger artikeln de maximikrav som kan ställas. Det föreslås att en ny 159 a § med bestämmelser om utredningar som enligt direktivet skall visas upp i samband med registreringen intas i utlänningslagen.

Avsikten är att i samband med att den föreslagna lagändringen träder i kraft utveckla registreringsförfarandet genom ovan nämnda nya bestämmelse. Det må dock noteras att det genom de lagstiftningsåtgärder som har samband med genomförandet av direktivet inte är möjligt att föra statistik över anställningsförhållanden som varar kortare tid än tre månader. Detta torde inte heller vara möjligt genom andra åtgärder som är förpliktan-

de för unionsmedborgare utan att detta tolkas som begränsning av den fria rörligheten i strid mot direktivet.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Bestämmelser om den avgift som tas ut för registrering av unionsmedborgares uppehållsrätt finns i inrikesministeriets förordning om polisens avgiftsbelagda prestationer. För närvarande uttas en behandlingsavgift på 40 euro för registrering av uppehållsrätt och för en uppehållstillståndshandling som utfärdas för familjemedlemmar eller andra anhöriga till unionsmedborgare. Om polisen överför ärendet till Utlänningsverket för avgörande uppbärs en avgift till samma belopp med stöd av inrikesministeriets förordning om Utlänningsverkets avgiftsbelagda prestationer. Enligt artikel 25 i direktivet får innehav av registreringsbevis, av ett intyg om permanent uppehållsrätt, av ett intyg om att ansökan om uppehållskort för familjemedlemmar har lämnats in, av ett uppehållskort eller av ett permanent uppehållskort under inga förhållanden göras till ett villkor för att utöva en rättighet eller för att administrativa formaliteter skall utföras, då innehav av rättigheter kan styrkas genom andra bevismedel. De nämnda handlingarna skall utfärdas gratis eller mot betalning av ett belopp som inte överstiger de avgifter som landets egna medborgare betalar för liknande handlingar. Som liknande handlingar kan anses exempelvis pass eller identitetskort. För utfärdande av pass uttas för närvarande en behandlingsavgift på 46 euro och för identitetskort 40 euro.

Enligt uppgifterna i utlänningsregistret registrerades sammanlagt 5351 unionsmedborgares uppehållsrätt år 2004. År 2005 var antalet 5404. År 2004 registrerades 578 unionsmedborgares familjemedlemmars uppehållsrätt och år 2005 var antalet sammanlagt 828.

Antalet registreringar uppskattas öka något bl.a. därför att försummad registrering föreslås bli straffbar. Registreringarna torde dock inte öka nämnvärt. Antalet uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar väntas knappast öka. En preciserad definition av begreppet familjemedlem utvidgar inte be-

greppet utan snarare begränsar det eftersom det krävs att sambor skall ha bott två år tillsammans innan de kan jämföras med makar. Att andra anhöriga till unionsmedborgare under vissa förutsättningar jämföras med familjemedlemmar utvidgar inte nämnvärt omfattningen av begreppet familjemedlem.

Propositionen har inga betydande konsekvenser för statsfinanserna.

4.2. Konsekvenser för myndigheterna

Regeringen föreslår inga förändringar i förhållandena mellan myndigheterna eller i myndigheternas behörighet. Polisinrättningen i häradet skall även fortsättningsvis registrera uppehållsrätten i utlänningsregistret samt utfärda tidsbegränsade och permanenta uppehållskort. Dessutom skall polisinrättningen fortsatt återkalla registrerad uppehållsrätt samt tidsbegränsade och permanenta uppehållskort.

Beslut om beviljande av visum, ändring av visumets giltighetstid eller de i visumet antecknade vistelsedagarna, återkallande av visum eller meddelande om motiveringen för visumbeslut får inte överklagas genom besvär. Det föreslås nu att dylika beslut skall kunna överklagas om de gäller sådana familjemedlemmar till finska medborgare eller unionsmedborgare som utövar sin rätt till fri rörlighet. Besvären kommer att öka i någon utsträckning vid Helsingfors förvaltningsdomstol. Negativa visumbeslut skall också motiveras noggrannare än förut. Detta kommer att öka arbetsbördan för Finlands beskickningar i utlandet i någon mån.

Enligt förslaget skall ett registreringsintyg utfärdas till unionsmedborgare så snart de påvisat att de uppfyller villkoren för registrering. Detta bör innebära att polisinrättningen i häradet åtminstone måste se över sina rutiner. Det måste gå att ordna registreringen av unionsmedborgares uppehållsrätt så att registreringsintyget kan utfärdas omedelbart när inga tilläggsutredningar krävs.

Upphållskort för familjemedlemmar skall enligt förslaget utfärdas senast sex månader efter det att ansökan inlämnades. Ett intyg om inlämnad ansökan skall utfärdas omedelbart. Även för närvarande utfärdar polisinrättningen i häradet intyg över att ansökan inlämnats i samband med inlämnandet. Tid-

fristen på sex månader för beslut torde inte medföra förändringar i polisens arbete. För unionsmedborgare som uppfyller villkoren för permanent uppehållsrätt skall, efter kontroll av uppehållets varaktighet, på ansökan snarast möjligt utfärdas ett intyg om permanent uppehållsrätt. För familjemedlemmar skall enligt förslaget permanent uppehållskort utfärdas inom sex månader från inlämnande av ansökan. Dessa tidsfrister torde inte påverka myndigheternas verksamhet.

Förslaget innebär att brottsrekvisitet för utlänningsförseelse utvidgas. Nu skall även en utlänningsmyndighet som underlåter att registrera sin vistelse eller att ansöka om uppehållskort eller permanent uppehållsrätt eller som reser in i landet trots att han eller hon påförts inreseförbud av skäl i anknytning till allmän ordning eller säkerhet eller folkhälsan omfattas av bestämmelsen. Dessa skall således i fortsättningen kunna dömas för utlänningsförseelse. Den gällande lagstiftningen ger inte myndigheterna någon möjlighet att ingripa om någon låter bli att registrera sin uppehållsrätt. Förslaget innebär att underlåtenheten kan leda till straff. Straffbestämmelsen skulle uppmuntra unionsmedborgare att registrera sin uppehållsrätt, och därmed blir myndigheternas register bättre uppdaterade och t.ex. statistikframtagningen lättare.

4.3. Samhälleliga konsekvenser

Fri rörlighet för personer är en av de grundläggande friheterna på EU:s inre marknad. Den inre marknaden är ett område utan inre gränser där denna frihet garanteras i enlighet med EG-fördraget.

Genom propositionen kommer unionsmedborgarnas och deras familjemedlemmars och övriga anhörigas situation att underlättas i viss mån.

Utlänningslagen föreslås bli mer exakt när det gäller de administrativa formaliteterna för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Praxis blir klarare när tidsfrister anges för myndigheternas åtgärder. Å andra sidan påförs också rättighetshavaren en skyldighet att handla inom en viss tid. Den som underlåter att fullgöra en skyldighet kan straffas.

Förslaget innebär att inresan för unionsmedborgares familjemedlemmar underlättas.

Familjemedlemmar med uppehållskort för familjemedlemmar skall inte behöva ha visering. Vidare skall dessa familjemedlemmars pass inte förses med inrese- eller utresestämpel. Gränsformalitetserna förenklas i detta avseende. Familjemedlemmarnas uppehållsrätt skall inte automatiskt påverkas av unionsmedborgares död eller avresa från Finland eller av äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap eller upplösning av registrerat partnerskap.

Sambor, oavsett kön, jämställs med makar förutsatt att de har bott ihop i två år. Tvåårsgränsen skall inte gälla om personerna i fråga gemensamt har vårdnaden om ett barn. Detta bidrar till att stödja jämställdhet mellan könen och jämlikhet mellan olika familjeformer. De föreslagna ändringarna innebär att etablerad praxis skrivs in i lagen när det gäller kravet på boendetid. Lagen innehåller samma bestämmelse i fråga om boendetid för medborgare i tredje land.

Status för de familjemedlemmar till finska medborgare som är unionsmedborgare ändras till den del familjemedlemmens försörjning inte anses tryggad. I fortsättningen skall uppehållstillstånd utfärdas, medan man tidigare registrerade vistelsen i utlänningsregistret.

5. Beredning av propositionen

Inrikesministeriet har berett propositionen. Yttranden över utkastet har betts av utrikesministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, statsrådets justiekansler, riksdagens justitieombudsman, högsta förvaltningsdomstolen, Helsingfors förvaltningsdomstol, minoritetsombudsmannen, polisinspektionen i Helsingfors län, Folkpensionsanstalten, Utlänningsverket, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FIFC rf, AKAVA rf, Finlands näringsliv rf, Företagarna i Finland rf, Finlands studentkårers förbund rf och Flyktingrådgivningen rf. Av yttrandena har utarbetats ett sammandrag.

Propositionsutkastet ansågs överensstämma med direktivet och remissinstanserna var positivt inställda till propositionen. Syftet med

direktivet som är att underlätta och förenkla rörligheten för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar betraktades som positivt. I utlåtandena fästes uppmärksamhet vid definitionen av vissa begrepp, till exempel tillräckliga tillgångar. Det ansågs vara viktigt att begreppen definieras noggrant i regeringens proposition och ytterligare förtydliganden och preciseringar krävdes i fråga om vissa begrepp. Det ansågs också vara ett viktigt mål att förbättra statistikföringen av arbetstagares rörlighet och remissinstanserna tyckte att detta mål borde beaktas i lagstiftningen. Registreringsskyldigheten och sanktioner mot överträdelser bidrar till uppnåendet av detta mål. Några tillägg föreslogs till förteckningen över handlingar som krävs för utfärdande av uppehållskort. I denna proposi-

tion har man ändå ansett att sådana tillägg inte skulle överensstämma med direktivet.

6. Samband med andra propositioner

I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen (RP 94/2006 rd) som gäller varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning föreslås ändringar i lagens 68 §, vars 1 mom. också föreslås ändras i denna proposition. Detta skall beaktas då riksdagen behandlar lagförslagen. I ingressen till lagförslaget anges inte ändringens författningssamlingsnummer, eftersom man inte vet det när propositionen överlämnas till riksdagen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

32 §. Meddelande om avslag på ansökan. Enligt artikel 30.2 i direktivet skall de berörda ges exakt och fullständig information om de hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan som ligger till grund för ett beslut som gäller dem, såvida detta inte strider mot statens säkerhetsintressen. I artikel 15 bestäms att förfarandet i artikel 30 skall på motsvarande sätt tillämpas på alla beslut som på andra grunder än allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan begränsar unionsmedborgares och deras familjemedlemmars fria rörlighet. Ett negativt viseringsbeslut som gäller en viseringspliktig familjemedlem till en medborgare i Europeiska unionen skall således ges skriftligen och motiveras.

Finlands nationella lagstiftning innehåller en bestämmelse som går i motsatt riktning när det gäller motiveringen av ett negativt viseringsbeslut. Enligt 32 § 2 mom. i den gällande lagen uppges grunderna inte om avslaget baserar sig på upplysningar om sökanden som fått av myndigheterna i en Schengenstat eller en tredje stat eller på ett antagande att sökanden kan äventyra allmän ordning eller säkerhet eller den nationella säkerheten i en Schengenstat eller dess förhållanden till en främmande stat.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket det i 155 a § bestäms om meddelande av motiveringen för viseringsbeslut som gäller en sådan familjemedlem till en unionsmedborgare eller finsk medborgare som omfattas av tillämpningsområdet för 10 kap.

50 §. Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till finska medborgare. Med stöd av den gällande lagen har vistelsen för en familjemedlem, som är unionsmedborgare, till en finsk medborgare kunnat registreras utan att försörjningsvillkoret är uppfyllt och trots att den finska medborgaren inte har utnyttjat unionsmedborgares rätt att

fritt röra sig inom unionen. Enligt förslaget skall 10 kap. tillämpas endast på personer som utnyttjar rätten att fritt röra sig enligt direktivet om fri rörlighet. Detta innebär att vistelsen för en sådan familjemedlem till en finsk medborgare vars försörjning inte är tryggad i fortsättningen inte skall kunna registreras i enlighet med 10 kap.

Det föreslås att bestämmelserna i 50 § ändras. Samtidigt föreslås att den inbördes ordningen mellan 2 och 3 mom. ändras.

Paragrafens 1 mom. bibehålls oförändrat. Som 2 mom. intas bestämmelsen i det nuvarande 3 mom. som sådan.

I förslaget till 3 mom. ändras det nuvarande 2 mom. så att tillämpningen av 10 kap. begränsas endast till sådana familjemedlemmar som omfattas av tillämpningsområdet för direktivet och sålunda även av 10 kap. Lagens 10 kap. tillämpas på en sådan finsk medborgares familjemedlemmar som har rest till eller uppehållit sig i en annan medlemsstat och vars familjemedlemmar har följt med eller anslutit sig till honom eller henne. Av familjemedlemmarna förutsätts laglig rätt att uppehålla sig i den andra medlemsstaten tillsammans med den finska medborgaren. När den finska medborgaren sedan återvänder till Finland tillämpas bestämmelserna i 10 kap. på hans eller hennes familjemedlemmar. Familjemedlemmarnas uppehållsrätt registreras eller så beviljas de uppehållskort beroende på om de är unionsmedborgare eller tredjelandsmedborgare.

En finsk medborgares familjemedlem som själv är unionsmedborgare kan registreras på grundval av sin egen rätt att fritt röra sig, även om den finska medborgaren inte har utnyttjat sin rätt att fritt röra sig. Detta är möjligt i det fallet att hans eller hennes försörjning är tryggad. Han eller hon registreras alltså då inte som familjemedlem. Registrering av uppehållsrätten skall i praktiken också vara huvudregel, för att antalet uppehållstillstånd som beviljas unionsmedborgare skall vara så litet som möjligt.

I 4 mom. stryks omnämmandet av att för att uppehållsrätt skall registreras förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad. Registrering av uppehållsrätt skall i fortsättningen alltid förutsätta att försörjningen är tryggad. Om försörjningen inte är tryggad beviljas uppehållstillstånd.

50 a § Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en i Finland bosatt unionsmedborgare. I den föreslagna nya paragrafen föreskrivs om beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en i Finland bosatt unionsmedborgare som har registrerat sin vistelse på vilka man inte kan tillämpa bestämmelserna i 10 kap. Det är fråga om familjemedlemmar på vilka man inte alls kan tillämpa direktivet om fri rörlighet eller som inte uppfyller de krav som ställs i direktivet. Det är alltså fråga om familjemedlemmar vars uppehållsrätt inte kan registreras eller som inte kan beviljas uppehållskort. Bestämmelsen gäller också minderåriga barn till familjemedlemmarna.

Paragrafen tillämpas t.ex. när en unionsmedborgare gifter sig i Finland. Då är det fråga om rörlighet inom unionen, varför 10 kap. inte kan tillämpas. Paragrafen kan också tillämpas i de fall då unionsmedborgares familjemedlem inte har tillräckliga medel för sin vistelse enligt förutsättningarna i 10 kap. Då kan uppehållstillstånd beviljas om det anses att det finns i 39 § 1 mom. föreskrivna grunder för att avvika från försörjningsförutsättningen. Sådana grunder är exceptionellt vägande skäl eller att ett barns bästa kräver detta.

Det är viktigt att föreskriva att dessa familjemedlemmar beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd och att uppehållstillstånd kan beviljas utan särskilda grunder när ansökan lämnas in i Finland. Vid prövning av ansökan skall hänsyn tas till de allmänna förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd, t.ex. omständigheter som har samband med allmän ordning och allmän säkerhet samt folkhälsan och kravet på tryggad försörjning.

Eftersom det är fråga om beviljande av uppehållstillstånd enligt 4 kap. anses som familjemedlemmar personer enligt definitionen i 37 §. Det är fråga om en mer restriktiv definition av begreppet familjemedlem än definitionen i 154 § som tillämpas på unionsmedborgare som omfattas av direktivet om fri

rörlighet.

De bestämmelser i 10 kap om förutsättningar för inresa och vistelse i samt avlägsnande ur landet som gäller nordiska medborgare är till vissa delar förmånligare än de förutsättningar som gäller andra unionsmedborgare eller därmed jämförbara personer. Enligt det föreslagna 158 a § 4 mom. befrias familjemedlemmarna till nordiska medborgare från kravet på tryggad försörjning och samma princip gäller också när en nordisk medborgares familjemedlem beviljas uppehållstillstånd.

68 §. Den lokala polisen som uppehållstillståndsmyndighet. Det föreslås att polisinspektionen i det härad där utlänningens bostadsort finns ges befogenheter att bevilja uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en i Finland bosatt unionsmedborgare. En bestämmelse om detta intas i 1 mom. 1 punkten. Den lokala polisen har registrerat uppehållsrätten för unionsmedborgaren, så det är naturligt att samma myndighet också beviljar uppehållstillstånd för familjemedlemmar. Det kan uppskattas att man i första skedet försöker registrera vistelsen för unionsmedborgarens familjemedlemmar eller ansöka om uppehållskort för dessa. Om detta inte är möjligt är det praktiskt att samma myndighet också avgör frågan om eventuellt beviljande av uppehållstillstånd och att ärendet inte behöver överföras till Utlänningsverket. Den lokala polisen beviljar också uppehållstillstånd för en finsk medborgares familjemedlemmar.

Det föreslås att det inledande stycket i 1 mom. ändras så att man i detta intar ett omnämmande av att befogenheter uttryckligen getts åt polisinspektionen i det härad där utlänningens bostadsort finns.

Inga ändringar föreslås i 1 mom. 2—4 punkten.

153 §. Kapitlets tillämpningsområde. I paragrafen föreslås att tillämpningsområdet för unionsmedborgares fria rörlighet beskrivs noggrannare än för närvarande. Kapitlets tillämpningsområde begränsas till de situationer där unionsmedborgare och deras familjemedlemmar har rätt att fritt röra sig och uppehålla sig enligt direktivet om fri rörlighet. Om direktivets syfte och de personer som direktivet tillämpas på bestäms i artiklarna 1 och 3.

Kapitlets tillämpningsområde begränsas jämfört med den tidigare tillämpningen så att en familjemedlem som följer med en unionsmedborgare skall ha uppehållit sig lagligt i den medlemsstat där unionsmedborgaren har uppehållit sig och varifrån han eller hon har rest till Finland. Kapitlets bestämmelser tillämpas inte på familjemedlemmar som flyttar till Finland direkt från ett tredje land utan att ha uppehållit sig lagligt i en annan medlemsstat. Direktivet har tillkommit för att främja den fria rörligheten inom unionen, inte flyttning till unionen över de yttre gränserna. Regleringen i direktivet och detta kapitel gäller således inte heller situationer där en unionsmedborgare ingår ett nytt äktenskap i Finland och på så sätt får en ny familjemedlem. Den nya familjemedlemmen har inte följt med eller anslutit sig till unionsmedborgaren.

I artikel 1 i direktivet har inte i fråga om syftet uttryckligen nämnts rätten att komma till medlemsstaternas territorium från tredje stater över Europeiska unionens yttre gräns. Orsaken till detta torde vara att utgångspunkten för direktivet är rörlighet och vistelse för unionsmedborgarna och deras familjemedlemmar som redan uppehåller sig lagligt i medlemsstaterna. Det har framförts olika synpunkter på om den gemenskapslagstiftning som gäller fri rörlighet också är tillämplig på situationer där en viseringspliktig person kommer direkt från en stat utanför unionen. I denna fråga väntas ett förtydligande från Europeiska gemenskapernas domstol, som just nu behandlar ett fall som gäller Sverige (Mål C-1/05, Yunying Jia mot Migrationsverket). Det är bl.a. fråga om huruvida en viseringspliktig familjemedlem till en person som med stöd av den fria rörligheten har rest till en annan medlemsstat måste uppehålla sig lagligt inom Europeiska unionen innan hon kan kräva de rättigheter som hon har med stöd av gemenskapens sekundärrätt.

I generaladvokatens förslag till avgörande i målet C-1/05 påpekas att om den fria rörligheten utsträcks till familjemedlemmar som kommer från stater utanför unionen och som är tredjelandsmedborgare skulle det möjliggöra kringgående av den nationella invandringsstiftningen. Enligt generaladvokaten skulle ett sådant synsätt undergräva medlemsstaternas möjligheter att kontrollera in-

vandringen vid sina yttre gränser. Generaladvokaten utgår ifrån att det måste krävas laglig vistelse av familjemedlemmar. Att uppehålla sig lagligt innebär enligt generaladvokaten i praktiken att det efter en ansökan från tredjelandsmedborgare skall föreligga ett uttryckligt beslut från de nationella myndigheterna i en medlemsstat som grundas på en individuell bedömning enligt vilket sökanden ges tillstånd att resa in i och uppehålla sig inom landets territorium under en längre period. I förslaget har direktivets tillämpningsområde tolkats i samma riktning som generaladvokaten har gjort i det aktuella fallet.

När direktivets tillämpningsområde fastställs måste man också beakta Mål C-109/01, Akrich. Fallet gällde en situation där en marockansk medborgare som två gånger utvisats från Storbritannien återvände och ingick äktenskap med en brittisk medborgare. Därefter reste det äkta paret till Irland, varifrån de försökte återvända till Storbritannien genom att utnyttja den fria rörligheten enligt gemenskapsrätten. Europeiska gemenskapernas domstol förutsatte i sitt avgörande att en tredjelandsmedborgare som försöker resa till en annan medlemsstat måste uppehålla sig lagligt ("must be lawfully resident") i en medlemsstat när han flyttar till en annan medlemsstat dit unionsmedborgaren flyttar eller har flyttat.

Innehållet i 1 mom. är detsamma som i den första meningen i den nuvarande 153 §. När det senare i detta kapitel talas om unionsmedborgare avses alltid också medborgare i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz, som jämställs med unionsmedborgare. Det föreslås att den andra meningen i den gällande paragrafen skall strykas som onödig, eftersom en definition av unionsmedborgare och därmed jämförbara personer ingår i 3 § 2 punkten.

I 2 mom. anges som kapitlets tillämpningsområde direktivets tillämpningsområde sådant det definieras i artikel 1 i direktivet.

I 3 mom. preciseras direktivets tillämpningsområde enligt artikel 3.1 så att det gäller alla unionsmedborgare som reser till eller uppehåller sig i annan medlemsstat än den där de själva är medborgare. Direktivet tillämpas också på de familjemedlemmar till unionsmedborgaren som följer med honom eller henne eller ansluter sig till unionsmed-

borgaren senare. Dessa familjemedlemmar skall dessutom före resan ha uppehållit sig lagligt i en annan medlemsstat med unionsmedborgaren annat än tillfälligt. Med tillfällighet avses en kortvarig eller tillfällig ej stadigvarande vistelse där avsikten inte är att varaktigt stanna i landet. Det är av ingen betydelse vilken status det uppehållstillstånd har som personen beviljats, dvs. om tillståndet är tillfälligt eller av permanent karaktär.

Den förutsättning för familjemedlemmens lagliga vistelse som definieras i momentet nämns inte i andra paragrafer i 10 kap. även om förutsättningen alltid finns när kapitlet tillämpas.

Tillämpningsområdet för direktivet om fri rörlighet omfattar inte medborgare i medlemsstaterna eller deras familjemedlemmar som inte utnyttjar sin rätt att fritt röra sig. I 3 mom. föreslås en bestämmelse om tillämpning av 10 kap. på finska medborgares familjemedlemmar. Kapitlet skall tillämpas på en finsk medborgares familjemedlemmar endast om den finska medborgaren har utnyttjat sin rätt att fritt röra sig enligt direktivet genom att uppehålla sig i en annan medlemsstat och därefter återvänt till Finland. Familjemedlemmen skall ha uppehållit sig lagligt tillsammans med den finska medborgaren i den andra medlemsstaten. Europeiska gemenskapernas domstol har i sin rättspraxis (Mål C-370/90, Singh) ansett att för medlemsstatens egen medborgare, som återvänder till sitt eget land från en annan medlemsstat, får inte ställas mera restriktiva villkor än vad gemenskapsrätten föreskriver.

Kapitlet tillämpas alltså inte på en sådan familjemedlem till en finsk medborgare som hela tiden bor i Finland. Exempelvis en sådan familjemedlem till en finsk medborgare som inte är unionsmedborgare kan inte få det uppehållskort som avses i kapitlet. Däremot, om den finska medborgaren utnyttjar sin rätt att fritt röra sig genom att bosätta sig i en annan medlemsstat kan en familjemedlem som följer med honom eller henne få uppehållskort i den andra medlemsstaten. Från och med detta omfattas familjemedlemmen till den finska medborgaren av direktivets tillämpningsområde och skall även i Finland få uppehållskort om han eller hon återvänder till Finland med den finska medborgaren.

Den begränsning av tillämpningsområdet

som föreslås i momentet ändrar gällande praxis i det avseendet att enligt rådande praxis har uppehållsrätten för finska medborgares alla familjemedlemmar som är unionsmedborgare kunnat registreras på grundval av 50 § 2 och 4 mom. i utlänningslagen utan att det har förutsatts att försörjningen varit tryggad. Enligt förslaget förutsätter en registrering av uppehållsrätten på grundval av 10 kap. alltid tillräckliga tillgångar. Sålunda kan uppehållsrätten för en finsk medborgares familjemedlemmar som är unionsmedborgare i fortsättningen registreras endast på grundval av hans eller hennes egen rätt att fritt röra sig i egen skap av unionsmedborgare. Detta borde också vara utgångspunkten. Om det däremot inte finns tillräckliga tillgångar för familjemedlemmens vistelse, skall även unionsmedborgare beviljas uppehållstillstånd.

Utrikesministeriet beviljar enligt 69 § 3 mom. i utlänningslagen tillfälligt uppehållstillstånd för dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland samt för dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland och för sådana personers familjemedlemmar samt för dem som är i privat tjänst hos personalen och som är medborgare i den utsändande staten. Utrikesministeriet beviljar vidare utlännningar tillfälligt uppehållstillstånd för utförande av bygg-, reparations- och underhållsarbete vid utländska diplomatiska beskickningar och konsulat. Lagens 10 kap. tillämpas inte på personer om vilkas vistelse utrikesministeriet beslutar. En sådan persons uppehållsrätt registreras inte även om han eller hon är unionsmedborgare och familjemedlemmarna beviljas inte uppehållskort.

I Finland bor unionsmedborgare och deras familjemedlemmar som har beviljats permanent uppehållstillstånd i Finland redan innan den nuvarande utlänningslagen trädde i kraft den 1 maj 2004. I fråga om sådana personers vistelse skall i tillämpliga delar iakttas bestämmelserna i 10 kap., även om inresan eller vistelsen inte ursprungligen motsvarar de föreslagna bestämmelserna i 10 kap. Dessa personer borde också så småningom börja omfattas av åtgärderna enligt 10 kap., om de uppfyller villkoren för att direktivet skall tillämpas. Detta kan ske t.ex. genom att det permanenta uppehållstillståndet inte överförs

till en ny resehandling och genom att personen i fråga ges ett intyg över uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt eller ett uppehållskort.

153 a §. *Undantag från kapitlets tillämpningsområde.* I den föreslagna nya paragrafen förtydligas innehållet i kapitlets tillämpningsområde.

I 1 mom. inskrivs möjlighet att bevilja unionsmedborgare uppehållstillstånd på grundval av 4 kap. i lagen. Beviljande av uppehållstillstånd skall vara ett undantag och registrering av uppehållsrätt huvudregeln. Det finns emellertid situationer där unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar, som är unionsmedborgare, inte uppfyller villkoren i direktivet och detta kapitel, men där det ändå anses att personen i fråga borde kunna stanna i landet.

Unionsmedborgaren kan t.ex. vara en estnisk medborgare från det forna Sovjetunionens territorium som kan beviljas uppehållstillstånd på grundval av 48 §. En unionsmedborgare kan vara offer för människohandel varvid han eller hon kan beviljas uppehållstillstånd för offer för människohandel på grundval av 52 a §. Beviljande av uppehållstillstånd åt en unionsmedborgare kan undantagsvis komma i fråga även i situationer där det anses nödvändigt att avvika från försörjningskravet. Registrering av uppehållsrätt bör ändå vara huvudregel och registrering bör alltid göras om den sökande uppfyller villkoren för registrering. Om en unionsmedborgare ansöker om uppehållstillstånd trots att han eller hon uppfyller villkoren för registrering bör unionsmedborgaren hänvisas att i första hand ansöka om registrering av uppehållsrätt.

I 2 mom. föreslås en förtydligande bestämmelse om uppehållstillstånd som beviljas en unionsmedborgares familjemedlemmar. De familjemedlemmar till en unionsmedborgare som inte själva är unionsmedborgare beviljas uppehållstillstånd på grundval av 4 kap., om 10 kap. inte är tillämpligt på dem. De bestämmelser som föreslås i 10 kap. begränsas till de situationer som avses i 153 § 3 mom. Om en familjemedlem t.ex. kommer direkt till Finland från ett tredje land utan att ha uppehållit sig lagligt tillsammans med unionsmedborgaren i en annan medlemsstat omfattas han eller hon inte av till-

ämpningsområdet för direktivet om fri rörlighet och 10 kap. I en sådan situation beviljas han eller hon uppehållstillstånd på grundval av 4 kap., om villkoren för beviljande av tillstånd uppfylls. Likaså kan beviljande av uppehållstillstånd komma i fråga om unionsmedborgaren ingår ett nytt äktenskap under vistelsen i Finland.

154 §. *Unionsmedborgares familjemedlemmar.* Det föreslås att paragrafen preciseras så att den bättre motsvarar definitionen av familjemedlem i artikel 2.2 i direktivet. I paragrafen intas också en bestämmelse om jämförande av andra anhöriga med familjemedlemmar under vissa förutsättningar. I den gällande lagen ingår bestämmelserna om andra anhöriga i olika paragrafer. Enligt förslaget behöver andra anhöriga inte längre nämnas senare i lagen, utan de jämföras alltid med familjemedlemmar, om de uppfyller villkoren i denna paragraf.

Man bör lägga märke till att den föreslagna definitionen av familjemedlemmar gäller endast situationer där lagens 10 kap. tillämpas. Om 4 kap. tillämpas på en unionsmedborgares vistelse, är också definitionen av familjemedlemmar en annan i enlighet med 37 §.

I 1 mom. definieras som familjemedlemmar till en unionsmedborgare maken, avkomlingar i rakt nedstigande led som är under 21 år eller beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning eller släktingar i rakt uppstigande led som är beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning. Familjemedlemmar till en unionsmedborgare är också makens motsvarande avkomlingar och släktingar. I den nuvarande lagen talas om barn och föräldrar som unionsmedborgaren försörjer och i förslaget alltså om släktingar i rakt nedstigande eller uppstigande led.

I definitionen av familjemedlemmar utvidgas andelen beroende släktingar jämfört med nuläget i det avseendet att man i stället för barn talar om avkomlingar i rakt nedstigande led vilket avser även barnbarn och så vidare. Motsvarande utvidgning gäller beroende far- och morföräldrar, så i paragrafen används begreppet släktingar i rakt uppstigande led i stället för föräldrarna. I direktivets svenska text har använts begreppen i rakt uppstigande och nedstigande led.

Trots att man i momentet i stället för barn talar om avkomlingar är avsikten inte att låta

adoptionbarn falla utanför definitionen.

Att man är beroende av någon för sin försörjning betyder att det finns ett verkligt behov av ekonomiskt stöd, dvs. att familjemedlemmen faktiskt är ekonomiskt beroende av anknytningspersonen. Ärendet skall avgöras med beaktande av personliga förhållanden för och behov hos den person som behöver stöd. Behörig utredning skall lämnas om dessa.

I 2 mom. föreslås inte ändringar beträffande innehållet.

Det föreslås att omnämmandet av registrerat partnerskap skall strykas ur paragrafen. Enligt 8 § i lagen om registrerat partnerskap tillämpas en bestämmelse om äktenskap i en lag eller en förordning också på ett registrerat partnerskap, om inte något annat föreskrivs. Vidare tillämpas en bestämmelse om make i en lag eller en förordning också på en part i ett registrerat partnerskap, om inte något annat föreskrivs. Hänvisningarna till ett registrerat partnerskap är följaktligen onödiga och alla bestämmelser om äktenskap är också tillämpliga på registrerade partnerskap.

I momentet föreskrivs om jämställande av samboförhållande med äktenskap. Momentet preciseras så att personer som lever tillsammans under äktenskapsliknande former skall ha bott tillsammans minst två år. En boendetid på två år förutsätts inte, om de personer som bor i ett gemensamt hushåll gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl. Motsvarande jämställelse har gjorts i 37 § i utlänningslagen, där det bestäms om definitionen av familjemedlemmar till en tredjelandsmedborgare. För unionsmedborgares del har regeln i praktiken tolkats på samma sätt, även om kravet på boendetid inte har varit inskrivet i lagen. Bestämmelsen grundar sig på det faktum att unionsmedborgares familjemedlemmar behandlas på samma sätt som tredjelandsmedborgare.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om jämställande av en unionsmedborgares andra anhöriga med familjemedlemmar. Det föreslås att villkoren skrivs in i lagen på det sätt som bestäms om dem i artikel 3.2 a i direktivet. I 159 § 3 mom. och 161 § 2 mom. i den gällande lagen bestäms om registrering av andra anhöriga och beviljande av uppehållskort. I dessa paragrafer är en förutsättning för jäm-

ställelse att personerna i fråga har för avsikt att fortsätta leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levit i eller att den anhörige är fullständigt beroende av anknytningspersonen. I kapitlets senare paragrafer nämns inte mera att bestämmelserna tillämpas på andra anhöriga. Om en jämställelse kan göras på grundval av detta kapitel tillämpas den reglering som gäller familjemedlemmar på andra anhöriga.

Formuleringen i det föreslagna momentet skiljer sig från de gällande paragraferna även om det innehåller samma element. I stället för fast familjegemenskap talar man om gemensamt hushåll och i stället för om fullständigt beroende om beroendeförhållande i utreselandet. En ny grund som fogas till bestämmelsen är allvarliga hälsoskäl, som absolut kräver att unionsmedborgaren i fråga ger den anhöriga personlig omvårdnad. Man måste försöka tillämpa paragrafen fall för fall utgående från den nya formuleringen. Eftersom det alltid är fråga om en övergripande prövning går det inte att entydigt bedöma hur bestämmelsens innehåll eventuellt ändrar innehållet i och tolkningen av de gällande bestämmelserna i enskilda fall.

Man bör lägga märke till att om äktenskapet eller partnerskapet har ingåtts i annat syfte än att föra ett verkligt familjeliv, t.ex. för att kringgå bestämmelserna om inresa, är det fråga om s.k. skenäktenskap. Då är det inte fråga om ett verkligt familjeförhållande varför ansökan om registrering av uppehållsrätt som familjemedlem eller ansökan om uppehållskort kan avslås trots att det formellt är fråga om familjemedlemskap. I artikel 35 i direktivet och i den föreslagna 172 a § ingår en bestämmelse om missbruk av rättigheter. När det är fråga om en unionsmedborgares familj behöver man i allmänhet inte börja utreda äktheten hos äktenskapet eller partnerskapet. En sådan undersökning är nödvändig endast om det finns uppenbara och motiverade orsaker att misstänka att det är fråga om kringgående av inresebestämmelserna.

155 §. Unionsmedborgares inresa och vistelse. Paragrafen innehåller en grundläggande bestämmelse om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars inresa och vistelse. Det föreslås att paragrafen preciseras med en bestämmelse enligt artikel 5.4 i direktivet om inresa för en unionsmedborgare eller en fa-

miljemedlem till denne i en situation där de resehandlingar eller viseringar som krävs saknas. Slutet av paragrafen, som handlar om krav på visum för unionsmedborgares familjemedlemmar, förslås bli flyttat till en ny 155 a §.

Paragrafens 1 mom. innehåller samma bestämmelse som finns i början av den gällande paragrafen. Enligt den är en förutsättning för en unionsmedborgares inresa och vistelse att han eller hon har giltigt identitetsbevis eller pass.

Det föreslås att i 2 mom. intas den bestämmelse som ingår i artikel 5.4 i direktivet och som säger att en unionsmedborgare eller en familjemedlem till denne, som inte är unionsmedborgare, skall innan inresa vägras ges möjlighet att skaffa de nödvändiga handlingar som förutsätts för inresa eller förete en utredning om den eller på något annat sätt bevisa att han eller hon omfattas av rätten till fri rörlighet och vistelse. I artikeln finns en vag beskrivning att medlemsstaten skall ge dessa personer all rimlig möjlighet att få eller få tillgång till de nödvändiga handlingarna inom rimlig tid. I fråga om en praktisk gränskontrollsituation där en person väntar på att få resa in i landet är det dock inte ändamålsenligt och inte heller möjligt att personen i fråga väntar länge för inresa i landet medan utredningen av ärendet pågår. Bestämmelsen innebär dock inte heller att en person kan tillåtas inresa i landet innan han eller hon visat upp de nödvändiga handlingarna eller en nödvändig utredning. Det anses inte vara nödvändigt att i det föreslagna momentet inta artikelns vaga uttryck "all rimlig möjlighet" och "inom rimlig tid".

155 a §. Unionsmedborgares familjemedlemmars inresa. I den föreslagna nya paragrafen samlas bestämmelserna om inresa av unionsmedborgares familjemedlemmar inklusive bestämmelserna om t.ex. visum som beviljas dessa personer.

I början av 1 mom. intas en bestämmelse om inresa och vistelse av unionsmedborgares familjemedlemmar. En förutsättning för inresa och vistelse är ett giltigt pass såsom föreskrivs i artikel 5.1 i direktivet. I momentet intas den mening som ingår i slutet av den nuvarande 155 § där det bestäms om möjligheten att kräva visum av unionsmedborgares familjemedlemmar enligt rådets förordning.

I 2 mom. bestäms i enlighet med artikel 5.3 i direktivet om viseringsfrihet för familjemedlemmar som har uppehållskort. Artikeln skall anses betyda uppehållskort eller permanent uppehållskort som beviljas av vilken medlemsstat som helst, trots att man i direktivet hänvisar endast till uppehållskort som avses i artikel 10 och inte alls till permanent uppehållskort som avses i artikel 20. En sådan familjemedlems resehandling får inte heller förses med inrese- eller utresestämpel när han eller hon anländer till eller lämnar Schengenområdet. Om uppehållskort bestäms i 161 § och om permanent uppehållskort i 162 §. Det föreslås att i momentet också intas en bestämmelse om familjemedlemmens skyldighet att visa upp uppehållskort vid inresa från ett land utanför Schengenområdet. Vid gränskontrollen kan viseringsfriheten inte konstateras utan att personen visar upp sitt uppehållskort.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om avslag i ett visumärende. Ett avslag skall motiveras och delges den sökande skriftligen. Man får ansöka om ändring i beslutet genom besvär så till det skall även fogas besväransvisning. I artikel 30.1 i direktivet bestäms om skriftliga beslut och i artikel 30.2 om motivering. Enligt artikel 30.2 skall de berörda ges exakt och fullständig information om de hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan som ligger till grund för ett beslut som gäller dem, såvida detta inte strider mot Finlands eller någon annan medlemsstats säkerhetsintressen. Eftersom beslutet får överklagas skall orsakerna till att visum förvägras motiveras även till andra delar.

156 §. Allmän ordning och allmän säkerhet. I 156 § föreskrivs om allmän ordning och allmän säkerhet samt folkhälsa som en grund för att förhindra inresa. Det föreslås att paragrafens formulering preciseras enligt det som föreskrivs i artikel 27. Bestämmelser om folkhälsa som en omständighet som förhindrar inresa föreslås i en separat 156 a §.

I 1 mom. ingår en grundläggande bestämmelse om äventyrande av allmän ordning eller allmän säkerhet som ett villkor som kan förhindra inresa och vistelse i landet. Bestämmelsen ändrar inte gällande praxis.

Den första meningen i 2 mom. motsvarar bestämmelsen i den gällande lagen. I slutet

av paragrafen föreslås en ny bestämmelse som preciserar tillämpningen av lagen på det sätt som bestäms i artikel 27.2 andra stycket i direktivet. Den berörda personens beteende måste utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Motiveringar som inte beaktar omständigheterna i det enskilda fallet eller som tar allmänpreventiva hänsyn skall inte accepteras. Det är fråga om att bestämma på vilken nivå hotet om äventyrande av allmän ordning eller allmän säkerhet från unionsmedborgarna ligger.

Europeiska gemenskapernas domstol har ansett (mål 30/77, Bouchereau) att för att en nationell myndighet skall kunna hänvisa till begreppet allmän ordning för att berättiga vissa begränsningar av den fria rörligheten för personer som omfattas av gemenskapsrätten måste det, utöver den störning av ordningen i samhället som varje lagöverträdelse innebär, föreligga ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen.

Grundlagen garanterar att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses. Människor har rätt bl.a. till personlig trygghet. Enligt grundlagen skyddas också människors privatliv och egendom. När en utlännings inresa hindras eller utlänningen avlägsnas ur landet kan detta också i många fall innebära att en ur individens synvinkel viktig grundläggande fri- eller rättighet tillgodoses t.ex. i de fall då det är fråga om upprepade grova brott. Personlig trygghet samt skydd för privatlivet och egendomen förutsätter att livsmiljön är trygg och trivsamt. När till exempel personer som upprepade gånger gjort sig skyldiga till våldsbrott utvisas ur landet har detta en direkt påverkan på ärendet.

I förslaget till 168 § bestäms om utvisning. I paragrafen anges högre trösklar för utvisning av orsaker som har att göra med allmän ordning eller allmän säkerhet för unionsmedborgare med permanent uppehållsrätt och unionsmedborgare som har uppehållit sig i landet i mer än 10 år.

156 a §. Folkhälsa. I paragrafen föreslås mera exakta bestämmelser än för närvarande om äventyrande av folkhälsan som en grund för att förhindra inresa och vistelse i landet. Bestämmelserna grundar sig på artikel 29 i direktivet. I den nuvarande 156 § ingår en-

dast ett kort omnämnande av folkhälsa.

I artikel 29.1 i direktivet sägs att de enda sjukdomar som kan motivera åtgärder som begränsar den fria rörligheten skall vara sjukdomar som kan vara epidemiska enligt Världshälsoorganisationens gällande bestämmelser samt andra smittsamma infektions- eller parasitsjukdomar om de i den mottagande medlemsstaten omfattas av skyddsbestämmelser som gäller för de egna medborgarna.

Världshälsoorganisationen publicerade 1951 en internationell hälsoförfordning (International Sanitary Regulations), där som karantänkrävande sjukdomar nämndes pest, kolera, gula febern, smittkoppor, tyfoidfeber och fläcktyfus. Till detta dokument hänvisades det i rådets direktiv 64/221/EEG (samordningen av särskilda åtgärder som gäller utländska medborgares rörlighet och bosättning och som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller folkhälsan), som har upphävts genom direktivet om fri rörlighet. Dokumentet från 1951 har senare ersatts av ett nytt dokument från 1969, International Health Regulations (HR), som ytterligare har bearbetats 1973 och 1981. I juni 2007 träder Världshälsoorganisationens nya internationella hälsobestämmelser (IHR 2005) i kraft. I hälsobestämmelserna klassificeras de sjukdomar som är farliga för den allmänna hälsan och som när de yppar sig kan föranleda en sådan betydande internationell nödsituation att staterna måste rapportera iakttagelser om dem till Världshälsoorganisationen så att den kan vidta nödvändiga åtgärder.

I den nationella lagstiftningen finns bestämmelser om smittsamma sjukdomar i lagen (583/1986) och förordningen (786/1986) om smittsamma sjukdomar. Enlig lagen om smittsamma sjukdomar kan för att förhindra spridningen av vissa allmänfarliga sjukdomar som anges i förordningen om smittsamma sjukdomar den som har insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en sådan sjukdom åläggas vissa restriktioner. Enligt 17 § kan den som har insjuknat eller som misstänks ha insjuknat i en allmänfarlig smittsam sjukdom isoleras på en sjukvårdsanstalt, om risken för att sjukdomen skall sprida sig är uppenbar och spridningen av sjukdomen inte kan förhindras med hjälp av andra åtgärder eller den

som saken gäller inte kan eller vill underkasta sig sådana andra åtgärder enligt lagen som behövs för förhindrande av att sjukdomen sprids. I 2 § i förordningen om smittsamma sjukdomar uppräknas de sjukdomar som definieras som allmänfarliga.

När de minimikrav som anges i Världshälsoorganisationens regelverk samt i lagen och förordningen om smittsamma sjukdomar uppfylls kan en person anses utgöra en fara för folkhälsan och sålunda kan en sådan person förvägras inresa så att den fria rörligheten begränsas. I Världshälsoorganisationens internationella hälsobestämmelser och i förordningen om smittsamma sjukdomar uppräknas t.ex. följande sjukdomar som är sådana som avses i förslaget till 156 a §: polio, SARS, gula febern, blodfeber förorsakad av virus (Rift Valley-feber, Dengue, Ebola, Lassa, Marbug), kolera, pest och septiska sjukdomar förorsakade av meningokock. De behöriga myndigheterna borde närmare gå igenom de frågor som hänför sig till tillämpningen av bestämmelsen.

I 1 mom. bestäms om folkhälsa som en faktor som begränsar unionsmedborgares och deras familjemedlemmars inresa och vistelse i enlighet med artikel 29 i direktivet. I paragrafen hänvisas till de sjukdomar som anges i Världshälsoorganisationens dokument och som kan begränsa den fria rörligheten. En förutsättning för begränsningarna är att det bestäms om dessa sjukdomar i den nationella lagstiftningen som tillämpas på finska medborgare.

I 2 mom. föreslås i enlighet med artikel 27.2 i direktivet en bestämmelse där det förutsätts att sjukdomen skall uppstå inom tre månader efter inresan. Om sjukdomen uppstår efter denna tid, kan äventyrande av folkhälsan inte ligga till grund för avlägsnande ur landet. Direktivets formulering ger inte något svar på frågan om sjukdomen skall ha uppdragats för den inresta själv eller för myndigheterna. I paragrafen måste man utgå från att det uttryckligen är fråga om att sjukdomen skall ha brutit ut inom tre månader efter inresan. Detta betyder att man skulle ha fått smittan redan före inresan. Bestämmelsens syfte skall tolkas så att smitta som erhållits i landet inte kan vara orsak till avlägsnande ur landet.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om möjligheten att kräva att en inrest skall genomgå

läkarundersökning. Undersökningen kan göras inom tre månader från inresedagen, om det är klart nödvändigt. Det kan inte krävas systematiska läkarundersökningar av alla inresta.

157 §. Nordiska medborgares inresa och vistelse. I 1 mom. föreslås en teknisk ändring. I slutet av momentet slopas omnämnandet av rätt för medborgare i Danmark, Island, Norge och Sverige att vistas i Finland utan permanent uppehållskort. Enligt förslaget skall unionsmedborgare inte längre beviljas uppehållskort utan de ges ett intyg över permanent uppehållsrätt.

158 §. Kortvarig vistelse i fråga om unionsmedborgare. I paragrafen bestäms om kortvarig vistelse i fråga om unionsmedborgare och deras familjemedlemmar.

Paragrafens 1 mom. motsvarar artikel 6.1 i direktivet. Bestämmelsens formulering preciseras jämfört med den nuvarande paragrafen.

I 2 mom. intas en separat bestämmelse om kortvarig vistelse i fråga om unionsmedborgares familjemedlemmar. Bestämmelsen är ny jämfört med den nuvarande lagen. En familjemedlem som själv inte är unionsmedborgare kan på samma sätt som unionsmedborgaren uppehålla sig i landet tre månader utan andra villkor och formaliteter än att han eller hon har pass. Även i denna situation är ett villkor att familjemedlemmen på det sätt som tidigare nämns i motiveringen till 153 § före resan ha uppehållit sig lagligt i en annan medlemsstat med unionsmedborgaren.

Paragrafens 3 mom. innehåller en likadan bestämmelse som den gällande lagen om förlängning av den tre månader långa vistelsetiden när man söker arbete.

Den uppehållsrätt för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar som föreskrivs i paragrafen bibehålls i den mån de inte utgör en oskälig belastning för det finska socialvårdssystemet. Om detta bestäms i artikel 14 i direktivet. Bestämmelser om bibehållan uppehållsrätt föreslås i en separat 161 e §.

158 a §. Upphållsrätt för längre tid än tre månader. I paragrafen inskrivs den uppehållsrätt för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar som föreskrivs i direktivet om fri rörlighet. Paragrafen har ett nytt nummer men motsvarande reglering ingår i 159 § i den nuvarande lagen. I förslaget särskiljs å ena sidan innehållet i uppehållsrätten

och å andra sidan registreringen av uppehållsrätten till egna paragrafer. Uppbyggnaden av den föreslagna 158 a § motsvarar bättre artikel 7.1 och 7.2 i direktivet.

I 1 mom. ingår de tre situationer som anges i direktivet där en unionsmedborgare har rätt att uppehålla sig i en annan medlemsstat under längre tid än tre månader. Dessa är för det första bedrivande av ekonomisk verksamhet i egenskap av anställd eller egenföretagare. För det andra tillkommer uppehållsrätt en unionsmedborgare som har tillräckliga tillgångar för vistelsen och för det tredje är vistelse möjlig om unionsmedborgare är inskriven vid en läroanstalt i syfte att bedriva studier, inklusive yrkesstudier. Upphållsrätt tillkommer också en unionsmedborgares familjemedlemmar som uppfyller nämnda villkor för vistelse och som följer med eller ansluter sig till unionsmedborgaren och som före resan ha uppehållit sig lagligt i en annan medlemsstat med unionsmedborgaren annat än tillfälligt.

Ett villkor för fri rörlighet är att unionsmedborgaren har tillräckliga tillgångar att uppehålla sig i en annan medlemsstat så att den mottagande medlemsstatens socialvårdssystem inte belastas oskäligt. Den ställning som anställda och egenföretagare har avviker från de andra i det avseendet att man inte uttryckligen kräver att de har tillräckliga tillgångar utan man antar att de får tillgångar genom arbete eller yrkesutövning och därför behöver man inte bevisa särskilt att de finns. Enligt artikel 14.4 i direktivet får anställda, egenföretagare eller arbetssökande inte heller utvisas, även om de belastar det sociala biståndssystemet.

När bestämmelsen tolkas blir det viktigt att bestämma vem som är anställd eller om personen i fråga uppfyller definitionen av anställd. Det skall naturligtvis vara fråga om ett riktigt arbetsförhållande och inte endast om skenbart arbete. Före registreringen skall utlänningen visa upp en utredning om arbetsförhållandet. Begreppet anställd kan inte definieras särskilt i utlänningslagen. Utgångspunkten skall dock vara att det är fråga om riktig ekonomisk verksamhet som utförs mot ersättning. Det får vara fråga om deltidsarbete eller annat lågavlönat arbete. Det får dock inte vara fråga om sådan verksamhet som syftar till att kringgå inresebestämmelser.

Europeiska gemenskapernas domstols dom (mål 139/85 R. H. Kempf vs. Staatssekretaris van Justitie) som gäller en deltidsarbetande musiklärare som ansågs ha rätt till ekonomiskt stöd från offentliga medel för att komplettera inkomsterna gäller den fria rörligheten för arbetstagare och begreppet arbetstagare.

I 2 och 3 punkten förutsetts uttryckligen att unionsmedborgaren har tillräckliga tillgångar för en vistelse för sig själv och sina familjemedlemmar. En unionsmedborgare kan bevisa att han eller hon har tillgångar på det sätt han eller hon själv väljer i samband med registreringen.

En utlänning som i enskilda fall tyr sig till utkomststöd kan inte anses belasta det sociala biståndssystemet utan i minsta fall skall sådant hända upprepade gånger och helst vara regelbundet. Tillfälliga svårigheter kan inte anses som en oskälig belastning. Varje fall skall bedömas individuellt. Omständigheter som skall beaktas är också vistelsens längd, personliga förhållanden och det belopp som beviljats som bistånd.

I 2 och 3 punkten förutsätts att unionsmedborgaren vid behov har en sjukförsäkring. I praktiken skulle det vara sällsynt att kräva sjukförsäkring, eftersom de flesta unionsmedborgare och deras familjemedlemmar som kommer till Finland får en hemkommun och på grund av detta rätten att använda offentliga hälsovårdstjänster. Dessutom omfattas de av sjukförsäkring och på basis av sjukförsäkringen omfattas de bl.a. av rätten till ersättning för mediciner. Kravet på sjukförsäkring skulle vara aktuellt i situationer där personen i fråga har kommit till Finland som arbetssökande. Om han eller hon fortsätter att söka arbete längre än tre månader, upphör ursprungslandets försäkring att gälla, men personen i fråga har ännu inte fått någon hemkommun i Finland och han eller hon är inte heller försäkrad enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004).

I 2 mom. föreslås en bestämmelse som motsvarar 1 mom. 4 punkten om uppehållsrätt för en familjemedlem som inte är medborgare i någon medlemsstat.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse som öve rensstämmer med artikel 7.4 i direktivet om uppehållsrätt för familjemedlemmar till unionsmedborgare som kommer för att stu-

dera. I direktivet har uppehållsrätten för familjemedlemmar till unionsmedborgare som kommer för att studera begränsats till att gälla endast maken, en registrerad partner och deras barn som är beroende av dem. I det föreslagna momentet gäller uppehållsrätten för familjemedlemmar även en med make jämförbar sambo oavsett kön. Villkoret för jämställelse är att man bott tillsammans minst två år. Boendetid förutsätts inte om personerna i fråga gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl. Om jämställelse bestäms i 154 § 3 mom. Upphållsrätten gäller inte föräldrar eller släktingar i rakt uppstigande led till den unionsmedborgare som kommit för att studera eller hans eller hennes make eller partner.

I 4 mom. bestäms på samma sätt som i den gällande lagen om befrielse från försörjningskravet för nordiska medborgares familjemedlemmar.

159 §. Registrering av unionsmedborgares uppehållsrätt. Paragrafen ändras på så sätt att där bestäms endast om förfarandet i anslutning till registrering av uppehållsrätten hos polisinskrivningen i häradet. I den nuvarande paragrafen förklaras också villkoren för registrering. Enligt förslaget bestäms det i den föreslagna 158 a § om villkoren för registrering, dvs. de situationer där uppehållsrätt föreligger.

Enligt 1 mom. skall unionsmedborgare vara skyldiga att registrera sin vistelse när vistelsen varar mer än tre månader. Registreringen skall göras inom tre månader från inresedagen. Ansökan om registrering skall lämnas in till polisinskrivningen i det härad där sökandens bostadsort finns. Som straff för försummad registrering kan påföras böter för utlänningsförseelse med stöd av 185 §. Om dessa administrativa formaliteter bestäms i artikel 8.1 och 8.2 i direktivet.

Man bör lägga märke till att registreringen kan göras när som helst efter inresan senast tre månader efter inresan, men villkoret för registrering är å andra sidan att vistelsen i landet varar mer än tre månader. Registrering skall inte göras om personen i själva verket inte vistas längre tid än tre månader i landet. I praktiken betyder tre månaders vistelse bösättning i Finland och således också en adress. Om personen saknar stadigvarande bostad och adress är det skäligt att han läm-

nar en utredning om situationen för att registrering kan utföras.

I 2 mom. bestäms om utfärdade av bevis om registrering. Bestämmelsen baserar sig på artikel 8.2 i direktivet. Unionsmedborgaren skall omedelbart ges ett bevis om registrering sedan han eller hon lämnat utredning om att han eller hon uppfyller kraven för registrering. I beviset om registrering nämns personens namn och adress samt registreringsdatum. I artikel 8.2 bestäms att ett bevis om registrering skall utfärdas omedelbart för den berörde personen. Eftersom myndigheten ändå i någon mån måste utreda saken, t.ex. i vissa fall kan man begära brottsregisteruppgifter från en annan medlemsstat, skall formuleringen tolkas så att beviset om registrering skall utfärdas genast när den nödvändiga utredningen har erhållits. Vid den tidpunkt där ansökan om registrering inlämnas är detta inte alltid möjligt.

I artikel 8.3 i direktivet föreskrivs om de utredningar som kan krävas av unionsmedborgaren för att bevis om registrering skall utfärdas. Det föreslås att bestämmelser om dessa utredningar intas i 159 a §.

Vid inrikesministeriet har beretts en proposition med förslag till ändring av 4 § i lagen om hemkommun. Propositionen avses överlämnas till riksdagen hösten 2006. Enligt den föreslagna lagen får medborgare i Europeiska unionens medlemsstater, Island, Norge, Liechtenstein eller Schweiz hemkommun efter att de har registrerat sin vistelse enligt utlänningslagens bestämmelser. Registrering av uppehållsrätten innebär i fortsättningen att en utlänning lättare än förut kommer att omfattas av boendebaserad social trygghet i Finland. Därför skall förutsättningarna för registrering av uppehållsrätt undersökas noga och ansökan om registrering avslås om förutsättningarna inte uppfylls. Däremot skall registreringen ske särskilt fort i tydliga fall.

159 a §. Utredningar som behövs för registrering av uppehållsrätt. Det föreslås att paragrafen kompletteras med en bestämmelse som baserar sig på artikel 8.3 i direktivet om utredningar som medlemsstaterna får kräva för att utfärda bevis om registrering. Enligt formuleringen i direktivet är dessa utredningar det enda krav medlemsstaterna får ställa.

De unionsmedborgare som ansöker om ett

bevis om registrering skall i varje enskilt fall visa upp ett giltigt identitetskort eller pass.

Anställda skall visa upp en bekräftelse från arbetsgivaren om anställning eller ett anställningsintyg och egenföretagare skall visa upp ett bevis på att de är egenföretagare. Utredningar om tillräckliga tillgångar får inte krävas av anställda och egenföretagare.

De unionsmedborgare som registrerar sin vistelse med stöd av 158 a § 1 mom. 2 punkten skall visa upp en utredning om att de har tillräckliga tillgångar för sig själva och sina familjemedlemmar. Vid behov skall de visa upp ett bevis på sjukförsäkring.

De unionsmedborgare som är studerande som avses i 158 a § 1 mom. 3 punkten skall visa upp ett bevis på att han eller hon är inskriven vid en läroanstalt och har tillräcklig sjukförsäkring. Dessutom skall de i enlighet med direktivet ge en personlig försäkran om att de har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning. Studerande kan ge försäkran om sina tillgångar också på något annat motsvarande sätt. Det kan dock inte krävas att studerande i den personliga försäkran anger ett visst belopp som anses utgöra tillräckliga tillgångar.

160 §. Behållande av ställning som arbetstagare eller egenföretagare. I paragrafen föreslås bestämmelser om situationer där en unionsmedborgare behåller sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare, trots att arbetet eller företagandet upphör. Paragrafen grundar sig på artikel 7.3 i direktivet.

Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den bättre motsvarar paragrafens innehåll.

I paragrafen har direkt inskrivits bestämmelsen i punkt 4 i direktivet enligt vilken en arbetstagare eller egenföretagare som avses i 158 a § 1 mom. i punkten behåller sin ställning trots att han eller hon inte längre är arbetstagare eller egenföretagare. Formuleringen i paragrafens 2 och 3 punkt föreslås ändras så att den bättre motsvarar syftet med artikeln. Den finska översättningen av artikeln är misslyckad, eftersom man där missvisat talar till exempel om att personen ofrivilligt registrerats som arbetslös. Enligt det finska systemet skall sökande alltid ansöka om att bli registrerad som arbetssökande.

161 §. Uppehållskort. I paragrafen bestäms om kraven för beviljande av uppehållskort åt

unionsmedborgares familjemedlemmar som inte själva är unionsmedborgare. Kortet skall enligt artikel 10.1 i direktivet kallas uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras. Rubriken är nu uppehållstillståndshandling för familjemedlemmar och andra anhöriga. Den kortare rubriken är motiverad för enligt förslaget skall uppehållskort inte längre utfärdas för andra än unionsmedborgares familjemedlemmar och med dem jämställbara andra anhöriga. Enligt den nuvarande lagen kan också unionsmedborgare få permanent uppehållstillståndshandling. Någon sådan bestämmelse föreslås emellertid inte längre.

Enligt 1 mom. utfärdas uppehållskort för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare, om unionsmedborgaren har uppehållsrätt enligt 158 a §. I momentet hänvisas också till 157 §, där det bestäms om uppehållsrätten för nordiska medborgare, som är vidare än uppehållsrätten för unionsmedborgare. Upphållskort utfärdas också för andra anhöriga till unionsmedborgare vilka jämställs med familjemedlemmar på grundval av 154 § 4 mom.

I 2 mom. bestäms att uppehållskort utfärdas för familjemedlemmar som avser att uppehålla sig i landet mer än tre månader. Upphållskort behövs inte, och det beviljas inte heller för kortvarig vistelse.

Som straff för försummad ansökan om uppehållskort kan påföras böter för utlänningsförseelse med stöd av 185 §.

Den nuvarande paragrafens 2 mom. föreslås inte längre, eftersom det bestäms i 154 § 4 mom. hur andra anhöriga jämställs med familjemedlemmar.

Den nuvarande paragrafens 3 mom. föreslås inte eftersom det bestäms i 158 a § om familjemedlemmars försörjning.

Den bestämmelse om uppehållskortets giltighetstid som ingår i den nuvarande paragrafens 4 mom. föreslås bli intagen i en separat 161 c §.

161 a §. Ansökan om uppehållskort. I den föreslagna nya paragrafens 1 mom. föreskrivs att ansökan om uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem skall göras inom tre månader från inresan.

I 2 mom. ingår de utredningar som räknas upp i artikel 10.2 a–f i direktivet och som

medlemsstaterna skall kräva innan uppehållskort utfärdas. Begreppet handling kan i detta sammanhang avse vilken som helst skriftlig utredning som sökanden visar upp. Bestämmelsen förutsätter inte att officiella handlingar visas upp, eftersom officiella handlingar som gäller dessa frågor nödvändigtvis inte alltid finns tillgängliga.

161 b §. Utfärdande av uppehållskort. Paragrafen är ny. Där bestäms i enlighet med artikel 10 i direktivet om utfärdande av uppehållskort för sådana familjemedlemmar till unionsmedborgare som inte själva är medborgare i någon medlemsstat.

Enligt paragrafen skall ett uppehållskort utfärdas senast sex månader efter det att ansökan lämnades in. Däremot skall det omedelbart utfärdas ett intyg om inlämnad ansökan.

161 c §. Uppehållskortets giltighet. Paragrafen är ny. I paragrafen intas bestämmelserna i artikel 11 i direktivet som gäller uppehållskortets giltighet.

Enligt 1 mom. utfärdas uppehållskort för fem år eller om den beräknade tiden för vistelsen är kortare än fem år, för den beräknade tiden.

I 2 mom. bestäms om de typer av frånvaro som uppräknas i artikel 11.2 och som inte påverkar uppehållskortets giltighet.

161 d §. Bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar om unionsmedborgaren avlider eller lämnar landet. Den föreslagna nya paragrafen grundar sig på artikel 12 i direktivet. Där bestäms om bibehållen uppehållsrätt för unionsmedborgares familjemedlemmar i situationer där anknytningspersonen inte längre är närvarande. Paragrafens 1 mom. gäller familjemedlemmar som är unionsmedborgare och 2 mom. familjemedlemmar som inte är medborgare i någon medlemsstat. I 3 mom. föreslås en specialbestämmelse som gäller bibehållen uppehållsrätt för den förälder som har den faktiska vårdnaden om en unionsmedborgares barn.

161 e §. Bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar vid äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap och upplösning av registrerat partnerskap. Den föreslagna nya paragrafen grundar sig på artikel 13 i direktivet. I paragrafen bestäms om bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar i situationer där familjemedlemskapet upphör på grund av att familjeförhållandet bryts. På de

villkor som föreskrivs i paragrafen behålls familjemedlemmens uppehållsrätt och blir självständig..

I 1 mom. bestäms om ställningen för en unionsmedborgare som kommit till landet som familjemedlem efter att parförhållandet upphört.

Paragrafens 2 mom. gäller unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är medborgare i någon medlemsstat. Momentet innehåller fyra punkter som grundar sig på artikel 13.2 a—d i direktivet.

I 3 mom. bestäms om permanent uppehållsrätt för de familjemedlemmar som avses i 2 mom. Det är fråga om personer som kommit till landet som familjemedlemmar och som själva inte är unionsmedborgare. Av dem krävs att de visar att de är arbetstagare eller egenföretagare eller att de har tillräckliga tillgångar för sig själva och sina familjemedlemmar för vistelsen.

I slutet av momentet bestäms att uppehållsrätten för den som kommit till landet som familjemedlem i fortsättningen är uteslutande på personlig grund och inte längre baserad på familjemedlemskap.

161 f §. Bibehållen uppehållsrätt. I den föreslagna nya paragrafen ingår en bestämmelse som grundar sig på artikel 14.1 och 14.2 i direktivet. Paragrafen inför även i utlänningslagen den gruppering av bestämmelserna som använts i direktivet så att först bestäms det om inresa, sedan om innehållet i uppehållsrätten och därefter om bibehållen uppehållsrätt. Paragrafens 1 mom. gäller kortvarig vistelse och 2 mom. vistelse i mer än tre månader.

I 1 mom. betonas den grundläggande principen för fri rörlighet, att unionsmedborgare och deras familjemedlemmar som reser till en annan medlemsstat måste klara sig på egna tillgångar så att de inte blir en oskälig belastning för den mottagande medlemsstatens socialvårdssystem. I den nuvarande lagen bestäms inte uttryckligen om försörjningskrav vid kortvarig vistelse. Unionsmedborgare är berättigade till jämlik behandling med medlemsstaternas egna medborgare också med avseende på socialvårdssystemet. De är härmed berättigade att ty sig till den mottagande medlemsstatens socialvårdssystem och få samma förmåner som medborgare i medlemsstaten i fråga. Unionsmedborga-

re får ändå inte bli en oskälig belastning för den mottagande medlemsstatens socialvårdssystem. Det kan bli fråga om oskälig belastning om personen i fråga regelbundet tyr sig till socialvårdssystemet. Tillfälliga svårigheter skall inte anses som en oskälig belastning. Varje fall skall bedömas individuellt. Omständigheter som skall beaktas är också vistelsens längd, personliga förhållanden och beloppet av det beviljade understödet. Enligt artikel 14.3 får tyende till den mottagande medlemsstatens socialvårdssystem inte automatiskt leda till att personen i fråga utvisas.

I 2 mom. bestäms om bibehållen uppehållsrätt vid vistelse som varar mer än tre månader. I momentet hänvisas till 158 a, 161 d och 161 e §, där villkoren för uppehållsrätt för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar anges. Om dessa villkor inte uppfylls, föreligger inte längre uppehållsrätt och personen i fråga kan utvisas.

I artikel 14.4 i direktivet ingår en specialbestämmelse om avlägsnande ur landet av arbetstagare och egenföretagare. Enligt den får en arbetstagare eller egenföretagare inte avlägsnas ur landet av andra orsaker än sådana som har att göra med allmän ordning eller allmän säkerhet.

I 3 mom. intas en bestämmelse med stöd av vilken myndigheten i enskilda fall kan kontrollera att en unionsmedborgare uppfyller villkoren för uppehållsrätt. Denna kontroll får inte genomföras systematiskt.

161 g §. Permanent uppehållsrätt. I den föreslagna nya paragrafen bestäms om permanent uppehållsrätt. Paragrafen grundar sig på artikel 16 i direktivet. I 1 mom. bestäms om permanent uppehållsrätt för unionsmedborgare och i 2 mom. om permanent uppehållsrätt för sådana familjemedlemmar som inte själva är unionsmedborgare.

Enligt 1 mom. uppkommer permanent uppehållsrätt när en unionsmedborgare har uppehållit sig lagligt i Finland under en oavbruten period av fem år. Utgångspunkten är att vistelsen skall tolkas ha varit laglig om personen har registrerat sin vistelse i landet och registreringen inte har återkallats. Det får inte ställas några villkor för permanent uppehållsrätt. För permanent uppehållsrätt gäller inte längre villkoren för kortvarig vistelse eller vistelse i mer än tre månader, t.ex. tillräckliga tillgångar. Äventyrande av allmän ordning

eller allmän säkerhet är den enda grunden till förvägrande av permanent uppehållsrätt och utvisning. Även till denna del skall äventyrandet vara allvarligare än vanligt (artikel 28.2).

Förslaget innebär en ändring i den nuvarande lagen, för som det är nu får unionsmedborgare permanent uppehållsrätt efter fyra års vistelse. Att vistelsetiden förlängs till fem år är motiverat med tanke på den allmänna harmoniseringen. För unionsmedborgares rättigheter har permanent uppehållsrätt ingen annan betydelse än att tröskeln för utvisning är högre efter att man fått permanent uppehållsrätt.

I 2 mom. bestäms att 1 mom. även tillämpas på unionsmedborgares familjemedlemmar som inte själva är unionsmedborgare. Man kan få permanent uppehållsrätt efter fem års laglig och oavbruten vistelse.

I 3 mom. bestäms i enlighet med artikel 16.3 i direktivet om tillfällig frånvaro som inte påverkar oavbruten vistelse enligt 1 och 2 mom.

161 h §. Intyg om permanent uppehållsrätt för unionsmedborgare. I den föreslagna nya paragrafen bestäms i enlighet med artikel 19 i direktivet om intyg om permanent uppehållsrätt som utfärdas för unionsmedborgare. Förslaget innebär en förändring jämfört med nuläget, eftersom för unionsmedborgare utfärdas med stöd av den gällande 162 § en likadan uppehållstillståndshandling som för familjemedlemmar. Eftersom direktivet inte innehåller några bestämmelser om utfärdade av kort för unionsmedborgare, föreslås att rådande praxis slopas.

Intyg om permanent uppehållsrätt utfärdas för unionsmedborgare på ansökan och det skall utfärdas utan dröjsmål efter kontroll av uppehållets varaktighet.

162 §. Permanent uppehållskort. I paragrafen bestäms om utfärdande av permanent uppehållskort. Enligt förslaget utfärdas permanent uppehållskort endast för unionsmedborgares familjemedlemmar eller med dem jämförbara andra anhöriga som inte själva är unionsmedborgare. Enligt den gällande paragrafen har också unionsmedborgare kunnat få permanent uppehållskort. Bestämmelsen grundar sig på artikel 20 i direktivet.

Enligt 1 mom. utfärdas permanent uppehållskort för unionsmedborgares familjemed-

lemmar som inte själva är unionsmedborgare och som har rätt till permanent vistelse. Kort utfärdas också för andra anhöriga som enligt 154 § 4 mom. jämställs med familjemedlemmar. Permanent uppehållskort skall utfärdas inom sex månader efter det att ansökan lämnades in.

Enligt 2 mom. skall ansökan om permanent uppehållskort lämnas in innan uppehållskortet löper ut. Det föreslås att försummelse skall bestraffas som utlänningsförseelse. I direktivet torde det inte vara fråga om att familjemedlemmar skall vara skyldiga att ansöka om permanent uppehållsrätt utan att det inte skall uppstå en situation där en person inte har ett gällande kort som bevisar hans eller hennes uppehållsrätt. En familjemedlem kan ansöka om ett nytt uppehållskort i stället för permanent uppehållskort. Det väsentliga är att man har ett gällande kort hela tiden eller åtminstone har lämnat in ansökan om nytt kort.

I 3 mom. föreslås i enlighet med artikel 20.3 i direktivet en bestämmelse om att högst två års frånvaro inte påverkar det permanenta uppehållskortets giltighet.

163 §. *Permanent uppehållsrätt för personer som upphört att arbeta eller utöva ett yrke.* I den gällande paragrafen bestäms i detalj om undantag från villkoren för erhållande av permanent uppehållskort i situationer där den som kommit till landet som arbetstagare eller egenföretagare har upphört med verksamheten i fråga. Det föreslås att formuleringen i den gällande bestämmelsen preciseras till vissa delar så att den motsvarar direktivets innehåll.

164 §. *Arbete och idkande av näring.* Det förslås att paragrafen kompletteras så att förutom frihet att arbeta konstateras i lagen uttryckligen att en person som fått uppehållsrätt enligt detta kapitel har rätt att idka näring utan uppehållstillstånd för näringsidkare.

165 §. *Återkallande av registrering av uppehållsrätten och återkallande av uppehållskort.* I 1 mom. föreslås att 4 punkten stryks såsom onödig. Äventyrande av allmän ordning eller allmän säkerhet som grund för återkallande av registrering av uppehållsrätten eller återkallande av uppehållskort ingår i det som föreskrivs i 3 punkten. I momentets inledande stycke samt i 1 och 2 punkten görs en sådan teknisk korrigering att uppehållstill-

ståndshandling ändras till uppehållskort.

Det föreslås att 2 mom. omformuleras och ändras så att det motsvarar artikel 16.4 i direktivet. Föremål för återkallande är permanent uppehållsrätt eller permanent uppehållskort medan det i den gällande lagen talas endast om permanent uppehållskort. Orsaken till ändringen är att enligt den gällande lagen fick även unionsmedborgare permanent uppehållskort medan de enligt förslaget endast får ett intyg över sin permanenta uppehållsrätt.

Återkallande av uppehållsrätten betyder i praktiken att i utlänningsregistret görs en anteckning om återkallande. I samband med att uppehållskortet eller det permanenta uppehållskortet återkallas bör utlänningen överlämna kortet till myndigheten, i praktiken den lokala polisen eller gränskontrollmyndigheten.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om återkallande av registrering av uppehållsrätten, permanent uppehållsrätt samt uppehållskort och permanent uppehållskort i en situation där rätten eller kortet har förvärvat så att det medvetet har lämnats oriktiga uppgifter om sökandens identitet eller andra oriktiga uppgifter som har påverkat beslutet eller att sådana uppgifter hemlighållits eller att rättigheter annars missbrukats. Momentet grundar sig på artikel 35 i direktivet, där det bestäms om nekande, avbrytande eller tillbakadragande av de rättigheter som avses i direktivet om de har erhållits genom missbruk av rättigheter eller bedrägeri, t.ex. skenäkenskap.

Paragrafens 4 mom. innehåller den bestämmelse som ingår i det nuvarande 3 mom. och som gäller ansökan om att uppehållskortet eller registreringen av uppehållsrätten inte skall återkallas i det fall att utlänningen flyttar från Finland.

166 §. *När en registrering av uppehållsrätten och när ett uppehållskort upphör att gälla.* I formuleringen föreslås en teknisk korrigering så att uppehållstillståndshandling ändras till uppehållskort.

167 §. *Grunderna för avvísning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar.* Det föreslås att paragrafens formulering preciseras så att den bättre motsvarar bestämmelserna i artikel 14 i direktivet. Avvisas kan en unionsmedborgare som uppehållit

sig i landet en kort tid och hans eller hennes familjemedlemmar som ännu inte har registrerat sin vistelse uppehåll eller fått uppehållskort. Artikel 14.1 i direktivet gäller uppehållsrätten för unionsmedborgare som uppehåller sig kortare tid än tre månader. Upppehållsrätten bibehålls i den mån individen inte utgör en oskälig belastning för socialvårdssystemet i den mottagande medlemsstaten. Om uppehållsrätt inte föreligger uppstår en grund för avvisning.

I paragrafen uppräknas tre punkter med fall där en unionsmedborgare eller en familjemedlem till honom eller henne kan utvisas. Den första punkten motsvarar 1 punkten i den nuvarande paragrafen med den ändringen att det förutom till 155 och 156 § dessutom hänvisas till den föreslagna nya 156 a §. En unionsmedborgare och en familjemedlem till honom eller henne kan avvisas om han eller hon inte uppfyller de villkor för inresa och vistelse som framgår av nämnda paragrafer.

I 2 punkten anges som grund för avvisning i enlighet med artikel 14.1 en situation där en person utgör en oskälig belastning för det finska socialvårdssystemet. Det föreslås att formuleringen ändras något jämfört med den gällande paragrafens formulering. I den gällande bestämmelsen förutsätts att han eller hon en kort tid efter inresan har blivit tvungen att ty sig till utkomststöd. I den föreslagna punkten används en formulering enligt vilken avvisning förutsätter att individen oskäligt belastat det finska socialvårdssystemet t.ex. genom att under sin kortvariga vistelse upprepat ty sig till utkomststöd. Till punkten fogas den omständighet som också nämns i artikel 14.1, dvs. oskälig belastning för socialvårdssystemet. Huruvida belastningen är oskälig skall avgöras i varje enskilt fall.

I punkt 16 i direktivets ingress redogörs för direktivets utgångspunkter till denna del. Så länge de personer som omfattas av rätten till bosättning inte utgör en orimlig börda för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem bör de inte utvisas. Därför får en utvisningsåtgärd inte vara en automatisk följd av anlitandet av det sociala biståndssystemet. Den mottagande medlemsstaten bör bedöma om det är fråga om tillfälliga svårigheter och beakta bosättningsens längd, personens personliga omständigheter och storleken

på det bidrag som har beviljats, när de bedömer huruvida personen ifråga blivit en orimlig börda för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem och bör utvisas. Under inga omständigheter får arbetstagare, egenföretagare eller arbetssökande enligt domstolens definition bli föremål för utvisning, utom av skäl i anknytning till allmän ordning eller säkerhet.

När det gäller bestämmelsen i punkten måste man beakta bestämmelsen i artikel 14.3, enligt vilken en utvisningsåtgärd inte skall vara den automatiska följden av att unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar har anlitat det sociala biståndssystemet i den mottagande medlemsstaten. Enligt paragrafens inledande stycke kan en unionsmedborgare eller en familjemedlem till honom eller henne avvisas, så avvisning är en åtgärd som är beroende av prövning och det är inte i den meningen fråga om en automatisk åtgärd. Man bör också lägga märke till att i direktivet används i detta fall uttrycket utvisningsåtgärd, som i dessa punkter skall tolkas så att det gäller även bestämmelsen i artikel 14.1, som anpassad till det finska systemet innebär avvisning.

Europeiska unionens domstol har avgjort flera mål som gäller utvisningsåtgärder på grund av att man belastat det sociala trygghetssystemet. I den dom som meddelats i mål C-456/02 Trojani anses en medborgare i en annan medlemsstat ha varit berättigad till utkomststöd om personen i fråga har rätt till bosättning. Å andra sidan kan medlemsstaten efteråt bedöma om villkoret på tillräckliga tillgångar uppfylls. Utvisningsåtgärder får emellertid inte bli den automatiska följden av att en unionsmedborgare använder sig av det sociala biståndssystemet. I den dom som meddelats i mål C-184/99 Grzelczyk har domstolen konstaterat att om en medborgare i en annan medlemsstat som är studerande utnyttjar social hjälp i värdmedlemsstaten, kan det anses att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för rätt till bosättning. Åtgärder för att återkalla medborgarens uppehållstillstånd eller för att inte förnya detta får emellertid inte bli den automatiska följden av att en studerande utnyttjar social hjälp i värdmedlemsstaten. Det viktiga är att den som omfattas av direktivet inte får utgöra en orimlig börda för värdmedlemsstatens finan-

ser.

Allmänt taget kan man anta att det kommer att vara mycket sällsynt att unionsmedborgare avvisas på grund av brist på tillgångar. När detta dessutom är förenat med att personen i fråga inte kan åläggas inreseförbud av denna orsak, kan han eller hon i praktiken fritt återvända till Finland efter avvisningen för att utöva sin rätt att röra sig fritt inom unionens territorium.

I 3 punkten föreslås den bestämmelse som ingår i den nuvarande 3 punkten med den ändringen att begreppet uppehållskort används i stället för uppehållstillståndshandling. Grund för avvisning av en unionsmedborgare är med stöd av denna punkt att en kortvarig vistelse har upphört och personens uppehållsrätt borde registreras, men villkoren för registrering av uppehållsrätten eller utfärdade av uppehållskort uppfylls inte.

I paragrafen föreslås en ny 4 punkt, där som grund för avvisning av en unionsmedborgare och hans eller hennes familjemedlem anges gällande inreseförbud till Finland. Vid de inre gränserna inom Schengenområdet förekommer inga inregränskontroller, så en unionsmedborgare eller hans eller hennes familjemedlem som fått inreseförbud kan resa in i landet utan kontroller via de inre gränserna inom Schengen. Den gällande lagen innehåller inga särskilda påföljder om en person som ålagts inreseförbud kommer in i landet. Det är motiverat att en unionsmedborgare eller hans eller hennes familjemedlem kan avvisas direkt på grundval av ett inreseförbud som ålagts honom eller henne. Vid avvisningsförfarandet är det då inte nödvändigt att på nytt utföra den prövning som gjordes när inreseförbudet utfärdades.

En unionsmedborgare som har fått inreseförbud kan göra ansökan enligt 170 § 2 mom. om återkallande av inreseförbudet. Enligt artikel 32.2 i direktivet skall de personer som lämnar in en sådan ansökan inte ha rätt till inresa på den berörda medlemsstatens territorium under prövningen av deras ansökan. Ett avvisningsbeslut kan fattas och verkställas även om den berörda personen lämnar in ansökan om återkallande av inreseförbudet. Lagen har inte någon uttrycklig bestämmelse om inlämnande av ansökan om återkallande av inreseförbud. Allmänt taget borde ansökan lämnas in utomlands till en finsk beskick-

ning, men det finns inte något lagligt hinder för att ansökan lämnas in i Finland.

Samtidigt föreslås att det skall bli straffbart som utlänningsförseelse med stöd av 185 § 1 mom. 4 punkten att inte iaktta ett inreseförbud.

168 §. Grunderna för utvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Det föreslås att bestämmelsen om grunder för utvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar ses över. Utvisning används som åtgärd för att avlägsna någon ur landet efter att en unionsmedborgare har registrerat sin vistelse eller efter att en familjemedlem som inte är unionsmedborgare har fått uppehållskort.

Bakgrunden till paragrafändringarna utgörs av artikel 28 i direktivet. Artikelrubriken lyder i finsk översättning "Suoja karkottamista vastaan". I förslaget har saken med beaktande av artikelns innehåll tolkats så att bestämmelsens innehåll jämfört med finsk nationell lagstiftning betyder just "maasta karkottaminen". På svenska har rubriken översatts med "Skydd mot utvisning" och ordet "utvisning" också används i utlänningslagen för "maasta karkottaminen". Också när direktivet genomfördes i Sverige har artikeln tolkats på samma sätt och i den svenska lagen används begreppet "utvisning".

Artikel 28.2 och 28.3 i direktivet sätter en högre tröskel för utvisning på grundval av allmän ordning eller allmän säkerhet när unionsmedborgare har permanent uppehållsrätt eller har uppehållit sig i landet mer än tio år. Efter att man fått permanent uppehållsrätt förutsätts allvarliga hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet och efter tio års vistelse tvingande hänsyn till allmän säkerhet. I direktivet definieras inte närmare vad som avses med allvarliga och tvingande hänsyn.

I Finland har man i allmänhet ansett att en utlänning som länge uppehållit sig i landet och som har familjeband till Finland kan utvisas endast om han eller hon har gjort sig skyldig till ett synnerligen allvarligt brott. Brott i sig får inte utgöra grund för ett utvisningsbeslut, men en viss sorts domar kan anses ge uttryck för ett sådant personligt beteende som kan utgöra ett hot mot allmän ordning eller säkerhet. Man måste också bedöma om personen i fråga sannolikt fortsätter med

sitt brottsliga beteende i framtiden. Allvarliga brott mot liv samt vålds-, sexual- och narkotikabrott kan utgöra grund för ett utvisningsbeslut, även om de inte heller direkt får leda till utvisning. Att man upprepade gånger gör sig skyldig till brott, deltar i organiserad brottslighet eller yrkesmässig brottslighet kan utgöra ett fundamentalt, verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot samhällsintressen, även om personen i fråga inte har gjort sig skyldig till ett så allvarligt brott att han eller hon redan på grund av det brottet skulle utvisas.

Det finns flera fall i Europeiska gemenskapernas domstols rättspraxis som gäller brottsligt beteende och dömda brott som utvisningsgrund. I domstolens avgörande i mål 41/74 Van Duyn har domstolen ansett att även om begreppet allmän ordning skall tolkas restriktivt får en medlemsstat, som gör gällande inskränkningar som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, såsom den berörda personens eget uppförande beakta att denne tillhör en rörelse eller en organisation vars verksamhet, utan att dock vara förbjuden, av den medlemsstaten betraktas som en fara för samhället. Andra domar är mål 30/77 Bouchereau, mål C-348/96 Calfa samt sammanslagna mål C-482/01 och C-493/01 Orfanopoulos.

Det föreslås att formuleringen i 1 mom. ändras så att i momentet hänvisas till de paragrafer som innehåller villkor för uppehållsrätt (158 a, 161 d och 161 e) samt till de paragrafer som gäller allmän ordning eller allmän säkerhet och folkhälsan (156 och 156 a §). Unionsmedborgare kan utvisas om de inte uppfyller villkoren för uppehållsrätt eller om de anses äventyra allmän ordning eller säkerhet eller folkhälsan. I den gällande paragrafen har utvisning grundat sig på att registreringen av uppehållsrätten eller uppehållskortet har återkallats eller att personen i fråga har ansetts äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

I 2 mom. bestäms om utvisning av unionsmedborgare med permanent uppehållsrätt och deras familjemedlemmar. Momentets formulering, som grundar sig på artikel 28.2 i direktivet, är ny jämfört med det nuvarande momentet i paragrafen. En unionsmedborgare med permanent uppehållsrätt och en familjemedlem med permanent uppehållskort kan utvisas endast av allvarliga skäl i anknytning

till allmän ordning eller allmän säkerhet. Tröskeln för avvisning har satts högre än normalt.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om utvisning av sådana unionsmedborgare som har uppehållit sig i landet mer än tio år. Enligt artikel 28.3 i direktivet får beslut om utvisning av unionsmedborgare inte fattas, utom om beslutet grundar sig på tvingande hänsyn till allmän säkerhet såsom de definieras av medlemsstaterna. I praktiken kan unionsmedborgare som har uppehållit sig i landet mer än tio år utvisas endast i mycket exceptionella situationer där en person anses utgöra ett allvarligt hot mot allmän ordning även i fortsättningen på grundval av att han eller hon gjort sig skyldig till allvarliga brott. I de tidigare direktiven fanns ingen dylik förhöjd tröskel i anslutning till allmän säkerhet efter tio års vistelse. Bakom bestämmelsen ligger också händelserna den 11 september i USA. Mot denna bakgrund är terrorism som äventyrar staternas säkerhet en omständighet som kan leda till utvisning även av unionsmedborgare som länge uppehållit sig i landet.

I 4 mom. föreslås en särskild bestämmelse som grundar sig på artikel 28.3. om utvisning av minderåriga unionsmedborgare. Bestämmelsen gäller alltså inte minderåriga som är tredjelandsmedborgare. Bestämmelsen gäller endast barn med registrerad uppehållsrätt. Minderåriga barn kan utvisas endast av tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet utom i de fall utvisningen är nödvändig för barnets bästa. I regel är det bäst för barnet att han eller hon lämnar landet tillsammans med sina utvisade föräldrar i stället för att stanna ensam i landet. Bestämmelsen kan inte tolkas så att den kan hindra att barnets föräldrar utvisas, därför att barnet inte kan utvisas. Det kunde leda till att unionsmedborgare som har familj inte alls kan utvisas.

I 5 mom. definieras som tvingande hänsyn att unionsmedborgaren har konstaterats vara skyldig till en gärning för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år och att han eller hon med hänsyn till hur allvarligt och varaktigt brottet är bedöms utgöra ett hot mot allmän säkerhet eller att han eller hon misstänks utgöra ett allvarligt hot mot Finlands eller någon annan stats säkerhet. För det första förutsätts att en viss gärning i lagstiftningen har bedömts som allvarlig och

för det andra att brottet eller brotten visar att gärningsmannen utgör ett hot mot den allmänna säkerheten även i fortsättningen. Den sista meningen i momentet är avsedd att användas t.ex. i situationer där en person misstänks vara inblandad i terroristverksamhet eller förberedelser för sådan.

Brott för vilka det föreskrivna minimistraffet är ett års fängelse är t.ex. våldtäkt, grovt sexuellt utnyttjande av barn, grov misshandel och grovt narkotikabrott. Brott för vilka minimistraffet är två års fängelse är t.ex. grov våldtäkt, grov människohandel, grovt rån, grovt sabotage, kärnladdningsbrott, kapning, ledande av terroristgrupp i vissa fall och vissa brott som begåtts i terroristiskt syfte. Minimistraffet är fyra år för t.ex. grovt landsförräderi, grovt högförräderi, grovt spioneri, folkmord, dråp vissa brott som begåtts i terroristiskt syfte.

168 a §. Avlägsnande av arbetstagare och arbetssökande ur landet. I lagen föreslås en ny särskild bestämmelse om avlägsnande ur landet av arbetstagare och arbetssökande. Paragrafen grundar sig på artikel 14.4 i direktivet där arbetstagare och arbetssökande har försatts i en särställning med avseende på avlägsnande ur landet. Enligt punkten får en utvisningsåtgärd under inga förhållanden vidtas mot unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar som är anställda eller egenföretagare av andra orsaker än de som anges i kapitel VI i direktivet och som hänför sig till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan.

I paragrafen föreslås en bestämmelse där det sägs att genom undantag från 167 § 2 punkten eller 168 § 1 mom. får en unionsmedborgare eller dennes familjemedlemmar avvisas eller utvisas endast på de villkor som anges i 156 och 156 a §, om unionsmedborgaren är arbetstagare eller egenföretagare eller om unionsmedborgaren har kommit till landet för att söka arbete och kan styrka att han eller hon verkligen har möjlighet att få anställning.

När det är fråga om en unionsmedborgare som kommit för att söka arbete skall han eller hon styrka att han eller hon fortsätter att söka arbete och att han eller hon verkligen har möjlighet att få anställning. Exempelvis enbart anmälan till Arbetskraftsbyrån torde inte räcka utan det skall strykas på något sätt

som anknyter till personen i fråga att han eller hon verkligen har möjlighet att få anställning.

168 b §. Helhetsbedömning vid utvisning. I artikel 28 i direktivet bestäms om skydd mot utvisning. I artikel 28.1 ingår en bestämmelse om att en helhetsbedömning skall göras när utvisningsbeslutet fattas. Även på denna punkt skall artikeln jämfört med den finska lagstiftningen tolkas så att den gäller uttryckligen utvisning och inte avvisning.

I den föreslagna nya paragrafen bestäms om den helhetsbedömning som skall tillämpas när ett utvisningsbeslut fattas. Paragrafens formulering motsvarar formuleringen i artikel 28.1 i direktivet.

169 §. Grunderna för avvisning och utvisning av nordiska medborgare. Det föreslås att formuleringen i 1 och 2 mom. preciseras genom att ändra uttrycket allmän ordning och säkerhet till allmän ordning eller allmän säkerhet.

Det föreslås att till 3 mom. fogas en bestämmelse om att på nordiska medborgare tillämpas de skärpta villkor för utvisning som föreskrivs i förslaget till 168 § 3 och 4 mom. För utvisning av nordiska medborgare skall gälla likadana villkor i anslutning till allmän ordning och allmän säkerhet som för unionsmedborgare om de har uppehållit sig i landet mer än fem eller tio år.

170 §. Meddelande och återkallande av inreseförbud. I 1 mom. föreslås en teknisk ändring så att omnämnandet av avlägsnande ur landet av någon annan anhörig stryks. I 154 § 4 mom. föreslås bestämmelser om jämställande av andra anhöriga med familjemedlemmar och på avlägsnande ur landet av andra anhöriga som omfattas av kapitlets tillämpningsområde tillämpas bestämmelserna om familjemedlemmar. Momentets formulering ändras dessutom så att uttrycket allmän ordning eller allmän säkerhet används i stället för allmän ordning och säkerhet.

Det föreslås att till 2 mom. fogas en bestämmelse som grundar sig på artikel 32.1 andra stycket om den tid inom vilken medlemsstaten skall fatta ett beslut om ansökan om återkallande av inreseförbud.

171 §. Behöriga myndigheter. I 1 och 2 mom. föreslås en sådan teknisk ändring att begreppet uppehållstillståndshandling ändras till uppehållskort. I början av momentet till-

fogas ett omnämnande av att behörig lokal polis är polisinrättningen i det härad där sökandens bostadsort finns. Den återkallande myndigheten kan vara en annan än den myndighet som ursprungligen beslutat om saken, om personen i fråga har bytt bostadskommun.

I 2 mom. hänvisas till 165 § 4 mom. i stället för till 3 mom.

172 §. Verkställighet av avlägsnande ur landet av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar.

Det föreslås att 5 mom. kompletteras med en bestämmelse som grundar sig på artikel 30.3 i direktivet. När ett beslut om avvisning eller utvisning delges skall man meddela den tid inom vilken den avvisade eller utvisade skall avlägsna sig ur landet. Denna tid skall vara minst en månad efter att beslutet delgetts, om inte välgrundade brådskande skäl föreligger för att avlägsna personen ur landet. Ett välgrundat brådskande skäl kan vara till exempel att personens vistelse i landet utgör ett hot mot allmän ordning eller allmän säkerhet.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 6 mom., där det bestäms om skyldighet för den myndighet som verkställer avlägsnandet ur landet att kontrollera att det fortfarande finns grunder för att avlägsna personen i fråga ur landet, om det har gått över två år sedan beslutet fattades. Momentet grundar sig på artikel 33.2 i direktivet. Bakom bestämmelsen ligger Europeiska gemenskapernas domstols dom i sammanslagna mål C-482/01 och C-493/01 Orfanopoulos, där domstolen konstaterar att den nationella domstolen vid prövningen av lagenligheten av ett beslut om utvisning av en medborgare i en annan medlemsstat skall beakta faktiska omständigheter som uppkommit efter det senaste beslutet av den behöriga myndigheten som kan tyda på att det hot mot den allmänna ordningen som det personliga uppförandet hos den som är föremål för ett beslut om utvisning utgör har upphört eller minskat i inte obetydlig omfattning. Detta gäller i synnerhet när lång tid har förflutit mellan beslutet om utvisning och den behöriga domstolens prövning av detta beslut.

172 a §. Missbruk av rättigheter. I lagen föreslås en ny allmän paragraf där bestämmelsen i artikel 35 i direktivet om missbruk

av rättigheter upprepas. Genom bestämmelsen påpekas den omständigheten att när åtgärder enligt detta kapitel övervägs, t.ex. registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av uppehållskort, skall rätten inte ges, om den sökande försöker förvärva rättigheter genom missbruk. Ordet bedrägeri som nämns i paragrafen överensstämmer inte med rekvisitet för bedrägeri i strafflagen.

Begreppet skenäktenskap skall nämnas i paragrafen på samma sätt som i direktivet. Europeiska unionens råd har den 4 december 1997 utfärdat en resolution om åtgärder som bör vidtas för att bekämpa skenäktenskap (97/C382/01). I resolutionen anges omständigheter som ger tillräcklig grund att anta att äktenskapet har ingåtts i syfte att kringgå bestämmelser om inresa. Sådana omständigheter är t.ex. att det inte finns samlevnad mellan parterna, att man har betalat en summa pengar för ingående av äktenskap, att makarna inte har ett gemensamt språk, att makarna uppger kontroversiella personuppgifter av varandra eller att makarna inte en enda gång har träffat varandra före äktenskapet.

I förslaget till 165 § 3 mom. ingår en särskild bestämmelse om återkallande av uppehållsrätten eller uppehållskort, om rättigheterna har förvärvat genom uppgivande av felaktiga uppgifter eller annat missbruk av rättigheter.

172 b §. Närmare bestämmelser om unionsmedborgares vistelse. I lagen föreslås ett nytt bemyndigande med stöd av vilket det genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om ett administrativt förfarande som gäller unionsmedborgares och deras familjemedlemmars inresa, vistelse och avlägsnande ur landet.

185 §. Utlänningsförseelse. Det föreslås att till paragrafen fogas de gärningar som det vore skäl att ange som straffbara på grundval av direktivet om fri rörlighet.

I 1 mom. 1 punkten föreskrivs att det är straffbart att en person underlåter att fullgöra sin skyldighet att registrera sin vistelse eller att ansöka om uppehållskort eller permanent uppehållskort. Om möjligheten att i dessa situationer påföra påföljder bestäms i artikel 8.2 och artikel 9.3 samt artikel 20.2 i direktivet. Såsom konstateras i motiveringen till 162 § är unionsmedborgares familjemedlemmar inte skyldiga att ansöka om perma-

nent uppehållskort. När det gäller straffbarheten är det fråga om att om en person tänker ansöka om permanent uppehållskort skall han eller hon ansöka om det innan uppehållskortet går ut. Vistelse utan kort är inte straffbar om ansökan om ett nytt kort har lämnats in till myndigheten. Direktivets bestämmelser skall tolkas så att det inte är straffbart att uppehålla sig utan uppehållskort eller permanent uppehållskort, utan att försumma att ansöka om dem.

I den gällande lagen föreskrivs inte någon påföljd för underlåtenhet att ansöka om registrering eller uppehållskort. För myndigheten är det svårt att övervaka när en person har uppehållit sig i landet mer än tre månader. Upphållstiden på tre månader börjar på nytt när en unionsmedborgare har varit utanför Finland. Vid de inre gränserna inom Schengenområdet finns det inte heller gränskontroller, och i resehandlingarna görs inte någon anteckning om inresa till eller utresa ur landet. Trots att kontrollen är svår, skall straffbestämmelsen ändå anses inverka på unionsmedborgarnas agerande. I praktiken har det funnits fall där en person som uppehållit sig i landet mer än tre månader av någon orsak inte har velat registrera sin vistelse fast han eller hon skulle ha uppehållsrätt. I en sådan situation har personen i fråga inte kunnat avlägsnas ur landet och man har inte heller annars kunnat påverka hans eller hennes förfarande och vistelsen har förblivit oregistrerad.

I 4 punkten intas en ny bestämmelse enligt vilken en utlänning kan dömas till böter för utlänningsförseelse om han eller hon reser in i landet trots att han eller hon meddelats inreseförbud av skäl i anknytning till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan. Eftersom det inte görs några gränskontroller vid de inre gränserna inom Schengenområdet, kan en person som meddelats reseförbud komma in i landet utan att inresan förhindras vid gränsen. Det är motiverat att en utlänning som brutit mot inreseförbudet kan påföras en påföljd i en sådan situation. Påföljden gäller såväl unionsmedborgare som tredjelandsmedborgare.

Utlänningsförseelse föreslås utgöra påföljd endast i de situationer där inreseförbud har meddelats av skäl i anknytning till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan.

Unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar kan meddelas inreseförbud endast av dessa orsaker.

191 §. Besvärshöjning. Enligt artikel 31 i direktivet skall en person mot vilken det har fattats ett beslut av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan ha tillgång till domstolsprövning och, i förekommande fall, till prövning av administrativ myndighet. I artikel 15 i direktivet bestäms att förfarandet i artikel 31 skall i förekommande fall tillämpas på alla beslut som på andra grunder än allmän ordning, säkerhet eller hälsa begränsar unionsmedborgares och deras familjemedlemmars fria rörlighet. Ett negativt viseringsbeslut som gäller en unionsmedborgares viseringspliktiga familjemedlem skall sålunda kunna överklagas genom besvär.

I 191 § 1 mom. i den gällande lagen bestäms om besvärshöjning som gäller beslut om beviljande av visum, ändring av visumets giltighetstid eller de i visumet antecknade vistelsedagarna, återkallande av visum eller meddelande om motiveringen för visumbeslut.

Det föreslås att 1 mom. 1 punkten ändras så att besvärshöjningen inte omfattar sådana viseringsbeslut som gäller unionsmedborgares familjemedlemmar eller sådana familjemedlemmar till finska medborgare som har utnyttjat sin rätt enligt direktivet att fritt röra sig. Direktivet förutsätter inte att det föreskrivs om besvärshöjning för finska medborgares familjemedlemmar, om den finska medborgaren inte utnyttjar sin rätt att fritt röra sig. Då omfattas han eller hon och hans eller hennes familjemedlemmar inte av tillämpningsområdet för direktivet om fri rörlighet.

Besvärshöjningen gäller inte sådana familjemedlemmar som inte lagligt har uppehållit sig tillsammans med en unionsmedborgare i en annan medlemsstat. Exempelvis om en unionsmedborgare gifter sig utanför Schengenstaterna med en viseringspliktig tredjelandsmedborgare omfattas familjemedlemmen inte av tillämpningsområdet för 10 kap., om han eller hon inte först har uppehållit sig i en annan medlemsstat tillsammans med sin familjemedlem som är unionsmedborgare. Besvärshöjningen gäller inte heller viseringsbeslut som gäller en finsk medborgares familjemedlem, om den finska medborgaren inte

utnyttjar sin rätt enligt direktivet att fritt röra sig.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Det föreslås att till 172 b § intas en bestämmelse som bemyndigar statsrådet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om ett administrativt förfarande som gäller unionsmedborgares och därmed jämförbara personers samt deras familjemedlemmars inresa, vistelse och avlägsnande ur landet.

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om handlingar som kan krävas av sådana familjemedlemmar till unionsmedborgare som själva är unionsmedborgare.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om förfaringssätt enligt artikel 27.3 som gäller utbyte av straffregisteruppgifter mellan medlemsstaterna.

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om förfaranden enligt artikel 27.3 i direktivet som gäller utbyte av straffregisteruppgifter.

Genom förordning av statsrådet kan också utfärdas bestämmelser om andra myndighetsförfaranden som har samband med vistelse i eller avlägsnande ur landet samt om samarbete mellan olika myndigheter. I de fall till exempel där en utlänning misstänks äventyra Finlands eller någon annan stats säkerhet kunde tillståndsmyndigheten som överväger att utvisa utlänningen ha skäl att begära ett utlåtande av skyddspolis.

En omständighet som eventuellt kunde regleras genom förordning av statsrådet är läkarundersökning som avses i 156 a § 3 mom.

3. Ikraftträdande

Enligt artikel 40 i direktivet om fri rörlighet skall medlemsstaterna sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 30 april 2006. Av denna anledning bör lagen träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

I samband med totalreformen av utlänningslagen (RP 28/2003 rd) behandlade riksdagens grundlagsutskott ingående utlänningslagstiftningens förhållande till grundlagen och de internationella människorättsförpliktelserna (GrUU 4/2004 rd). Då stiftades också kapitel 10 om fri rörlighet för personer i lagen som nu föreslås preciseras.

Propositionen innehåller inga betydande ändringar med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna och den kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning enligt 72 § i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av utlänningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen av den 30 april 2004 (301/2004) 50 §, 68 § 1 mom., 153—156 §, 157 § 1 mom., 158—170 §, 171 § 1 och 2 mom., 172 § 5 mom., 185 § 1 mom. och 191 § 1 mom. 1 punkten,
 av dem 68 § 1 mom. sådant det lyder i lag / samt 169 § och 172 § 2 mom. sådana de lyder i lag 34/2006, samt
fogas till 32 § ett nytt 3 mom., till lagen nya 50 a, 153 a, 155 a, 156 a, 158 a, 159 a, 161 a—161 h, 168 a och 168 b §, till 172 § ett nytt 6 mom. samt till lagen nya 172 a och 172 b § som följer:

32 §

Meddelande om avslag på ansökan

— — — — —
 På meddelande om motiveringen för avslag på visumansökan tillämpas 155 a §, om beslutet om avslag gäller en familjemedlem till en unionsmedborgare eller finsk medborgare och om familjemedlemmen omfattas av 10 kap.

50 §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till finska medborgare

Familjemedlemmar till en finsk medborgare bosatt i Finland och sådana familjemedlemmars minderåriga ogifta barn beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av familjeband på ansökan som görs i Finland eller utomlands.

Andra anhöriga till en finsk medborgare bosatt i Finland än familjemedlemmar beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd, om det är oskäligt att vägra uppehållstillstånd därför att personerna i fråga har för avsikt att i Finland fortsätta att leva i en sådan fast familjemenskap som de tidigare levt i eller om den anhöriga är fullständigt beroende av den finska medborgare som är bosatt i Finland. Andra anhöriga skall utomlands vänta att tillståndsansökan behandlas.

Om en finsk medborgare har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (*direktivet om fri rörlighet*) genom att resa till eller uppe-

hålla sig i en annan medlemsstat och om en familjemedlem har följt med eller anslutit sig till honom eller henne, skall 10 kap. tillämpas på familjemedlemmens inresa och uppehåll.

För att uppehållstillstånd enligt denna paragraf skall kunna beviljas förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

50 a §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en i Finland bosatt unionsmedborgare

Familjemedlemmar till en i Finland bosatt unionsmedborgare eller en därmed jämförbar person som har registrerat sin vistelse eller sådana familjemedlemmars minderåriga barn beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av familjeband, om deras uppehållsrätt inte kan registreras eller fastställas med stöd av 10 kap. Uppehållstillstånd beviljas på ansökan som görs i Finland eller utomlands.

Beviljande av uppehållstillstånd som avses i denna paragraf för familjemedlemmar till en nordisk medborgare eller sådana familjemedlemmars minderåriga barn förutsätter inte att utlänningens försörjning är tryggad.

68 §

Den lokala polisen som uppehållstillståndsmyndighet

Polisinrättningen i det härad där utlänningens bostadsort finns beviljar

1) uppehållstillstånd för en sådan familjemedlem till en finsk medborgare som befinner sig i Finland samt för dennes minderåriga ogifta barn samt för en familjemedlem till en i Finland bosatt unionsmedborgare som har registrerat sin vistelse samt för dennes minderåriga ogifta barn,

2) nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd,

3) permanent uppehållstillstånd för en utlänning som vistas i Finland, och

4) EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare.

10 kap

Vistelse i fråga om medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer

153 §

Kapitlets tillämpningsområde

Detta kapitel tillämpas på unionsmedborgare och därmed jämförbara personer samt på deras familjemedlemmar och andra anhöriga.

I detta kapitel föreskrivs om

1) villkoren för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars utövande av sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium,

2) unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att permanent uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium,

3) begränsningar i rättigheterna i 1 och 2 punkten av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan.

Kapitlet tillämpas på en unionsmedborgare som reser från en annan medlemsstat till Finland och på de familjemedlemmar som följer med eller ansluter sig till honom eller henne från en annan medlemsstat och före resan har uppehållit sig lagligt i en annan medlemsstat med unionsmedborgaren annat än tillfälligt.

Kapitlet tillämpas på en finsk medborgares familjemedlemmar, om han eller hon utnyttjat sin rätt att röra sig fritt enligt direktivet om fri rörlighet genom att resa till eller uppehålla sig i en annan medlemsstat och om familjemedlemmarna i fråga följt med eller anslutit sig till honom eller henne och före resan har uppehållit sig lagligt i en annan medlemsstat med unionsmedborgaren annat än tillfälligt.

153 a §

Undantag från kapitlets tillämpningsområde

En unionsmedborgare vars uppehållsrätt inte kan registreras eller fastställas med stöd av detta kapitel kan undantagsvis beviljas uppehållstillstånd med stöd av 4 kap.

De familjemedlemmar till en unionsmedborgare som inte själva är unionsmedborgare beviljas uppehållstillstånd på grundval av 4

kap., om bestämmelserna i detta kapitel inte tillämpas på dem.

154 §

Unionsmedborgares familjemedlemmar

Familjemedlemmar till en unionsmedborgare är

- 1) maken,
- 2) avkomlingar i rakt nedstigande led som är under 21 år eller beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning samt motsvarande avkomlingar till maken,
- 3) släktingar i rakt uppstigande led som är beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning samt motsvarande avkomlingar till maken

Om en i Finland bosatt unionsmedborgare är minderårig är hans eller hennes vårdnadshavare familjemedlem.

Vid tillämpningen av detta kapitel jämställs med makar personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden, om de har bott tillsammans minst två år. Vid tillämpningen av detta kapitel jämställs relationen mellan dem med äktenskap. Två års bönede förutsätts dock inte, om de som bor i gemensamt hushåll gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl.

Andra anhöriga jämställs med en unionsmedborgares familjemedlemmar oavsett medborgarskap, om

- 1) de i utreselandet för sin försörjning är beroende av den unionsmedborgare som har primär uppehållsrätt eller har ingått i hans eller hennes hushåll, eller

- 2) det av allvarliga hälsoskäl absolut krävs att unionsmedborgaren ger den anhöriga personlig omvårdnad.

155 §

Unionsmedborgares inresa och vistelse

En unionsmedborgare som reser in eller vistas i Finland skall ha giltigt identitetsbevis eller pass.

Om en unionsmedborgare eller en familjemedlem till denne, som inte är unionsmed-

borgare, inte har de resehandlingar som krävs eller, i förekommande fall, nödvändiga viseringar, skall han eller hon, innan inresa vägras, ges möjlighet att skaffa eller bli tillskickad de nödvändiga handlingarna eller att på annat sätt bevisa att han eller hon har rätt att fritt röra sig och uppehålla sig.

155 a §

Unionsmedborgares familjemedlemmars inresa

Om en unionsmedborgares familjemedlem inte är unionsmedborgare, krävs det giltigt pass för familjemedlemmens inresa och vistelse i landet. Av denna familjemedlem kan krävas visum, om han eller hon är medborgare i en stat av vilkas medborgare visum krävs enligt rådets förfordning.

Familjemedlemmar som har ett giltigt uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet behöver inte ha visum och deras pass förses inte med inrese- eller utresestämpel. Upppehållskortet skall visas upp vid inresa från ett land utanför Schengenområdet.

Avslag i ett visumärende skall skriftligen delges den som ansökt om visum och avslaget skall motiveras, om detta inte strider mot Finlands eller någon annan unionsmedlemsstats säkerhetsintressen.

156 §

Allmän ordning och allmän säkerhet

Ett villkor för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars inresa och vistelse i landet är att de inte anses äventyra allmän ordning eller allmän säkerhet.

Förhindrande av inresa eller avlägsnande ur landet av hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet skall grunda sig uteslutande på individens eget beteende, medan enbart tidigare domar i brottmål inte får utgöra en grund för detta. Den berörda personens beteende måste utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Motiveringar som inte beaktar omständigheterna i det enskilda fallet eller som tar allmänpreventiva hänsyn kan inte godkännas.

156 a §

Folkhälsa

Unionsmedborgares och deras familjemedlemmars inresa och vistelse i landet får begränsas av skäl som sammanhänger med folkhälsan. Begränsningarna kan grunda sig endast på sjukdomar som kan vara epidemiska enligt Världshälsoorganisationens gällande bestämmelser samt andra smittsamma sjukdomar, om finska medborgare som insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en sådan sjukdom för förhindrande av dess spridning kan få sin frihet begränsad.

Sjukdomar som hotar folkhälsan och som uppstår senare än tre månader efter inresan får inte ligga till grund för avlägsnande ur landet.

Om det är uppenbart nödvändigt kan det inom tre månader efter inresan krävas att en unionsmedborgare eller en familjemedlem till en unionsmedborgare skall genomgå en kostnadsfri läkarundersökning för fastställande av att han eller hon inte lider av någon av de sjukdomar som avses i 1 mom. Det får inte krävas att alla sökande systematiskt genomgår en sådan undersökning.

157 §

Nordiska medborgares inresa och vistelse

Medborgare i Danmark, Island, Norge och Sverige har rätt att resa in i landet utan pass direkt från dessa stater och att vistas i Finland utan att registrera sin uppehållsrätt.

158 §

Kortvarig vistelse i fråga om unionsmedborgare

Unionsmedborgare får vistas i Finland i högst tre månader utan att registrera sin uppehållsrätt och utan några andra villkor och formaliteter än kravet på att inneha ett giltigt identitetskort eller pass.

Bestämmelsen i 1 mom. gäller också uni-

onsmedborgares familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som innehar ett giltigt pass.

En arbetssökande unionsmedborgare får även efter att tre månader förflutit vistas i Finland under en rimlig tid utan att registrera sin uppehållsrätt, om han eller hon alltjämt söker arbete och har faktiska möjligheter att få arbete.

158 a §

Upphållsrätt för längre tid än tre månader

Varje unionsmedborgare skall ha rätt att uppehålla sig i Finland under längre tid än tre månader om han eller hon

1) bedriver ekonomisk verksamhet i egen-
skap av anställd eller egenföretagare,

2) har tillräckliga tillgångar och vid behov sjukförsäkring för egen och sina familjemedlemmars räkning så att de inte blir en belastning för Finlands socialvårdssystem under vistelsen genom att upprepat ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller på annat motsvarande sätt,

3) är inskriven vid en erkänd läroanstalt i Finland med huvudsyftet att bedriva studier och har tillräckliga tillgångar och vid behov sjukförsäkring för egen och sina familjemedlemmars räkning så att de inte blir en belastning för Finlands socialvårdssystem under vistelsen genom att upprepat ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller på annat motsvarande sätt, eller

4) är familjemedlem till en unionsmedborgare som uppfyller kraven i 1—3 punkten.

Också de familjemedlemmar till en unionsmedborgare som inte själva är unionsmedborgare har uppehållsrätt enligt 1 mom., om unionsmedborgaren uppfyller kraven i 1 mom. 1—3 punkten.

Om uppehållsrätten grundar sig på studier har endast följande personer uppehållsrätt i egenskap av unionsmedborgarens familjemedlemmar:

1) maken, samt

2) de barn till unionsmedborgaren eller dennes make som är under 21 år eller för sin försörjning beroende av unionsmedborgaren eller dennes make.

En nordisk medborgares familjemedlem har uppehållsrätt trots att hans eller hennes försörjning inte är tryggad.

159 §

Registrering av unionsmedborgares uppehållsrätt

En unionsmedborgare som vistas i Finland över tre månader skall registrera sin vistelse genom att lämna in en registreringsansökan hos polisinrättningen i det härad där hans eller hennes bostadsort finns inom tre månader från inresan.

När unionsmedborgaren lämnat utredning om att han eller hon uppfyller kraven för registrering skall ett bevis om registrering utfärdas omedelbart med uppgift om den registrerades namn och adress samt registreringsdatum.

159 a §

Utredningar som behövs för registrering av uppehållsrätt

Vid ansökan om registreringsbevis skall sökanden visa upp ett giltigt identitetskort eller pass samt

1) om sökanden är anställd, en bekräftelse från arbetsgivaren om anställning eller ett anställningsintyg,

2) om sökanden är egenföretagare, ett bevis på att han eller hon är egenföretagare,

3) om sökanden är unionsmedborgare som avses i 158 a § 1 mom. 2 punkten, en utredning om att han eller hon har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning, och vid behov ett bevis på sjukförsäkring,

4) om sökanden är studerande som avses i 158 a § 1 mom. 3 punkten, ett bevis på att han eller hon är inskriven vid en erkänd läroanstalt i Finland och har tillräcklig sjukförsäkring samt en personlig försäkrans eller annan utredning om att han eller hon har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning; det får inte krävas att sökanden i sin personliga försäkrans uppger ett visst belopp som tillgångar.

160 §

Behållande av ställning som arbetstagare eller egenföretagare

I fall som avses i 158 a § 1 mom. 1 punkten behåller en unionsmedborgare som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare trots att han eller hon

1) har drabbats av tillfällig arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall,

2) har drabbats av ofrivillig arbetslöshet efter mer än ett års anställning och Arbetskraftsbyrån registrerar honom eller henne som arbetssökande,

3) har drabbats av ofrivillig arbetslöshet efter att ha fullgjort en anställning som varit tidsbegränsad till mindre än ett år eller under de första tolv månaderna av en anställning och Arbetskraftsbyrån registrerar honom eller henne som arbetssökande; i detta fall kvarstår ställningen som arbetstagare i sex månaders tid, eller

4) inleder en yrkesutbildning som har samband med den tidigare sysselsättningen eller om han eller hon är ofrivilligt arbetslös, någon annan yrkesutbildning.

161 §

Uppehållskort

För en unionsmedborgares familjemedlem som inte är unionsmedborgare utfärdas på ansökan ett uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem, om anknytningspersonen uppfyller villkoren i 157 eller 158 a §.

Ett uppehållskort skall beviljas om familjemedlemmen avser att uppehålla sig i Finland mer än tre månader.

161 a §

Ansökan om uppehållskort

Ansökan om uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem skall göras inom tre månader från inresan.

När ansökan om uppehållskort görs skall följande handlingar visas upp:

1) ett giltigt pass,

2) en handling som visar äktenskap eller registrerat partnerskap,

3) beviset om registrering för den unionsmedborgare som sökanden följer med eller ansluter sig till,

4) i de fall som avses i 154 § 1 mom. 2 eller 3 punkten, utredning om släktskapsförhållandet,

5) i de fall som avses i 154 § 3 mom., bevis på att det föreligger ett varaktigt förhållande med unionsmedborgaren,

6) i de fall som avses i 154 § 4 mom., en handling som utfärdats av den behöriga myndigheten i ursprungs- eller utreselandet och som styrker att de övriga anhöriga är ekonomiskt beroende av unionsmedborgaren eller ingår i unionsmedborgarens hushåll, eller bevis på allvarliga hälsoskäl som absolut kräver att unionsmedborgaren ger den anhöriga personlig omvårdnad.

161 b §

Utfärdande av uppehållskort

Ett uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem skall utfärdas senast sex månader efter det att ansökan lämnades in. Ett intyg om inlämnad ansökan skall ges omedelbart.

161 c §

Upphållskortets giltighet

Upphållskort för en unionsmedborgares familjemedlem utfärdas för fem år eller om den beräknade tiden för vistelsen är kortare än fem år, för den beräknade tiden.

Vid bedömningen av uppehållskortets giltighet beaktas inte tillfällig frånvaro som inte överstiger sex månader per år eller längre frånvaro på grund av värnplikt eller en frånvaro på högst tolv på varandra följande månader av viktiga skäl, exempelvis graviditet och förlossning, allvarlig sjukdom, studier eller yrkesutbildning eller utstationering på grund av arbete i en annan medlemsstat eller i tredje land.

161 d §

Bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar om unionsmedborgaren avlider eller lämnar landet

Unionsmedborgarens död eller avresa från landet påverkar inte uppehållsrätten för de av unionsmedborgarens familjemedlemmar som är unionsmedborgare. Innan dessa kan få permanent uppehållsrätt skall de uppfylla villkoren i 158 a § 1 mom.

Unionsmedborgarens död leder inte till förlust av uppehållsrätten för unionsmedborgarens familjemedlemmar som själva inte är unionsmedborgare och som har vistats i Finland som familjemedlemmar i minst ett år före dödsfallet. Innan en familjemedlem får permanent uppehållsrätt tillämpas på uppehållsrätten kravet att familjemedlemmen kan visa att han eller hon är arbetstagare eller egenföretagare eller har tillräckliga tillgångar för sig själv och sina familjemedlemmar för att inte bli en belastning för Finlands socialvårdssystem under sin uppehållsperiod samt att han eller hon och familjemedlemmarna har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Finland, eller att han eller hon är medlem i en familj som redan är bildad i Finland av en unionsmedborgare som uppfyller dessa villkor. En sådan familjemedlem behåller sin uppehållsrätt uteslutande på personlig grund.

Unionsmedborgarens död eller avresa från landet medför inte förlust av uppehållsrätt för unionsmedborgarens barn eller för den förälder som har den faktiska vårdnaden om barnen, oavsett medborgarskap, om barnen uppehåller sig i Finland och är inskrivna vid en utbildningsanstalt för att bedriva studier, för att deras studier avslutats.

161 e §

Bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar vid äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap eller upplösning av registrerat partnerskap

Upplösning av en unionsmedborgares äktenskap påverkar inte uppehållsrätten för de av unionsmedborgarens familjemedlemmar som är unionsmedborgare. Innan personerna i fråga kan få permanent uppehållsrätt skall

de emellertid uppfylla villkoren i 158 a § 1 mom.

Upplösning av äktenskap leder inte till förlust av uppehållsrätten för unionsmedborgarens familjemedlemmar som själva inte är unionsmedborgare, om

1) äktenskapet har varat i minst tre år, varav ett år i Finland,

2) vårdnaden av unionsmedborgarens barn genom överenskommelse mellan makarna eller genom ett domstolsbeslut har överlåtits på den make som inte är unionsmedborgare,

3) detta är befogat med hänsyn till särskilda svåra omständigheter, såsom våld i äktenskapet, eller

4) den make som inte är unionsmedborgare genom överenskommelse mellan makarna eller genom ett domstolsbeslut har rätt till umgänge med ett minderårigt barn och domstolen har fastställt att denna umgägesrätt måste utövas i Finland.

Innan en familjemedlem som avses i 2 mom. och som inte är unionsmedborgare får permanent uppehållsrätt tillämpas på uppehållsrätten kravet att familjemedlemmen kan visa att han eller hon är arbetstagare eller egenföretagare eller har tillräckliga tillgångar för sig själv och sina familjemedlemmar för att inte bli en belastning för Finlands socialvårdssystem under sin uppehållsperiod samt att han eller hon och familjemedlemmarna har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Finland, eller att han eller hon är medlem i en familj som redan är bildad i Finland av en unionsmedborgare som uppfyller dessa krav. En sådan familjemedlem behåller sin uppehållsrätt uteslutande på personlig grund.

161 f §

Bibehållen uppehållsrätt

Unionsmedborgare och deras familjemedlemmar har rätt till kortvarig vistelse enligt 158 §, om de inte under sin vistelse blir en oskäligen belastning för Finlands socialvårdssystem genom att upprepat ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller på annat motsvarande sätt.

Unionsmedborgare och deras familjemedlemmar har rätt att uppehålla sig i Finland

mer än tre månader enligt 158 a, 161 d eller 161 e §, om de uppfyller villkoren i dessa paragrafer.

I enskilda fall då det finns grundad anledning att misstänka att en unionsmedborgare eller dennes familjemedlemmar inte uppfyller villkoren i 158 a, 161 d eller 161 e § är det tillåtet att kontrollera om villkoren uppfylls.

161 g §

Permanent uppehållsrätt

Unionsmedborgare som har uppehållit sig lagligt i Finland under en oavbruten period av fem år har permanent uppehållsrätt. På denna rätt tillämpas inte villkoren för kortvarig vistelse och vistelse för längre tid än tre månader.

Det som sägs i 1 mom. tillämpas också på familjemedlemmar som själva inte är unionsmedborgare, men som lagligt har uppehållit sig i Finland tillsammans med unionsmedborgaren under en oavbruten period av fem år.

Vid bedömningen av om uppehållet är oavbrutet beaktas inte tillfällig frånvaro som inte överstiger sammanlagt sex månader per år eller längre frånvaro på grund av värnplikt eller en frånvaro på högst tolv på varandra följande månader av viktiga skäl, exempelvis graviditet och förlossning, allvarlig sjukdom, studier eller yrkesutbildning, eller utstationering på grund av arbete i en annan medlemsstat eller i tredje land.

161 h §

Intyg om permanent uppehållsrätt för unionsmedborgare

Unionsmedborgare som har permanent uppehållsrätt skall på ansökan ges ett intyg om permanent uppehållsrätt.

Intyget skall ges utan dröjsmål efter kontroll av uppehållets varaktighet.

162 §

Permanent uppehållskort

För unionsmedborgares familjemedlemmar

som inte är unionsmedborgare men som uppfyller villkoren för permanent uppehållsrätt utfärdas på ansökan ett permanent uppehållskort senast sex månader efter det att ansökan lämnades in.

Ansökan om permanent uppehållskort skall lämnas in innan uppehållskortet löper ut.

Avbrott i uppehållet som inte överstiger två på varandra följande år påverkar inte det permanenta uppehållskortets giltighet.

163 §

Permanent uppehållsrätt för personer som upphört att arbeta eller utöva ett yrke

En arbetstagare eller en egenföretagare har permanent uppehållsrätt innan han eller hon har uppehållit sig i Finland under en fortlöpande period av fem år om han eller hon

1) upphör att arbeta vid en ålder som berättigar till ålderspension och har arbetat eller utövat sitt yrke i Finland under minst de senaste förflutna 12 månaderna samt bott i Finland i minst tre år utan avbrott; en egenföretagare som inte har rätt till ålderspension, får permanent uppehållsrätt när han eller hon fyller 60 år,

2) har upphört att arbeta på grund av varaktig arbetsoförmåga efter att ha bott i Finland i två år utan avbrott, eller

3) efter att ha arbetat och bott i Finland i tre år utan avbrott har börjat arbeta i en annan medlemsstat inom unionen men fortfarande är bosatt i Finland och regelbundet återvänder till Finland dagligen eller minst en gång i veckan.

Om arbetsoförmågan som avses i 1 mom. 2 punkten beror på ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom som ger unionsmedborgare rätt till lagstadgad pension i Finland, har boendetidens längd ingen betydelse med tanke på förvärv av permanent uppehållsrätt.

För förvärv av permanent uppehållsrätt med stöd av 1 mom. 1 eller 2 punkten räknas sökanden i fråga till godo också arbete i en annan medlemsstat. Perioder av ofrivillig arbetslöshet som Arbetskraftsbyrån har registrerat eller perioder som avbrutit yrkesutövningen av skäl som är oberoende av sökanden samt frånvaroperioder som berott på sjukdom eller olycksfall anses utgöra perioder i arbete.

De villkor som i 1 mom. 1 punkten uppställs för boendets och arbetets varaktighet och de villkor som i 1 mom. 2 punkten uppställs för boendets varaktighet tillämpas inte, om arbetstagarens eller egenföretagarens make är finsk medborgare eller har förlorat sitt finska medborgarskap till följd av att han eller hon ingått äktenskap med arbetstagaren eller egenföretagaren.

Familjemedlemmar till en sådan arbetstagare eller egenföretagare som har fått permanent uppehållsrätt med stöd av 1 eller 2 mom. har permanent uppehållsrätt i Finland.

Om en arbetstagare eller egenföretagare avlider medan han eller hon deltar i arbetslivet men före förvärv av permanent uppehållsrätt med stöd av 1 eller 2 mom., har hans eller hennes familjemedlemmar som bor i Finland med honom eller henne rätt att varaktigt stanna i Finland, om

1) arbetstagaren eller egenföretagaren har bott i Finland i två år utan avbrott före sin död,

2) arbetstagarens eller egenföretagarens död har berott på ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom, eller

3) den avlidna arbetstagarens eller egenföretagarens make har förlorat sitt finska medborgarskap till följd av att han eller hon ingått äktenskap med arbetstagaren eller egenföretagaren.

164 §

Arbete och idkande av näring

Den som har uppehållsrätt enligt detta kapitel har obegränsad rätt att utföra förvärvsarbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare och att idka näring utan uppehållstillstånd för näringsidkare.

165 §

Återkallande av registrering av uppehållsrätten och återkallande av uppehållskort

En registrering av uppehållsrätten och ett tidsbegränsat uppehållskort återkallas, om

1) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats ett tidsbegränsat uppehållskort varaktigt har flyttat från Finland,

2) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats ett tidsbegränsat uppehållskort i varaktigt syfte har vistats utanför Finland i två år utan avbrott, eller

3) de förutsättningar utifrån vilka uppehållsrätten har registrerats eller det tidsbegränsade uppehållskortet har utfärdats inte längre finns.

Permanent uppehållsrätt eller ett permanent uppehållskort återkallas, om en unionsmedborgare eller en familjemedlem till en unionsmedborgare vistats utanför Finland utan avbrott i mer än två år.

Registrering av uppehållsrätten, permanent uppehållsrätt eller ett tidsbegränsat eller permanent uppehållskort återkallas, om uppehållsrätten eller uppehållskortet har förvärvats på så sätt att det medvetet har lämnats oriktiga uppgifter om sökandens identitet eller andra oriktiga uppgifter som har påverkat beslutet eller att sådana uppgifter hemlighålits eller att rättigheter annars missbrukats.

Den som flyttat från Finland kan inom två år från utflyttningen ansöka om att uppehållskortet eller registreringen av uppehållsrätten inte återkallas. Om ansökan bifalls, skall det av beslutet framgå den tid inom vilken åtgärder för återkallande inte vidtas.

166 §

När en registrering av uppehållsrätten och när ett uppehållskort upphör att gälla

En registrering av uppehållsrätten eller ett uppehållskort upphör att gälla, när den vars uppehållsrätt registrerats eller för vilken ett uppehållskort har utfärdats utvisas ur landet eller blir finsk medborgare.

167 §

Grunderna för avvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar

En unionsmedborgare eller en familjemedlem till unionsmedborgaren kan avvisas, om hans eller hennes uppehållsrätt inte har registrerats eller något uppehållskort inte har utfärdats för honom eller henne, samt om

1) han eller hon inte uppfyller de inresevillkor som anges i 155, 156 eller 156 a §,

2) han eller hon under sin kortvariga vistelse oskäligt belastat Finlands socialvårdssystem genom att upprepat ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller på annat motsvarande sätt,

3) en fortsatt vistelse i Finland skulle förutsätta registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av ett uppehållskort, men villkoren för registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av uppehållskortet inte uppfylls, eller

4) han eller hon har meddelats inreseförbud av skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet.

168 §

Grunderna för utvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar

Unionsmedborgare vars uppehållsrätt har registrerats eller familjemedlemmar till unionsmedborgare för vilka det har utfärdats ett uppehållskort kan utvisas, om de inte uppfyller villkoren för uppehållsrätt enligt 158 a, 161 d eller 161 e §. Om de anses äventyra allmän ordning eller allmän säkerhet kan de utvisas på de villkor som anges i 156 § och om de anses äventyra folkhälsan kan utvisning ske på de villkor som anges i 156 a §.

Unionsmedborgare med permanent uppehållsrätt eller unionsmedborgares familjemedlemmar med permanent uppehållskort kan utvisas endast av allvarliga skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet.

Unionsmedborgare som lagligen uppehållit sig i landet de senaste tio åren kan utvisas endast av tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet.

Minderåriga unionsmedborgare kan utvisas endast av tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet, om inte utvisningen är förenlig med barnets bästa.

Tvingande skäl enligt 3 och 4 mom. kan anses vara att unionsmedborgaren har konstaterats vara skyldig till en gärning för vilken inte har föreskrivits lindrigare straff än fängelse i ett år och att han eller hon med hänsyn till hur allvarligt och varaktigt brottet är bedöms utgöra ett hot mot allmän säkerhet eller att han eller hon misstänks utgöra ett allvarligt hot mot Finlands eller någon annan

stats säkerhet.

168 a §

Avlägsnande av arbetstagare och arbetssökande ur landet

Med avvikelse från 167 § 2 punkten eller 168 § 1 mom. kan en unionsmedborgare eller dennes familjemedlemmar avvisas eller utvisas endast av skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet på de villkor som anges i 156 § eller av skäl i anknytning till folkhälsan på de villkor som anges i 156 a §, om unionsmedborgaren är arbetstagare eller egenföretagare eller om unionsmedborgaren har kommit till landet för att söka arbete och kan styrka att han eller hon har faktiska möjlighet att få arbete.

168 b §

Helhetsbedömning vid utvisning

Innan ett beslut fattas om att utvisning skall ske av skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet skall det beaktas hur länge unionsmedborgaren och familjemedlemmarna har vistats i landet, deras ålder, hälsotillstånd, familjesituation och ekonomiska situation samt sociala och kulturella integrering i Finland. Vidare skall unionsmedborgarens och familjemedlemmarnas band till ursprungslandet beaktas.

169 §

Grunderna för avvisning och utvisning av nordiska medborgare

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige vars vistelse i Finland inte har registrerats på det sätt som föreskrivs i 157 § 3 mom. kan avvisas på de villkor som anges i 156 §, om han eller hon anses äventyra allmän ordning eller allmän säkerhet, eller på de villkor som anges i 156 a §, om han eller hon anses äventyra folkhälsan.

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige vars vistelse i Finland har registrerats på det sätt som föreskrivs i 157 § 3 mom. kan utvisas, om han eller hon anses

äventyra allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan.

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige som har vistats i landet i mer än fem år kan utvisas endast av allvarliga skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet och, om vistelsen varat i mer än tio år, endast av tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet.

170 §

Meddelande och återkallande av inreseförbud

Om en unionsmedborgare eller en familjemedlem till denne avlägsnas ur landet på grund av att personen i fråga anses äventyra allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan, kan ett högst 15 år långt inreseförbud meddelas i avvisnings- eller utvisningsbeslutet.

Inreseförbudet kan på ansökan återkallas helt eller delvis om omständigheterna förändrats eller av ett viktigt personligt skäl. Beslut i saken skall fattas inom sex månader från det att ansökan lämnades in.

171 §

Behöriga myndigheter

Polisinrättningen i det härad där sökandens bostadsort finns registrerar uppehållsrätten i utlänningsregistret samt utfärdar tidsbegränsade och permanenta uppehållskort.

Polisinrättningen i det härad där sökandens bostadsort finns återkallar registreringen av en uppehållsrätt samt tidsbegränsade och permanenta uppehållskort. Polisinrättningen beslutar också på ansökan att en registrering av uppehållsrätten eller ett uppehållskort inte återkallas i fall som avses i 165 § 4 mom.

— — — — —

172 §

Verkställighet av avlägsnande ur landet av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar

— — — — —

Vid delgivningen av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut skall anges den tid inom vilken den som skall avvisas eller utvisas skall avlägsna sig ur landet. Tidsfristen skall vara minst en månad från dagen för delgivningen, om det inte föreligger välgrundade brådskande skäl för avlägsnandet. Under denna tid kan beslutet inte verkställas genom myndighetsåtgärder.

Om ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs mer än två år efter det att beslutet fattades, skall den verkställande myndigheten hos den myndighet som fattade beslutet kontrollera om den som skall avlägsnas ur landet fortfarande utgör ett verkligt hot mot allmän ordning eller allmän säkerhet och bedöma om omständigheterna har förändrats sedan utvisningsbeslutet fattades.

172 a §

Missbruk av rättigheter

Rättigheter enligt detta kapitel får nekas, avbrytas eller återtas om de har förvärvats på så sätt att det medvetet har lämnats oriktiga uppgifter om sökandens identitet eller andra oriktiga uppgifter som har påverkat beslutet medvetet att sådana uppgifter hemlighållits eller att rättigheter annars missbrukats, till exempel att äktenskap ingåtts endast i syfte att förvärva de rättigheter som föreskrivs i detta kapitel.

172 b §

Närmare bestämmelser om unionsmedborgares vistelse

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om ett administrativt förfarande som gäller unionsmedborgares, därmed jämförbara personers och deras familjemedlemmars inresa, vistelse och avlägsnande ur landet.

185 §

Utlänningsföreseelse

En utlänning som

1) vistas i landet utan ett resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs eller som underlåter att fullgöra sin skyldighet att registrera sin vistelse eller att ansöka om uppehållskort eller permanent uppehållskort,

2) olovligt utför förvärvsarbete eller idkar näring,

3) försummar att fullgöra anmälningsskyldighet enligt 118 §, någon annan skyldighet enligt 119 § eller en sådan kallelse att infinna sig för att lämna upplysningar om sin vistelse som utfärdats med stöd av 130 §, eller

4) reser in i landet trots att han eller hon meddelats inreseförbud av skäl som anknyter till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan,

skall för *utlänningsföreseelse* dömas till böter.

191 §

Besvärsförbud

I följande beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom ~~besvär~~:

1) beslut om beviljande av visum, ändring av visumets giltighetstid eller de i visumets antecknade vistelsedagarna, återkallande av visum eller meddelande om motiveringen för visumbeslut, om det inte är fråga om ett ~~beslut~~ som gäller familjemedlemmar till en sådan unionsmedborgare eller en finsk medborgare som omfattas av bestämmelserna i 10 kap. om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att röra sig fritt.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 oktober 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Irrikesminister *Kari Rajamäki*

Bilaga

Parallelltexter

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen av den 30 april 2004 (301/2004) 50 §, 68 § 1 mom., 153—156 §, 157 § 1 mom., 158—170 §, 171 § 1 och 2 mom., 172 § 5 mom., 185 § 1 mom. och 191 § 1 mom. 1 punkten,
 av dem 68 § 1 mom. sådant det lyder i lag / samt 169 § och 172 § 2 mom. sådana de lyder i lag 34/2006, samt
fogas till 32 § ett nytt 3 mom., till lagen nya 50 a, 153 a, 155 a, 156 a, 158 a, 159 a, 161 a—161 h, 168 a och 168 b §, till 172 § ett nytt 6 mom. samt till lagen nya 172 a och 172 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

32 §

Meddelande om avslag på ansökan

—————
På meddelande om motiveringen för avslag på visumansökan tillämpas 155 a §, om beslutet om avslag gäller en familjemedlem till en unionsmedborgare eller finsk medborgare och om familjemedlemmen omfattas av 10 kap.

50 §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till finska medborgare

Familjemedlemmar till en finsk medborgare bosatt i Finland och sådana familjemedlemmars minderåriga ogifta barn bevil-

50 §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till finska medborgare

Familjemedlemmar till en finsk medborgare bosatt i Finland och sådana familjemedlemmars minderåriga ogifta barn bevil-

jas kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av familjeband på ansökan som görs i Finland eller utomlands.

Om familjemedlemmen är unionsmedborgare eller en därmed jämförbar person, skall bestämmelserna i 10 kap. i tillämpliga delar iakttas i fråga om hans eller hennes inresa och vistelse.

Andra anhöriga till en finsk medborgare bosatt i Finland än familjemedlemmar beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd, om det är oskäligt att vägra uppehållstillstånd därför att personerna i fråga har för avsikt att i Finland fortsätta att leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levit i eller om den anhöriga är fullständigt beroende av den finska medborgare som är bosatt i Finland. Andra anhöriga skall utomlands vänta att tillståndsansökan behandlas.

se 2 mom. ovan

För att uppehållstillstånd enligt denna paragraf skall kunna beviljas *eller för att uppehållsrätt skall registreras* förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

jas kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av familjeband på ansökan som görs i Finland eller utomlands.

se 3 mom.

Andra anhöriga till en finsk medborgare bosatt i Finland än familjemedlemmar beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd, om det är oskäligt att vägra uppehållstillstånd därför att personerna i fråga har för avsikt att i Finland fortsätta att leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levit i eller om den anhöriga är fullständigt beroende av den finska medborgare som är bosatt i Finland. Andra anhöriga skall utomlands vänta att tillståndsansökan behandlas.

Om en finsk medborgare har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (direktivet om fri rörlighet) genom att resa till eller uppehålla sig i en annan medlemsstat och om en familjemedlem har följt med eller anslutit sig till honom eller henne, skall 10 kap. tillämpas på familjemedlemmens inresa och uppehåll.

För att uppehållstillstånd enligt denna paragraf skall kunna beviljas förutsätts inte att utlänningens försörjning är tryggad.

50 a §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en i Finland bosatt unionsmedborgare

Familjemedlemmar till en i Finland bosatt unionsmedborgare eller en därmed jämförbar person som har registrerat sin vistelse eller sådana familjemedlemmars minderåriga barn beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av familjeband på ansökan som görs i Finland eller utomlands.

68 §

*Den lokala polisen som uppehållstill-
ståndsmyndighet*

Polisinrättningen i häradet beviljar

1) uppehållstillstånd för en sådan familjemedlem till en finsk medborgare som befinner sig i Finland samt för dennes minderåriga ogifta barn,

2) nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd, och

3) permanent uppehållstillstånd för en utlänning som vistas i landet.

10 kap

Vistelse i fråga om medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer

153 §

Kapitlets tillämpningsområde

Detta kapitel tillämpas på unionsmedborgare och därmed jämförbara personer samt på deras familjemedlemmar och andra anhöriga. Med unionsmedborgare jämställs medborgare i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz.

68 §

*Den lokala polisen som uppehållstill-
ståndsmyndighet*

Polisinrättningen i det härad där utlänningens bostadsort finns beviljar

1) uppehållstillstånd för en sådan familjemedlem till en finsk medborgare som befinner sig i Finland samt för dennes minderåriga ogifta barn samt för en familjemedlem till en i Finland bosatt unionsmedborgare som har registrerat sin vistelse samt för dennes minderåriga ogifta barn,

2) nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd,

3) permanent uppehållstillstånd för en utlänning som vistas i Finland, och

4) EG-uppehållstillstånd för varaktigt bostadsutlänningar och tredjelandsmedborgare.

10 kap

Vistelse i fråga om medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer

153 §

Kapitlets tillämpningsområde

Detta kapitel tillämpas på unionsmedborgare och därmed jämförbara personer samt på deras familjemedlemmar och andra anhöriga.

I detta kapitel föreskrivs om

1) villkoren för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars utövande av sin

rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium,

2) unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att permanent uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium,

3) begränsningar i rättigheterna i 1 och 2 punkten av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan.

Kapitlet tillämpas på en unionsmedborgare som reser från en annan medlemsstat till Finland och på de familjemedlemmar som följer med eller ansluter sig till honom eller henne från en annan medlemsstat och före resan har uppehållit sig lagligt i en annan medlemsstat med unionsmedborgaren annat än tillfälligt.

Kapitlet tillämpas på en finsk medborgares familjemedlemmar, om han eller hon utnyttjat sin rätt att röra sig fritt enligt direktivet om fri rörlighet genom att resa till eller uppehålla sig i en annan medlemsstat och om familjemedlemmarna i fråga följt med eller anslutit sig till honom eller henne och före resan har uppehållit sig lagligt i en annan medlemsstat med unionsmedborgaren annat än tillfälligt.

153 a §

Undantag från kapitlets tillämpningsområde

En unionsmedborgare vars uppehållsrätt inte kan registreras eller fastställas med stöd av detta kapitel kan undantagsvis beviljas uppehållstillstånd med stöd av 4 kap.

De familjemedlemmar till en unionsmedborgare som inte själva är unionsmedborgare beviljas uppehållstillstånd på grundval av 4 kap., om bestämmelserna i detta kapitel inte tillämpas på dem.

154 §

Unionsmedborgares familjemedlemmar

Familjemedlemmar till en unionsmedborgare är

1) maken,

154 §

Unionsmedborgares familjemedlemmar

Familjemedlemmar till en unionsmedborgare är

1) maken,

2) barnen, om de inte fyllt 21 år eller är beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning,

3) föräldrarna, om de är beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning,

4) sådana barn till unionsmedborgarens make som inte har fyllt 21 år eller är beroende av denne för sin försörjning,

5) föräldrarna till unionsmedborgarens make, om de är beroende av denne för sin försörjning.

Om en i Finland bosatt unionsmedborgare är ett minderårigt barn, är barnets vårdnadshavare familjemedlem.

Vid tillämpningen av denna lag jämställs med makar sådana personer av samma kön vilkas partnerskap har registrerats. Med makar jämställs också personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

2) avkomlingar i rakt nedstigande led som är under 21 år eller beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning samt motsvarande avkomlingar till maken,

3) släktingar i rakt uppstigande led som är beroende av unionsmedborgaren för sin försörjning samt motsvarande avkomlingar till maken.

Om en i Finland bosatt unionsmedborgare är minderårig är hans eller hennes vårdnadshavare familjemedlem.

Vid tillämpningen av detta kapitel jämställs med makar personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden, om de har bott tillsammans minst två år. Vid tillämpningen av detta kapitel jämställs relationen mellan dem med äktenskap. Två års boende förutsätts dock inte, om de som bor i gemensamt hushåll gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl.

Andra anhöriga jämställs med en unionsmedborgares familjemedlemmar oavsett medborgarskap, om

1) de i utreselandet för sin försörjning är beroende av den unionsmedborgare som har primär uppehållsrätt eller har ingått i hans eller hennes hushåll, eller

2) det av allvarliga hälsoskäl absolut krävs att unionsmedborgaren ger den anhöriga personlig omvårdnad.

155 §

Unionsmedborgares inresa och vistelse

En unionsmedborgare som reser in eller vistas i Finland skall ha giltigt identitetsbevis eller pass. Av familjemedlemmar och andra anhöriga som inte är unionsmedborgare kan krävas visum, om den anhörige är medborgare i en stat av vilkas medborgare visum krävs enligt rådets förordning.

155 §

Unionsmedborgares inresa och vistelse

En unionsmedborgare som reser in eller vistas i Finland skall ha giltigt identitetsbevis eller pass.

se 155 a §

Om en unionsmedborgare eller en familjemedlem till denne, som inte är unionsmedborgare, inte har de resehandlingar som krävs eller, i förekommande fall, nödvändiga viseringar, skall han eller hon, in-

nan inresa vägras, ges möjlighet att skaffa eller bli tillskickad de nödvändiga handlingarna eller att på annat sätt bevisa att han eller hon har rätt att fritt röra sig och uppehålla sig.

155 a §

Unionsmedborgares familjemedlemmars inresa

se 155 §

Om en unionsmedborgares familjemedlem inte är unionsmedborgare, krävs det giltigt pass för familjemedlemmens inresa och vistelse i landet. Av denna familjemedlem kan krävas visum, om han eller hon är medborgare i en stat av vilkas medborgare visum krävs enligt rådets förordning.

Familjemedlemmar som har ett giltigt uppehållskort enligt direktivet om fri rörlighet behöver inte ha visum och deras pass förses inte med inrese- eller utresestämpel. Upphållskortet skall visas upp vid inresa från ett land utanför Schengenområdet.

Avslag i ett visumärende skall skriftligen delges den som ansökt om visum och avslaget skall motiveras, om detta inte strider mot Finlands eller någon annan unionsmedlemsstats säkerhetsintressen.

156 §

Allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan

Förutom vad som föreskrivs i 155 § är ett villkor för unionsmedborgares inresa och vistelse i landet att de eller deras familjemedlemmar eller andra anhöriga inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet *eller folkhälsan*.

Förhindrande av inresa eller avlägsnande ur landet med hänsyn till allmän ordning och säkerhet skall grunda sig på utlänningens eget uppförande, medan enbart tidigare domar i brottmål inte får utgöra en grund för detta.

156 §

Allmän ordning och allmän säkerhet

Ett villkor för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars inresa och vistelse i landet är att de inte anses äventyra allmän ordning *eller allmän* säkerhet.

Förhindrande av inresa eller avlägsnande ur landet av hänsyn till allmän ordning *eller allmän* säkerhet skall grunda sig *uteslutande på individens* eget beteende, medan enbart tidigare domar i brottmål inte får utgöra en grund för detta. *Den berörda personens beteende måste utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Motiver-*

ingar som inte beaktar omständigheterna i det enskilda fallet eller som tar allmänpreventiva hänsyn kan inte godkännas.

156 a §

Folkhälsa

Unionsmedborgares och deras familjemedlemmars inresa och vistelse i landet får begränsas av skäl som sammanhänger med folkhälsan. Begränsningarna kan grunda sig endast på sjukdomar som kan vara epidemiska enligt Världshälsoorganisationens gällande bestämmelser samt andra smittsamma sjukdomar, om finska medborgare som insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en sådan sjukdom för förhindrande av dess spridning kan få sin frihet begränsad.

Sjukdomar som hotar folkhälsan och som uppstår senare än tre månader efter inresan får inte ligga till grund för avlägsnande ur landet.

Om det är uppenbart nödvändigt kan det inom tre månader efter inresan krävas att en unionsmedborgare eller en familjemedlem till en unionsmedborgare skall genomgå en kostnadsfri läkarundersökning för fastställande av att han eller hon inte lider av någon av de sjukdomar som avses i 1 mom. Det får inte krävas att alla sökande systematiskt genomgår en sådan undersökning.

157 §

Nordiska medborgares inresa och vistelse

Medborgare i Danmark, Island, Norge och Sverige har rätt att resa in i landet utan pass direkt från dessa stater och att vistas i Finland utan att registrera sin uppehållsrätt och utan en permanent uppehållstillståndshandling.

—————

157 §

Nordiska medborgares inresa och vistelse

Medborgare i Danmark, Island, Norge och Sverige har rätt att resa in i landet utan pass direkt från dessa stater och att vistas i Finland utan att registrera sin uppehållsrätt.

—————

158 §

Kortvarig vistelse i fråga om unionsmedborgare

Unionsmedborgare får vistas i Finland i högst tre månader utan att registrera sin uppehållsrätt. En arbetssökande unionsmedborgare får även efter detta vistas i Finland under en rimlig tid utan att registrera sin uppehållsrätt, om han eller hon alltjämt söker arbete och har faktiska möjligheter att få arbete.

159 §

Registrering av unionsmedborgares uppehållsrätt

Unionsmedborgare skall registrera sin uppehållsrätt senast när deras rätt att vistas i Finland på basis av 158 § upphör. Registreringen av uppehållsrätten förutsätter att unionsmedborgaren uppfyller villkoren i 155 och 156 § och

1) bedriver ekonomisk verksamhet i egen- skap av avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare,

2) har tillräckliga medel och vid behov en sjukförsäkring, så att han eller hon inte under vistelsen i Finland behöver ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner, eller

3) har antagits som studerande vid en läroanstalt i Finland och har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring.

Uppehållsrätten för en familjemedlem till en unionsmedborgare registreras, om också familjemedlemmen är unionsmedborgare.

Uppehållsrätten för en annan anhörig till en unionsmedborgare registreras, om också den anhöriga är unionsmedborgare och om en vägran att registrera uppehållsrätten skulle vara oskäligen därför att dessa har för

158 §

Kortvarig vistelse i fråga om unionsmedborgare

Unionsmedborgare får vistas i Finland i högst tre månader utan att registrera sin uppehållsrätt och utan några andra villkor och formaliteter än kravet på att inneha ett giltigt identitetskort eller pass.

Bestämmelsen i 1 mom. gäller också unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som innehar ett giltigt pass.

En arbetssökande unionsmedborgare får även efter att tre månader förflutit vistas i Finland under en rimlig tid utan att registrera sin uppehållsrätt, om han eller hon alltjämt söker arbete och har faktiska möjligheter att få arbete.

158 a §

Uppehållsrätt för längre tid än tre månader

Varje unionsmedborgare skall ha rätt att uppehålla sig i Finland under längre tid än tre månader om han eller hon

1) bedriver ekonomisk verksamhet i egen- skap av anställd eller egenföretagare,

2) har tillräckliga tillgångar och vid behov sjukförsäkring för egen och sina familjemedlemmars räkning så att de inte blir en belastning för Finlands socialvårdssystem under vistelsen genom att upprepat ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller på annat motsvarande sätt,

3) är inskriven vid en erkänd läroanstalt i Finland med huvudsyftet att bedriva studier och har tillräckliga tillgångar och vid behov sjukförsäkring för egen och sina familjemedlemmars räkning så att de inte blir en belastning för Finlands socialvårdssystem under vistelsen genom att upprepat ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller på annat motsvarande sätt, eller

4) är familjemedlem till en unionsmedborgare som uppfyller kraven i 1–3 punkten.

avsikt att i Finland fortsätta leva i en sådan fast familjegendenskap som de tidigare levt i eller därför att den anhöriga är fullständigt beroende av sin i Finland bosatta anhöriga.

En förutsättning för registrering av uppehållsrätten för familjemedlemmar och andra anhöriga till sådana unionsmedborgare som avses i 1 mom. 2 eller 3 punkten är att den anhöriga har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring. Upphållsrätten för en nordisk medborgares familjemedlem registreras dock trots att hans eller hennes försörjning inte är tryggad. En förutsättning för registrering av uppehållsrätten för någon annan anhörig till en nordisk medborgare är att han eller hon har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring.

se 158 a §

Också de familjemedlemmar till en unionsmedborgare som inte själva är unionsmedborgare har uppehållsrätt enligt 1 mom., unionsmedborgaren uppfyller kraven i 1 mom. 1–3 punkten.

Om uppehållsrätten grundar sig på studier har endast följande personer uppehållsrätt i egenskap av unionsmedborgarens familjemedlemmar:

- 1) maken, samt
- 2) de barn till unionsmedborgaren eller dennes make som är under 21 år eller för sin försörjning beroende av unionsmedborgaren eller dennes make.

En nordisk medborgares familjemedlem har uppehållsrätt trots att hans eller hennes försörjning inte är tryggad.

159 §

Registrering av unionsmedborgares uppehållsrätt

En unions medborgare som vistas i Finland över tre månader skall registrera sin vistelse genom att lämna in en registreringsansökan hos polisinrättningen i det härad där hans eller hennes bostadsort finns inom tre månader från inresan.

När unionsmedborgaren lämnat utredning om att han eller hon uppfyller kraven för registrering skall ett bevis om registrering utfärdas omedelbart med uppgift om den registrerades namn och adress samt registreringsdatum.

159 a §

Utredningar som behövs för registrering av uppehållsrätt

Vid ansökan om registreringsbevis skall sökanden visa upp ett giltigt identitetskort eller pass samt

- 1) om sökanden är anställd, en bekräftelse från arbetsgivaren om anställning eller ett anställningsintyg,
- 2) om sökanden är egenföretagare, ett bevis på att han eller hon är egenföretagare,

3) om sökanden är unionsmedborgare som avses i 158 a § 1 mom. 2 punkten, en utredning om att han eller hon har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning, och vid behov ett bevis på sjukförsäkring,

4) om sökanden är studerande som avses i 158 a § 1 mom. 3 punkten, ett bevis på att han eller hon är inskriven vid en erkänd läroanstalt i Finland och har tillräcklig sjukförsäkring samt en personlig försäkran eller annan utredning om att han eller hon har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning; det får inte krävas att sökanden i sin personliga försäkran uppger ett visst belopp som tillgångar.

160 §

*Verkan av arbetsoförmåga och arbetslöshet
på en registrerad uppehållsrätt för unions-
medborgare*

I fall som avses i 159 § 1 mom. 1 punkten kvarstår den registrerade uppehållsrätten för en unionsmedborgare, trots att denne har upphört med sin verksamhet som avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare, om han eller hon tillfälligt blivit arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller arbetslös av skäl som inte beror på honom eller henne själv.

En registrerad uppehållsrätt kvarstår i två år, om arbetslösheten fortgår och den beror på skäl som är oberoende av unionsmedborgaren.

160 §

**Behållande av ställning som arbetstagare
eller egenföretagare**

I fall som avses i 158 a § 1 mom. 1 punkten behåller en unionsmedborgare som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare trots att han eller hon

1) har drabbats av tillfällig arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall,

2) har drabbats av ofrivillig arbetslöshet efter mer än ett års anställning och arbeidskraftsbyrån registrerar honom eller henne som arbetssökande,

3) har drabbats av ofrivillig arbetslöshet efter att ha fullgjort en anställning som varit tidsbegränsad till mindre än ett år eller under de första tolv månaderna av en anställning och arbeidskraftsbyrån registrerar honom eller henne som arbetssökande; i detta fall kvarstår ställningen som arbetstagare under sex månaders tid, eller

4) inleder en yrkesutbildning som har samband med den tidigare sysselsättningen eller om han eller hon är ofrivilligt arbetslös, någon annan yrkesutbildning.

161 §

Uppehållstillståndshandling för familjemedlemmar och andra anhöriga

För en unionsmedborgares familjemedlem som inte är unionsmedborgare utfärdas på ansökan en uppehållstillståndshandling för familjemedlem, om anknytningspersonen uppfyller villkoren i 155 och 156 § samt 157 § 3 mom. eller 159 § 1 mom.

För en sådan annan anhörig till en unionsmedborgare som inte är unionsmedborgare utfärdas på ansökan en uppehållstillståndshandling för annan anhörig, om anknytningspersonen uppfyller villkoren i 155 och 156 § samt 157 § 3 mom. eller 159 § 1 mom. och om vägran att bevilja uppehållsrätt skulle vara oskäligen därför att anknytningspersonen och den anhöriga har för avsikt att i Finland fortsätta att leva i en sådan fast familjegemenskap som de tidigare levt i eller därför att den anhöriga är fullständigt beroende av anknytningspersonen.

Av familjemedlemmar och andra anhöriga till sådana unionsmedborgare som avses i 159 § 1 mom. 2 eller 3 punkten förutsätts att de har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring. En uppehållstillståndshandling för familjemedlem när det gäller en nordisk medborgares familjemedlem beviljas dock trots att hans eller hennes försörjning inte är tryggad. En förutsättning för beviljande av uppehållstillståndshandling för en annan anhörig till en nordisk medborgare är att han eller hon har tillräckliga medel för vistelsen och vid behov en sjukförsäkring.

För unionsmedborgares familjemedlemmar och andra anhöriga utfärdas en uppehållstillståndshandling som är i kraft fem år, om inte uppehållsrätt söks för kortare tid. Om vistelsen dock bedöms pågå kortare tid än ett år, kan uppehållstillståndshandlingen utfärdas för den tid vistelsen beräknas pågå.

161 §

Uppehållskort

För en unionsmedborgares familjemedlem som inte är unionsmedborgare utfärdas på ansökan ett uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem, om anknytningspersonen uppfyller villkoren i 157 eller 158 a §.

Ett uppehållskort skall beviljas om familjemedlemmen avser att uppehålla sig i Finland mer än tre månader.

se 161 c §

se 161 b §

161 a §

Ansökan om uppehållskort

Ansökan om uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem skall göras inom tre månader från inresan.

När ansökan om uppehållskort görs skall följande handlingar visas upp:

- 1) ett giltigt pass,*
- 2) en handling som visar äktenskap eller registrerat partnerskap,*
- 3) beviset om registrering för den unionsmedborgaren som sökanden följer med eller ansluter sig till,*
- 4) i de fall som avses i 154 § 1 mom. 2 och 3 punkten, utredning om släktskapsförhållandet,*
- 5) i de fall som avses i 154 § 3 mom., bevis på att det föreligger ett varaktigt förhållande med unionsmedborgaren,*
- 6) i de fall som avses i 154 § 4 mom., en handling som utfärdats av den behöriga myndigheten i ursprungs- eller utreselandet och som styrker att de övriga anhöriga är ekonomiskt beroende av unionsmedborgaren eller ingår i unionsmedborgarens hushåll, eller bevis på allvarliga hälsoskäl som absolut kräver att unionsmedborgaren ger den anhöriga personlig omvårdnad.*

161 b §

Utfärdande av uppehållskort

Ett uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem skall utfärdas senast sex månader efter det att ansökan lämnades in. Ett intyg om inlämnad ansökan skall ges omedelbart.

161 c §

Uppehållskortets giltighet

Uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem utfärdas för fem år eller om den beräknade tiden för vistelsen är kortare

Se 161 § 4 mom.

än fem år, för den beräknade tiden.

Vid bedömningen av uppehållskortets giltighet beaktas inte tillfällig frånvaro som inte överstiger sex månader per år eller längre frånvaro på grund av vämplikt eller en frånvaro på högst tolv på varandra följande månader av viktiga skäl, exempelvis graviditet och förlossning, allvarlig sjukdom, studier eller yrkesutbildning eller utstationering på grund av arbete i en annan medlemsstat eller i tredje land.

161 d §

Bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar om unionsmedborgaren avlider eller lämnar landet

Unionsmedborgarens död eller avresa från landet påverkar inte uppehållsrätten för de av unionsmedborgarens familjemedlemmar som är unionsmedborgare. Innan dessa kan få permanent uppehållsrätt skall de uppfylla villkoren i 158 a § 1 mom.

Unionsmedborgarens död leder inte till förlust av uppehållsrätten för unionsmedborgarens familjemedlemmar som själva inte är unionsmedborgare och som har vistats i Finland som familjemedlemmar i minst ett år före dödsfallet. Innan en familjemedlem får permanent uppehållsrätt tillämpas på uppehållsrätten kravet att familjemedlemmen kan visa att han eller hon är arbetstagare eller egenföretagare eller har tillräckliga tillgångar för sig själv och sina familjemedlemmar för att inte bli en belastning för Finlands socialvårdssystem under sin uppehållsperiod samt att han eller hon och familjemedlemmarna har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Finland, eller att han eller hon är medlem i en familj som redan är bildad i Finland av en unionsmedborgare som uppfyller dessa villkor. En sådan familjemedlem behåller sin uppehållsrätt uteslutande på personlig grund.

Unionsmedborgarens död eller avresa från landet medför inte förlust av uppehållsrätt för unionsmedborgarens barn eller för den förälder som har den faktiska vårdnaden om barnen, oavsett medborgarskap, om barnen uppehåller sig i Finland och är

inskrivna vid en utbildningsanstalt för att bedriva studier, förrän deras studier avslutats.

161 e §

Bibehållen uppehållsrätt för familjemedlemmar vid äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskap eller upplösning av registrerat partnerskap

Upplösning av en unionsmedborgares äktenskap påverkar inte uppehållsrätten för de av unionsmedborgarens familjemedlemmar som är unionsmedborgare. Innan personerna i fråga kan få permanent uppehållsrätt skall de emellertid uppfylla villkoren i 158 a § 1 mom.

Upplösning av äktenskap leder inte till förlust av uppehållsrätten för unionsmedborgarens familjemedlemmar som själva inte är unionsmedborgare, om

1) äktenskapet har varat i minst tre år, varav ett år i Finland,

2) vårdnaden av unionsmedborgarens barn genom överenskommelse mellan makarna eller genom ett domstolsbeslut har överlåtits på den make som inte är unionsmedborgare,

3) detta är befogat med hänsyn till särskilt svåra omständigheter, såsom våld i äktenskapet, eller

4) den make som inte är unionsmedborgare genom överenskommelse mellan makarna eller genom ett domstolsbeslut har rätt till umgänge med ett minderårigt barn och domstolen har fastställt att denna umgägesrätt måste utövas i Finland.

Innan en familjemedlem som avses i 2 mom. och som inte är unionsmedborgare får permanent uppehållsrätt tillämpas på uppehållsrätten kravet att familjemedlemmen kan visa att han eller hon är arbetstagare eller egenföretagare eller har tillräckliga tillgångar för sig själv och sina familjemedlemmar för att inte bli en belastning för Finlands socialvårdssystem under sin uppehållsperiod samt att han eller hon och familjemedlemmarna har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Finland, eller

att han eller hon är medlem i en familj som redan är bildad i Finland av en unionsmedborgare som uppfyller dessa krav. En sådan familjemedlem behåller sin uppehållsrätt uteslutande på personlig grund.

161 f §

Bibehållen uppehållsrätt

Unionsmedborgare och deras familjemedlemmar har rätt till kortvarig vistelse enligt 158 §, om de inte under sin vistelse blir en oskälig belastning för Finlands socialvårdssystem genom att upprepat ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller på annat motsvarande sätt.

Unionsmedborgare och deras familjemedlemmar har rätt att uppehålla sig i Finland mer än tre månader enligt 158 a, 161 d eller 161 e §, om de uppfyller villkoren i dessa paragrafer.

I enskilda fall då det finns grundad anledning att misstänka att en unionsmedborgare eller dennes familjemedlemmar inte uppfyller villkoren i 158 a, 161 d eller 161 e § är det tillåtet att kontrollera om villkoren uppfylls.

161 g §

Permanent uppehållsrätt

Unionsmedborgare som har uppehållit sig lagligt i Finland under en oavbruten period av fem år har permanent uppehållsrätt. På denna rätt tillämpas inte villkoren för kortvarig vistelse och vistelse för längre tid än tre månader.

Det som sägs i 1 mom. tillämpas också på familjemedlemmar som själva inte är unionsmedborgare, men som lagligt har uppehållit sig i Finland tillsammans med unionsmedborgaren under en oavbruten period av fem år.

Vid bedömningen av om uppehållet är oavbrutet beaktas inte tillfällig frånvaro

som inte överstiger sammanlagt sex månader per år eller längre frånvaro på grund av värnplikt eller en frånvaro på högst tolv på varandra följande månader av viktiga skäl, exempelvis graviditet och förlossning, allvarlig sjukdom, studier eller yrkesutbildning, eller utstationering på grund av arbete i en annan medlemsstat eller i tredje land.

161 h §

Intyg om permanent uppehållsrätt för unionsmedborgare

Unionsmedborgare som har permanent uppehållsrätt skall på ansökan ges ett intyg om permanent uppehållsrätt.

Intyget skall ges utan dröjsmål efter kontroll av uppehållets varaktighet.

162 §

Permanent uppehållstillståndshandling

För unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar eller andra anhöriga utfärdas på ansökan en permanent uppehållstillståndshandling, när de har bott i Finland i fyra år utan avbrott. Boendet anses vara oavbrutet, om sökanden har vistats i Finland under minst hälften av tiden om fyra år.

För personer som vistas i Finland i syfte att studera utfärdas inte permanent uppehållstillståndshandling..

162 §

Permanent uppehållskort

För unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare men som uppfyller villkoren för permanent uppehållsrätt utfärdas på ansökan ett permanent uppehållskort senast sex månader efter det att ansökan lämnades in.

Ansökan om permanent uppehållskort skall lämnas in innan uppehållskortet löper ut.

Avbrott i uppehållet som inte överstiger två på varandra följande år påverkar inte det permanenta uppehållskortets giltighet.

163 §

Undantag från villkoren för erhållande av permanent uppehållstillståndshandling

I ett sådant fall som avses i 162 § 1 mom. beviljas unionsmedborgare på ansökan permanent uppehållsrätt och för honom eller henne utfärdas en permanent uppehållstillståndshandling som avser detta innan kravet på fyra års oavbruten vistelse har uppfyllts, om en avlönad arbetstagare eller

163 §

Permanent uppehållsrätt för personer som upphört att arbeta eller utöva ett yrke

En arbetstagare eller en egenföretagare har permanent uppehållsrätt innan han eller hon har uppehållit sig i Finland under en fortlöpande period av fem år om han eller hon

en självständig yrkesutövare

1) när han eller hon upphör att arbeta har uppnått en ålder som berättigar till ålderspension och har arbetat eller bedrivit sin verksamhet i Finland under minst de senast förflutna 12 månaderna samt har bott i Finland i minst tre år utan avbrott,

2) har upphört att arbeta på grund av varaktig arbetsoförmåga efter att ha bott i Finland i två år utan avbrott, eller

3) efter att ha arbetat och bott i Finland i tre år utan avbrott har börjat arbeta i en annan medlemsstat inom EU men fortfarande är bosatt i Finland och regelbundet återvänder till Finland dagligen eller minst en gång i veckan.

Om arbetsoförmågan enligt 1 mom. 2 punkten beror på ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom som ger unionsmedborgare rätt till lagstadgad pension i Finland, har boendetidens längd ingen betydelse när uppehållstillståndshandlingen utfärdas.

För erhållande av en permanent uppehållstillståndshandling med stöd av 1 mom. 1 eller 2 punkten räknas sökanden i fråga till godo också de *perioder i arbete som har infallit* i en annan medlemsstat. Av personens egen vilja oberoende arbetslöshetsperioder som Arbetskraftsbyrån har registrerat eller perioder som avbrutit yrkesutövningen av skäl som är oberoende av sökanden samt frånvaroperioder som berott på sjukdom eller olycksfall anses utgöra perioder i arbete.

Parten har rätt att varaktigt stanna i landet med stöd av 1 mom. 1 och 2 punkten samt 2 mom. inom två år från det att han eller hon erhållit denna rätt. Under denna period kan personen i fråga resa ut ur landet utan att förlora sin rätt att vistas varaktigt i landet.

De villkor som i 1 mom. 1 punkten uppställs för boendets och arbetets varaktighet och de villkor som i momentets 2 punkt uppställs för boendets varaktighet tillämpas inte, om sökandens make är finsk medborgare eller har förlorat sitt finska medborgarskap till följd av att han eller hon ingått äktenskap med sökanden.

1) upphör att arbeta vid en ålder som berättigar till ålderspension och har arbetat eller utövat sitt yrke i Finland under minst de senast förflutna 12 månaderna samt bott i Finland i minst tre år utan avbrott; *en egenföretagare som inte har rätt till ålderspension, får permanent uppehållsrätt när han eller hon fyller 60 år,*

2) har upphört att arbeta på grund av varaktig arbetsoförmåga efter att ha bott i Finland i två år utan avbrott, eller

3) efter att ha arbetat och bott i Finland i tre år utan avbrott har börjat arbeta i en annan medlemsstat inom *unionen* men fortfarande är bosatt i Finland och regelbundet återvänder till Finland dagligen eller minst en gång i veckan.

Om arbetsoförmågan som avses i 1 mom. 2 punkten beror på ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom som ger unionsmedborgare rätt till lagstadgad pension i Finland, har boendetidens längd ingen betydelse *med tanke på förvärv av permanent uppehållsrätt.*

För förvärv av permanent *uppehållsrätt* med stöd av 1 mom. 1 eller 2 punkten räknas sökanden i fråga till godo också *arbete* i en annan medlemsstat. Perioder av ofrivillig arbetslöshet som Arbetskraftsbyrån har registrerat eller perioder som avbrutit yrkesutövningen av skäl som är oberoende av sökanden samt frånvaroperioder som berott på sjukdom eller olycksfall anses utgöra perioder i arbete.

De villkor som i 1 mom. 1 punkten uppställs för boendets och arbetets varaktighet och de villkor som i 1 mom. 2 punkten uppställs för boendets varaktighet tillämpas inte, *om arbetstagarens eller egenföretagarens* make är finsk medborgare eller har förlorat sitt finska medborgarskap till följd av att han eller hon ingått äktenskap med *arbetstagaren eller egenföretagaren*.

Familjemedlemmar till en sådan avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare som har fått permanent uppehållsrätt med stöd av 1 eller 2 mom. har permanent uppehållsrätt i Finland.

Om en arbetstagare eller yrkesutövare avlider medan han eller hon deltar i arbetslivet men före erhållandet av en permanent uppehållsrätt som baserar sig på 1 eller 2 mom., har hans eller hennes familjemedlemmar som vistas i Finland rätt att varaktigt stanna i Finland, om

1) arbetstagaren eller yrkesutövaren bott i Finland i två år utan avbrott före dödsfallet,

2) arbetstagarens eller yrkesutövarens död berott på ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom, eller

3) den avlidna arbetstagarens eller yrkesutövarens make förlorat sitt finska medborgarskap till följd av att han eller hon ingått äktenskap med arbetstagaren eller yrkesutövaren.

164 §

Arbete

Den som har uppehållsrätt enligt detta kapitel har obegränsad rätt att utföra förvärsarbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare.

165 §

Återkallande av registrering av uppehållsrätten och återkallande av uppehållstillståndshandling

En registrering av uppehållsrätten och en tidsbegränsad *uppehållstillståndshandling* återkallas, om

1) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats en tidsbegränsad *uppehållstillståndshandling* varaktigt har flyttat bort från Finland,

2) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats en tidsbegränsad *uppehållstillståndshandling* i varaktigt syfte har vistats utanför Finland i två år utan av-

Familjemedlemmar till en sådan arbetstagare eller egenföretagare som har fått permanent uppehållsrätt med stöd av 1 eller 2 mom. har permanent uppehållsrätt i Finland.

Om en arbetstagare eller *egenföretagare* avlider medan han eller hon deltar i arbetslivet men före förvärv av permanent uppehållsrätt med stöd av 1 eller 2 mom., har hans eller hennes familjemedlemmar som *bor* i Finland *med honom eller henne* rätt att *varaktigt* stanna i Finland, om

1) arbetstagaren eller *egenföretagaren* har bott i Finland i två år utan avbrott före sin död,

2) arbetstagarens eller *egenföretagarens* död har berott på ett olycksfall i arbetet eller en yrkessjukdom, eller

3) den avlidna arbetstagarens eller *egenföretagarens* make har förlorat sitt finska medborgarskap till följd av att han eller hon ingått äktenskap med arbetstagaren eller *egenföretagaren*.

164 §

Arbete och idkande av näring

Den som har uppehållsrätt enligt detta kapitel har obegränsad rätt att utföra förvärsarbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare *och att idka näring utan uppehållstillstånd för näringsidkare*.

165 §

*Återkallande av registrering av uppehållsrätten och återkallande av **uppehållskort***

En registrering av uppehållsrätten och ett tidsbegränsat *uppehållskort* återkallas, om

1) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats ett tidsbegränsat *uppehållskort* varaktigt har flyttat från Finland,

2) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats ett tidsbegränsat *uppehållskort* i varaktigt syfte har vistats utanför Finland i två år utan avbrott, *eller*

3) de förutsättningar utifrån vilka uppehållsrätten har registrerats eller det tidsbe-

brott,

3) de förutsättningar utifrån vilka uppehållsrätten registrerats eller en tidsbegränsad *uppehållstillståndshandling* har utfärdats inte längre finns, eller

4) den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken utfärdats en tidsbegränsad *uppehållstillståndshandling* anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

En permanent uppehållstillståndshandling återkallas i de fall som avses i 1 mom. 1, 2 eller 4 punkten eller om sökanden vid ansökan om permanent uppehållstillståndshandling medvetet har lämnat oriktiga uppgifter som inverkat på beslutet eller hemlighållit någon omständighet som skulle ha inverkat på beslutets innehåll.

Den som flyttat bort från Finland kan inom två år från utflyttningen ansöka om att uppehållstillståndshandlingen eller registreringen av uppehållsrätten inte återkallas. Om ansökan bifalls, skall av beslutet framgå den tid inom vilken åtgärder för återkallande inte vidtas.

166 §

När en registrering av uppehållsrätten och när en uppehållstillståndshandling upphör att gälla

En registrering av uppehållsrätten eller en *uppehållstillståndshandling* upphör att gälla, när den vars uppehållsrätt registrerats eller för vilken en *tidsbegränsad* uppehållstillståndshandling har utfärdats utvisas ur landet eller blir finsk medborgare.

167 §

Grunderna för avvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar samt andra anhöriga

En unionsmedborgare eller en familjemedlem eller någon annan anhörig till honom eller henne kan avvisas, om hans eller

gränsade *uppehållskortet* har utfärdats inte längre finns.

Permanent uppehållsrätt eller ett permanent uppehållskort återkallas, om en unionsmedborgare eller en familjemedlem till en unionsmedborgare vistats utanför Finland utan avbrott i mer än två år.

Registrering av uppehållsrätten, permanent uppehållsrätt eller ett tidsbegränsat eller permanent uppehållskort återkallas, om uppehållsrätten eller uppehållskortet har förvärvats på så sätt att det medvetet har lämnats oriktiga uppgifter om sökandens identitet eller andra oriktiga uppgifter som har påverkat beslutet eller att sådana uppgifter hemlighållits eller att rättigheter anmars missbrukats.

Den som flyttat från Finland kan inom två år från utflyttningen ansöka om att *uppehållskortet* eller registreringen av uppehållsrätten inte återkallas. Om ansökan bifalls, skall det av beslutet framgå den tid inom vilken åtgärder för återkallande inte vidtas.

166 §

När en registrering av uppehållsrätten och när ett uppehållskort upphör att gälla

En registrering av uppehållsrätten eller ett uppehållskort upphör att gälla, när den vars uppehållsrätt registrerats eller för vilken ett uppehållskort har utfärdats utvisas ur landet eller blir finsk medborgare.

167 §

Grunderna för avvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar

En unionsmedborgare eller en familjemedlem till unionsmedborgaren kan avvisas, om hans eller hennes uppehållsrätt inte

hennes uppehållsrätt inte har registrerats eller någon uppehållstillståndshandling inte har utfärdats för honom eller henne, samt om

1) han eller hon inte uppfyller de inresevillkor som anges i 155 och 156 §,

2) han eller hon en *kort tid efter inresan*, på grund av avsaknad av sådana tillräckliga medel som han eller hon förutsatts ha, har blivit tvungen att ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner, eller

3) en fortsatt vistelse i Finland skulle förutsätta registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av *en* uppehållstillståndshandling, men villkoren för registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av uppehållstillståndshandlingen inte uppfylls.

168 §

Grunderna för utvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar samt andra anhöriga

Unionsmedborgare vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken har utfärdats en permanent uppehållstillståndshandling kan utvisas, om registreringen av hans eller hennes uppehållsrätt eller hans eller hennes *permanenta uppehållstillståndshandling* har återkallats eller om unionsmedborgaren anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

Unionsmedborgares familjemedlemmar eller andra anhöriga för vilka utfärdats en permanent uppehållstillståndshandling eller en uppehållstillståndshandling för familjemedlem eller annan anhörig kan utvisas, om ingen ny uppehållstillståndshandling har utfärdats för honom eller henne eller om hans eller hennes uppehållstillståndshandling har återkallats eller om familjemedlemmen eller den anhöriga anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

har registrerats eller något uppehållskort inte har utfärdats för honom eller henne, samt om

1) han eller hon inte uppfyller de inresevillkor som anges i 155, 156 eller 156 a §,

2) han eller hon *under sin kortvariga vistelse* oskäligt belastat Finlands socialvårdssystem genom att *upprepat* ty sig till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller därmed jämförbara förmåner eller på annat motsvarande sätt,

3) en fortsatt vistelse i Finland skulle förutsätta registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av *ett* uppehållskort, men villkoren för registrering av uppehållsrätten eller utfärdande av uppehållskortet inte uppfylls, eller

4) han eller hon har meddelats inreseförbud av skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet.

168 §

Grunderna för utvisning av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar

Unionsmedborgare vars uppehållsrätt har registrerats eller familjemedlemmar till unionsmedborgare för vilka det har utfärdats ett uppehållskort kan utvisas, om de inte uppfyller villkoren för uppehållsrätt enligt 158 a, 161 d eller 161 e §. Om de anses äventyra allmän ordning eller allmän säkerhet kan de utvisas på de villkor som anges i 156 § och om de anses äventyra folkhälsan kan utvisning ske på de villkor som anges i 156 a §.

Unionsmedborgare med permanent uppehållsrätt eller unionsmedborgares familjemedlemmar med permanent uppehållskort kan utvisas endast av allvarliga skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet.

Unionsmedborgare som lagligen uppehållit sig i landet de senaste tio åren kan utvisas endast av tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet.

Minderåriga unionsmedborgare kan utvisas endast av tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet, om inte utvisningen är

förenlig med barnets bästa.

Tvingande skäl enligt 3 och 4 mom. kan anses vara att unionsmedborgaren har konstaterats vara skyldig till en gärning för vilken inte har föreskrivits lindrigare straff än fängelse i ett år och att han eller hon med hänsyn till hur allvarligt och varaktigt brottet är bedöms utgöra ett hot mot allmän säkerhet eller att han eller hon misstänks utgöra ett allvarligt hot mot Finlands eller någon annan stats säkerhet.

168 a §

Avlägsnande av arbetstagare och arbetssökande ur landet

Med avvikelse från 167 § 2 punkten eller 168 § 1 mom. kan en unionsmedborgare eller dennes familjemedlemmar avvisas eller utvisas endast av skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet på de villkor som anges i 156 § eller av skäl i anknytning till folkhälsan på de villkor som anges i 156 a §, om unionsmedborgaren är arbetstagare eller egenföretagare eller om unionsmedborgaren har kommit till landet för att söka arbete och kan styrka att han eller hon har faktiska möjlighet att få arbeta.

168 b §

Helhetsbedömning vid utvisning

Innan ett beslut fattas om att utvisning skall ske av skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet skall det beaktas hur länge unionsmedborgaren och familjemedlemmarna har vistats i landet, deras ålder, hälsotillstånd, familjesituation och ekonomiska situation samt sociala och kulturella integrering i Finland. Vidare skall unionsmedborgarens och familjemedlemmarnas band till ursprungslandet beaktas.

169 §

*Grunderna för avvisning och utvisning av
nordiska medborgare*

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige vars flyttning till Finland inte har registrerats på det sätt som föreskrivs i 157 § 3 mom. kan avvisas, om han eller hon anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige vars flyttning till Finland har registrerats på det sätt som föreskrivs i 157 § 3 mom. kan utvisas, om han eller hon anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

170 §

Meddelande och återkallande av inreseförbud

Om en unionsmedborgare eller en familjemedlem *eller någon annan anhörig* till denne avlägsnas ur landet på grund av att personen i fråga anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan, kan ett högst 15 år långt inreseförbud meddelas i avvisnings- eller utvisningsbeslutet.

Inreseförbudet kan på ansökan återkallas helt eller delvis, om omständigheterna förändrats eller det finns något annat viktigt personligt skäl.

169 §

*Grunderna för avvisning och utvisning av
nordiska medborgare*

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige vars *vistelse i Finland* inte har registrerats på det sätt som föreskrivs i 157 § 3 mom. kan avvisas *på de villkor som anges i 156 §*, om han eller hon anses äventyra allmän ordning *eller allmän säkerhet, eller på de villkor som anges i 156 a §*, om han eller hon anses äventyra folkhälsan.

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige vars *vistelse i Finland* har registrerats på det sätt som föreskrivs i 157 § 3 mom. kan utvisas, om han eller hon anses äventyra allmän ordning, *allmän säkerhet* eller folkhälsan.

En medborgare i Danmark, Island, Norge eller Sverige som har vistats i landet i mer än fem år kan utvisas endast av allvarliga skäl i anknytning till allmän ordning eller allmän säkerhet och, om vistelsen varat i mer än tio år, endast av tvingande skäl i anknytning till allmän säkerhet.

170 §

Meddelande och återkallande av inreseförbud

Om en unionsmedborgare eller en familjemedlem till denne avlägsnas ur landet på grund av att personen i fråga anses äventyra allmän ordning, *allmän säkerhet* eller folkhälsan, kan ett högst 15 år långt inreseförbud meddelas i avvisnings- eller utvisningsbeslutet.

Inreseförbudet kan på ansökan återkallas helt eller delvis, om omständigheterna förändrats eller på grund av ett viktigt personligt skäl. *Beslut i saken skall fattas inom sex månader från det att ansökan lämnades in.*

171 §

Behöriga myndigheter

Polisinrättningen i häradet registrerar uppehållsrätten i utlänningsregistret samt utfärdar en tidsbegränsad respektive permanent uppehållstillståndshandling.

Polisinrättningen i häradet återkallar registreringen av en uppehållsrätt samt en tidsbegränsad respektive permanent uppehållstillståndshandling. Polisinrättningen beslutar också på ansökan att en registrering av uppehållsrätten eller en uppehållstillståndshandling inte återkallas i sådana fall som avses i 165 § 3 mom.

171 §

Behöriga myndigheter

Polisinrättningen i det härad där sökandens bostadsort finns registrerar uppehållsrätten i utlänningsregistret samt utfärdar tidsbegränsade och permanenta uppehållskort.

Polisinrättningen i det härad där sökandens bostadsort finns återkallar registreringen av en uppehållsrätt samt tidsbegränsade och permanenta uppehållskort. Polisinrättningen beslutar också på ansökan att en registrering av uppehållsrätten eller ett uppehållskort inte återkallas i fall som avses i 165 § 4 mom.

172 §

Verkställighet av avlägsnande ur landet av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar samt andra anhöriga

Vid delgivningen av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut skall anges den tid inom vilken den som skall avvisas eller utvisas skall avlägsna sig ur landet. Under denna tid kan beslutet inte verkställas genom myndighetsåtgärder.

172 §

Verkställighet av avlägsnande ur landet av unionsmedborgare och deras familjemedlemmar

Vid delgivningen av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut skall anges den tid inom vilken den som skall avvisas eller utvisas skall avlägsna sig ur landet. Tidsfristen skall vara minst en månad från dagen för delgivningen, om det inte föreligger välgrundade brådska skäl för avlägsnandet. Under denna tid kan beslutet inte verkställas genom myndighetsåtgärder.

Om ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs mer än två år efter det att beslutet fattades, skall den verkställande myndigheten hos den myndighet som fattade beslutet kontrollera om den som skall avlägsnas ur landet fortfarande utgör ett verkligt hot mot allmän ordning eller allmän säkerhet och bedöma om omständigheterna har förändrats sedan utvisningsbeslutet fattades.

172 a §

Missbruk av rättigheter

Rättigheter enligt detta kapitel får nekas, avbrytas eller återtas om de har förvärvats på så sätt att det medvetet har lämnats oriktiga uppgifter om sökandens identitet eller andra oriktiga uppgifter som har påverkat beslutet eller att sådana uppgifter hemlighållits eller att rättigheter annars missbrukats, till exempel att äktenskap ingåtts endast i syfte att förvärva de rättigheter som föreskrivs i detta kapitel.

172 b §

Närmare bestämmelser om unionsmedborgares vistelse

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om ett administrativt förfarande som gäller unionsmedborgares, därmed jämförbara personers och deras familjemedlemmars inresa, vistelse och avlägsnande ur landet.

185 §

Utlänningsförseelse

En utlänning som

1) *uppsåtligen* vistas i landet utan ett sådant resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs,

2) *uppsåtligen* olovligt utför förvärvsarbete eller idkar näring, *eller*

3) *uppsåtligen* eller av grov oaksamhet försummar att fullgöra en anmälningsskyldighet som ålagts med stöd av 118 §, någon annan skyldighet som ålagts med stöd av 119 § eller en sådan kallelse att infinna sig för att lämna upplysningar om sin vistelse som utfärdats med stöd av 130 §,

185 §

Utlänningsförseelse

En utlänning som

1) vistas i landet utan ett resedokument, visum eller uppehållstillstånd som krävs *eller som underlåter att fullgöra sin skyldighet att registrera sin vistelse eller att ansöka om uppehållskort eller permanent uppehållskort,*

2) olovligt utför förvärvsarbete eller idkar näring,

3) försummar att fullgöra anmälningsskyldighet enligt 118 §, någon annan skyldighet enligt 119 § eller en sådan kallelse att infinna sig för att lämna upplysningar om sin vistelse som utfärdats med stöd av 130 §, *eller*

4) *reser in i landet trots att han eller hon meddelats inreseförbud av skäl som anknyter till allmän ordning, allmän säkerhet el-*

Gällande lydelse

skall för *utlänningsförseelse* dömas till böter.

191 §

Besvärsförbud

I följande beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär:

1) beslut om beviljande av visum, ändring av visumets giltighetstid eller de i visumet antecknade vistelsedagarna, återkallande av visum eller anmälan om grunderna för visumbeslut,

Föreslagen lydelse

ler *folkhälsan*,
skall för *utlänningsförseelse* dömas till böter.

191 §

Besvärsförbud

I följande beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär:

1) beslut om beviljande av visum, ändring av visumets giltighetstid eller de i visumet antecknade vistelsedagarna, återkallande av visum eller meddelande om motiveringen för visumbeslut, *om det inte är fråga om ett beslut som gäller familjemedlemmar till en sådan unionsmedborgare eller en finsk medborgare som omfattas av bestämmelserna i 10 kap. om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att röra sig fritt.*

Denna lag träder i kraft den 20 .